सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

रा.न.पा. ४७ व्या फेरीतील पत्रक ३० वर आधारित 'साक्षरता ' वा विषयावरील अहवाल

A REPORT ON " LITERACY " BASED ON SCH. 30 OF 47th ROUND OF NSS

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

ERRATA

Report on 'Literacy' based on N.S.S. 47th round-Sch.30

Page No.	Para/Line/item/ Title/Group	Table No./Col.No.	Incorrect	Read
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	Para-1.4, Line-4	-	Appendix-1	Section four
12	Line-7	-	69 per cent	74 per cent
	Line-8	-	31 percent	26 per cent
22	Para-3.5 Line-5 (Bottom)	-	literacy	illiteracy
	Para-3.6/Line-1	-	literacy	illiteracy
32	Line-11 (7& above)	Table-2/Col.3	464	646
36	Line-1	Table-2/Col.9	8880	880
	Line-5	Table-2/Col.9	100	1000
44	Line-6	Table 5 R/Col.3	152	192
	Line-8	Table 5 R/Col.7	296	298
	Line-11	Table 5 R/Col. 2 to 13	NR-0...0	All-405, 224, 3[illegible] 640, 370, 5[illegible] 480, 615, 60[illegible] 566
	Last line	Table 5 R/Col.9	3491	3481
47	Line-3	Table-6/Col.8	100	1000
	Line-4	Table-6/Col.3, 4	497,396	487,399
49	Title	Table-6 (Sub-heading)	Female	Person
56	Line-14 (Est.literate)	Table-6 Col.4, 8	57292,166407	67292,186407
57	Line 14 (5 & above)	Table-7/Col.14	2965	4965
58	Line-10 (45-49)	Table-7/Col.13	57	47
59	Line-1	Table-8/Col.14	1633	15633
60	Line-8 (45-59)	Table 8/Col.3	9	3
	Line-11 (7 & above)	Table 8/Col.7	381	387
	Line-14 (Est.literate)	Table 8/Col.6	20212	20112
	Last line	Table 8/Col.12	20[illegible]	2081
63	Line-8 (45-59)	Table-8/Col.5	8	3
64	Line-6 (30-34)	Table-8/Col.7	166	186
	Line-11 (7 & above)	Table 8/Col.13	984	961
65	Line-4 (30-34)	Table-9/Col.20	1000	500
	Line-5 (35-44)	Table-9 Col.14, 15,18,19	1,0,0,1	8,7,6,2
	Line-6 (45-59)	Table 9/Col.20	889	1000
70	Last line	Table-9/Col.3	10	18
80	Line-4	Table-9/Col.12	0	1
86,	Line-17 (Est.person)	Table-11/Col.4	226908	226508
87	Line-14 (Literate)	Table-12/Col.8	24	824
	Line-15 (Est.Reporting)	Table-12 /Col.10	63	83
88	Line-7 (35-44)	Table-12/Col.12	944	544
93	Line-2 (10-14)	Table-13/Col.5	506	806
	Line-13 (5 & above)	Table-13Col.3	125	135
94	Line-3 (15-19)	Table-13/Col.8	114	117
95	Line-14 (Est.person)	Table-14/Col.3	10632	10635
96	Line-1 (5-9)	Table-14/Col.9	21633	21622
	Line-11 (7 & above)	Table-14/Col.8	948	946
98	Line-6 (30-34)	Table-14/Col.8	58	98
	Line-13 (5 & above)	Table-14/Col.3	87	57
99	Line-2 (10-14)	Table-14/Col.3	21	31
100	Line-7 (35-44)	Table-14/Col.9	38262	33262

(P.T.O.)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
104	Line-7 (35-44)	Table-5/Col.8, 9, 10	98,11806,1062	148,17898,1831
105	Line 2 (10-14)	Table-15/Col.2	40	48
	Line-9 (60 & above)	Table-15/Col.5	497	344
106	Line-6 (30-34)	Table-15/Col.10	1984	1964
107	Line-1 (5-9)	Table-16/Col.6	67	57
	Line-9 (60 & above)	Table-16/Col.2	268	262
108	Line-1 (5-9)	Table-16/Col.5	34	84
	Line-4 (20-24)	Table-16/Col.7	804	304
109	Line (45-59)	Table-16/Col.12	1326	1328
	Line-9 (60 & above)	Table-16/Col.11	18881	28881
110	Line 14 (Est.Persons)	Table-16/Col.7	64210	84210
111	Line-7 (35-44)	Table-16/Col.7	606	616
115	परिच्छेद-3/२री ओळ	-	५ वर्षापेक्षा जास्त व ..	५ वर्षापेक्षा कमी व ७ वर्षापेक्षा जास्त व ..
	परिच्छेद-४/६ वी ओळ	-	शिक्षणकेंद्र, प्रौढशिक्षण स्वराग्रमाण..	शिक्षणकेंद्र,प्रौढशिक्षण केंद्र व इतर साधनाद्वारे साक्षरताप्राप्त करणाऱ्यांचे सदर नगण्य होती. सामान्य शिक्षण स्वराग्रमाण..

प्रस्तावना

हा अहवाल राष्ट्रीय नमुना पाहणीच्या ४७ व्या फेरीतील पत्रक ३० मध्ये (जुलै, १९९१ ते डिसेंबर, १९९१) 'साक्षरता' या विषयावर गोळा करण्यात आलेल्या माहितीवर आधारित आहे. या पाहणीमध्ये साक्षरतेचे अनुमान करण्यात आलेले असून ज्या व्यक्तिंनी साक्षर असल्याचा दावा केलेला आहे अशा व्यक्तिंची चाचणी घेऊन साक्षरता निर्धारित करण्याचा प्रयत्न करण्यात आला आहे.

(भा.मा.नगराळे)
अर्थ व सांख्यिकी संचालक,
महाराष्ट्र शासन.

मुंबई.

दिनांक :

भाग एक/PART I

अहवाल/REPORT

एप्रिल-जून १९९८/April-June 1998
वर्ष ३९/Vol. XXXIX
अंक १/No. 1

Rc 4238—3

SECTION ONE

INTRODUCTION, CONCEPTS AND DEFINITIONS

1.1 In the 47th round, data on literacy was collected and a test was carried out to test literacy for the persons who claim to be literate. This literacy test was undertaken only for those who claim to be literate in any of about 30 languages (including the languages listed in the constitution) in which instructions at the primary level are imparted in various States/U.T.s. For the conduct of the test for 'literacy' separate forms were framed.

1.2 Period of survey: The duration of the 47th round was of six months from 1st July, 1991 to 31st December, 1991.

1.3 Schedule of enquiry: To list all households schedule 0.0 was used and for collection of data on 'literacy' schedule 30 was used. For the conduct of the test for literacy separate forms were framed as stated earlier.

1.4 Sample Design: A two stage stratified design was adopted for the survey. The first stage units (FSUs) were villages in the rural areas and urban blocks in the urban areas. The second stage units were households in both the areas. The details regarding design, estimation procedure are given in Appendix-I.

1.5 Coverage: The survey was conducted in both rural and urban areas of Maharashtra State. The data were collected from 2240 households from 287 villages in rural areas and 5236 households from 456 blocks in urban areas.

1.6 Concepts and Definitions:

1.6.1. Household: A group of persons normally living together and taking food from common kitchen constituted a household. The members of a household may or may not be related by blood to one another.

1.6.2. Household size: The number of normally resident members of a household is its size. It includes temporary stay aways but excludes temporary visitors and guests.

1.6.3. Literacy: For this survey, a literate person was defined as one who could read and write a simple message in any language with understanding. Besides this, a test was introduced to access the literacy status of a person. With the recommendations of the working group in a sub sample of households (sub sample - households selected for literacy test) a verification test for literacy was conducted for those who claimed to be literate but had less than five years of schooling and whose age exceeded 14 years. The test was conducted with the aid of a set of simple passage in any one of the 31 languages of the country. The respondents were required to read the passage and answer simple queries based on the passage to test their comprehension. Information was also collected on persons who lapsed into illiteracy and level of their schooling, reading habits and knowledge of number system i.e. certain aspects of numeracy. Also, questions were asked about counting, reading writing of numbers and ability to perform simple arithmetic operations.

SECTION TWO

SUMMARY OF FINDINGS

2.1 Sex and age groupwise distribution of the population : Age distribution of the population is very important for the study of literacy and education, as these variables are dependent on the age of the person. Table No.1 below gives the age and sexwise per 1000 distribution of the population in rural and urban areas.

तक्ता क्रमांक / Table No.1

ग्रामीण व नागरी क्षेत्रातील स्त्री / पुरूष व्यक्तींची वयोगटानुसार दर हजारात विभागणी

Age, sexwise per thousand distribution of persons in rural and urban areas.

क्षेत्र / लिंग Area/ sex	वयोगट (वर्षे) /Age - group (years)							
	0-4	5-9	10-14	15-24	25-34	35-44	45-59	60 & above
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
ग्रामीण /RURAL								
पुरूष / Male	126	117	122	185	144	117	117	72
स्त्रिया / Female	118	117	110	178	159	118	120	80
व्यक्ती / Persons	122	117	116	181	151	118	119	76
नागरी /URBAN								
पुरूष / Male	100	104	108	208	187	133	113	47
स्त्रिया / Female	111	98	112	218	170	130	103	58
व्यक्ती / Persons	105	101	110	212	180	132	108	52

From the above table, it is observed that in the rural areas majority of the population i.e. 54 per cent was found to be below age 24, whereas in urban areas 43 per cent population was below age 24.

2.2 Comparison of literacy rates based on 47th, 43rd, 38th and 32nd round of N.S.S.: The most widely used definition of literacy i.e. a literate person as one who can read and write a simple message with understanding was used for this survey. For the comparison purpose, the literacy rates of the 43rd, 38th and 32nd round of N.S.S. for per 1000 persons of age 5 years and above are given in Table No.2.

तक्ता क्रमांक / Table No.2

ग्रामीण व नागरी क्षेत्रातील पाच वर्षे व अधिक वयाच्या साक्षरांची रा.न.पा. च्या निरनिराळ्या फे-यांप्रमाणे दर हजार व्यक्तिमधील संख्या
Number of literates per 1000 persons of age 5 years and above in rural and urban areas for different rounds of N.S.S.

फेरी क्रमांक/वर्ष Round No./ year	ग्रामीण / Rural			नागरी / Urban		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
47 (जुलै /July -डिसें./Dec 91)	691	435	566	887	750	823
43 (1987-88)	665	372	520	882	719	806
38 (1983)	619	317	470	856	682	776
32 (1977-78)	567	258	415	840	641	747

In rural areas, the literacy rate per 1000 males was 691 followed by 435 for females. In urban areas, literacy rate per 1000 males was 887 followed by 750 for females. Literacy rates in rural and urban areas differ significantly for persons. For males, females and persons in both the rural and urban areas, the literacy rates showed increasing trend over the period of time. The extent of increase was more pronounced in rural areas.

2.3 Comparison of literacy rates obtained from sch. 30 and sch. 1.0 of 47th round of N.S.S.: Table No.3 gives comparative picture of literacy rates obtained from sch. 1.0 and sch.30 of 47th round of N.S.S. in rural and urban areas for males and females.

तक्ता क्रमांक / Table No.3

पत्रक १.० व ३० प्रमाणे पाच वर्षे व अधिक वयांच्या साक्षरांची दर हजार व्यक्तिमधील संख्या
Number of literates per 1000 persons of age 5 years and above based on schedule 1.0 and 30.

पत्रक क्र / Schedule No.	ग्रामीण / Rural			नागरी / Urban		
	पुरूष / Male	स्त्रिया / Female	व्यक्ती / Persons	पुरूष / Male	स्त्रिया / Female	व्यक्ती / Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1.0	723	473	600	933	763	856
30	691	435	566	887	750	823

It is seen from the table that the literacy rates obtained from sch.1.0 are uniformly higher than the literacy rates obtained from Sch. 30 in all cases. The difference between the rates could be because of the change in definition of literacy for sch. 30 of 47th round of N.S.S.

2.4 Comparison of literacy rates obtained from census data and 47th round of NSS : The data on literacy is also available from population census 1991. Table No.4 below gives comparative picture of literacy rates based on census and N.S.S. data with a close reference period. The definition of literacy is same in both the cases. For the comparison purpose, the literacy rates are computed for age 7 years and above.

तक्ता क्रमांक / Table No.4

१९९१ ची जनगणना आणि रा.न.पा. च्या ४७ व्या फेरीमध्ये सात वर्षे व अधिक वयाच्या साक्षरांची दर हजार व्यक्तिमधील संख्या
Number of literates per 1000 persons of age 7 years and above in the 1991 census and 47 th round of N.S.S.

आधार / Source	ग्रामीण / Rural			नागरी / Urban		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
जनगणना /Census 1991	698	410	555	864	709	792
रा.न.पा./ N.S.S.	702	436	572	896	753	830

From the results, it can be seen that the two rates are close to each other i.e. the difference between both the rates is 3 percent and 5 percent in rural and urban areas respectively. In both rural and urban areas, the N.S.S. data results are uniformly higher than the results based on census data.

2.5 Age specific literacy rates: Age groupwise literacy rates for males and females are given below in Table No.5. These are more useful to detect the spread of literacy among the population.

तक्ता क्रमांक / Table No.5

ग्रामीण व नागरी क्षेत्रातील साक्षरांची वयोगटानुसार दर हजार व्यक्तिमधील संख्या
Age groupwise number of literates per 1000 persons in rural and urban areas.

वयोगट (वर्षे) Age group (years)	ग्रामीण / Rural			नागरी / Urban		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
5-9	685	619	653	820	815	818
10-14	906	814	864	962	942	952
15-19	858	687	781	926	894	911
20-24	763	460	608	917	813	866
25-29	673	436	554	875	734	810
30-34	703	331	508	908	699	820
35-44	629	284	461	885	732	815
45-59	515	168	344	871	540	722
60 आणि अधिक/ & above	410	52	227	734	386	553
5 आणि अधिक/ & above	691	435	566	887	750	823
5-14	798	714	758	893	882	888
7 आणि अधिक/ & above	702	436	572	896	753	823
15आणि अधिक/ & above	651	338	496	885	709	803

From the table, it is observed that in both the rural and urban areas for the age group 10-14 years the literacy rate is the highest followed by the age group 15-19.

2.6 The literacy rates for specific age group i.e. 5 years and above, 7 years and above and 15 years and above for rural and urban areas are given in Table No.6.

तक्ता क्रमांक / Table No.6

ग्रामीण व नागरी क्षेत्रातील साक्षरांची दर हजार व्यक्तिमधील संख्या
Number of literates per 1000 persons for rural and urban areas.

क्षेत्र Area	५ वर्ष आणि अधिक 5 years and above			७-वर्ष आणि अधिक 7 years and above			१५ वर्ष आणि अधिक 15 years and above		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
ग्रामीण / Rural	691	435	566	702	436	572	651	338	496
नागरी / Urban	887	750	823	896	753	830	885	709	803

In all the cases the estimates of urban areas are higher than the corresponding estimates of rural areas. Further it is seen that in both the areas the proportion of males is higher than the females.

2.7 Literacy rates by social groups: Number of literates per thousand persons for each social group are given below in Table No.7. For studying disparity among the population an important variable to classify population is the social group to which a person belongs. For N.S.S. data, social group of head of the household is attached to every member of the household.

तक्ता क्रमांक / Table No.7

सामाजिक गटानुसार साक्षरांची दर हजार व्यक्तिमधील संख्या
Number of literates per 1000 persons for each social group

वयोगट (वर्ष) Age group (years)	अनुसूचित जमाती Scheduled tribe			अनुसूचित जाती Scheduled caste			इतर Other		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
				ग्रामीण / RURAL					
5 आणि अधिक/ & above	405	224	316	640	370	511	744	480	615
7 आणि अधिक/ & above	414	218	317	644	374	516	757	481	621
15आणि अधिक/ & above	333	130	230	568	294	436	715	379	548
				नागरी / URBAN					
5 आणि अधिक/ & above	799	566	691	793	579	688	783	847	887
7 आणि अधिक/ & above	836	555	702	801	579	692	787	854	896
15 आणि अधिक/ & above	789	474	635	773	479	632	750	832	885

The estimates for scheduled tribe (for all persons) for age group 5 years and above, 7 years and above and 15 years and above are uniformly lower than the corresponding estimates of scheduled caste in rural areas. In urban areas exactly reverse picture is observed. Also the literacy rates for scheduled caste and scheduled tribe for all age groups are uniformly lower than the corresponding estimates of the social group viz. "others". In the case of scheduled tribe females the literacy rates are lower than the corresponding estimates of scheduled caste and others for all age groups.

2.8 Literacy rates for MPCE classes: Monthly per capita expenditure (M.P.C.E.) data are collected as a proxy for income data. Table No.8 gives literacy rates for MPCE classes in rural and urban areas.

तक्ता क्रमांक / Table No.8

मासिक दरडोई खर्चाच्या वर्गानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या साक्षरांची दर हजार व्यक्तिमधील संख्या
Number of literates per 1000 persons of age 5 years and above by m.p.c.e. classes

मासिक दरडोई खर्चाचे वर्ग (रू.) MPCE class (Rs)	पुरुष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons
(1)	(2)	(3)	(4)
			ग्रामीण / RURAL
< 65	1000	-	500
65 - 80	-	-	-
80 - 95	536	402	483
95 - 110	561	365	456
110 - 125	600	391	493
125 - 140	581	312	446
140 - 160	603	340	475
160 - 180	600	388	500
180 - 215	704	449	577
215 - 280	718	439	583
280 - 385	797	506	660
385 आणि अधिक/& above	906	766	842
सर्व वर्ग / All Classes	691	435	566
			नागरी / Urban
< 90	1000	855	915
90 - 110	664	525	588
110 - 135	769	481	616
135 - 160	629	498	561
160 - 185	749	548	652
185 - 215	784	615	701
215 - 255	861	682	777
255 - 310	914	757	839
310 - 385	908	789	851
385 - 520	954	879	922
520 - 700	991	940	969
700 आणि अधिक & above	982	957	971
सर्व वर्ग / All Classes	887	750	823

In rural areas literacy rate for the class Rs.385 and above is the highest as compared to the other expenditure classes. For the lowest class i.e. less than Rs. 65, the literacy rate is 50 percent. In the case of urban areas, literacy rate for MPCE class Rs.700 and above is the highest i.e. 97 percent and for the lowest MPCE class i.e. less than Rs. 90, it is 92 percent. In rural areas for males the literacy rates are more or less increasing with increase in MPCE class (except for class <Rs.65). Similar situation is observed in urban areas except for the class MPCE < Rs. 90.

2.9 Literacy rates according to land possessed class: In rural areas, the land possessed by the household is another proxy variable for the economic well being of the people though not as effective as the MPCE. The literacy rates for the population by taking into account its land class are given below in Table No.9.

तक्ता क्रमांक / Table No.9

जमीन धारणा वर्गानुसार पाच वर्षे व अधिक वयाच्या साक्षरांची दर हजार व्यक्तिमधील संख्या
Number of literates per 1000 persons of age 5 years and above according to land possessed class.

जमिन धारणा वर्ग (हेक्टर) Land possessed class (Hectares)	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons
(1)	(2)	(3)	(4)
0.01 पेक्षा कमी/Less than	654	417	539
0.01 - 0.20	734	489	612
0.21 - 0.40	719	477	596
0.41 - 1.00	654	421	538
1.01 - 2.00	669	378	524
2.01 - 3.00	732	409	579
3.01 - 4.00	708	462	586
4.01 - 6.00	721	497	615
6.01 - 8.00	788	418	627
8.01 आणि अधिक/ & above	859	607	734
सर्व वर्ग All Classes	691	435	566

In the case of males the literacy rate showed more or less increasing trend with the increase of land class except for the land possessed class 0.21 - 0.40, 3.01 - 4.00 and 4.01 to 6.00. Similar trend was also observed for the estimates of female except for the land possessed class 1.01 - 2.00 and 2.01 to 3.00.

2.10 Literacy rates for different categories of education are given below in Table No.10. Literacy can be achieved through formal as well as nonformal schooling. To study this in a better way, three categories of education were made. (i) Non Formal Education Centre, (ii) Adult Education Centre and (iii) Other Means.

तक्ता क्रमांक / Table No.10

१५ वर्ष व अधिक वयांच्या साक्षरांपैकी औपचारिक शिक्षण न घेतलेल्या साक्षरांची टक्केवारी

Percentage of literates without formal schooling among literates of age 15 years and above

उपस्थित राहून साक्षर Literate through attending	ग्रामीण / Rural		नागरी / Urban	
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	पुरूष Male	स्त्रिया Female
(1)	(2)	(3)	(4)	
अनौपचारिक शिक्षण केंद्र N.F.E.C.	0.1	0.0	0.1	0.0
प्रौढ शिक्षण केंद्र A.E.C.	0.2	0.1	0.0	0.0
इतर मार्गाने Other means	0.1	0.8	0.1	0.1

It is observed that only 0.2 percent male in rural areas attained literacy through AEC followed by 0.1 percent through NFEC and other means. 0.8 percent females attained their literacy through other means followed by 0.1 percent through AEC. In urban areas 0.1 percent males attained their literacy through other means and NFEC. In urban areas 0.1 percent females attained their literacy through other means and since no sample was found in the category NFEC and AEC therefore the estimates are nil in these cases.

2.11 Literacy for different general education levels are given below in Table No.11. The education level relates to the educational level successfully completed by the person.

तक्ता क्रमांक / Table No.11

सामान्य शिक्षण स्तरानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या साक्षरांची दर हजारात विभागणी

Per thousand distribution of literates of age 5 years and above by general education levels

लिंग Sex	अनौपचारिक शिक्षण Non-Formal Education	प्राथमिक पेक्षा कमी Below Primary	प्राथमिक Primary	माध्यमिक पूर्व Middle	माध्यमिक Secondary	उच्च माध्यमिक Higher secondary	स्नातक आणि अधिक Graduate and above	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
				ग्रामीण / RURAL				
पुरूष Male	3	230	319	268	124	34	22	1000
स्त्रिया Female	5	284	371	254	67	13	6	1000
व्यक्ती Persons	4	250	339	263	102	26	16	1000
				नागरी / URBAN				
पुरूष Male	2	136	193	291	197	78	103	1000
स्त्रिया Female	4	156	259	289	169	56	68	1000
व्यक्ती Persons	3	144	221	290	185	69	88	1000

In rural areas the literacy rates for males are less than that of females upto the education level primary. For the educational level middle onwards the rates for males are greater than that of females. This could be because of the fact that in rural areas rate of dropouts is more for females after the education level viz. primary. In rural areas maximum i.e. 34 percent persons were found to have successfully completed the education level primary followed by 26 percent for middle and 10 percent for secondary. In the case of urban areas the literacy rates for males are greater than the corresponding estimates for females for all levels of education except for the levels below primary and primary. In urban areas, it is observed that 29 percent persons have successfully completed the education level middle followed by 22 percent for primary, and 19 percent for secondary. The percentage of persons who have successfully completed graduation was 1.6 in rural areas and 8.8 in urban areas.

2.12 Illiterates and their past literacy status is given below in Table No.12. Literacy status is based on a dichotomous classification, literates and illiterates. These are complementary at any point of time. If past status of illiterates is considered it is possible to see whether some of the currently illiterates were literates in the past and had not retained the literacy status. The literacy retention is an important component in planning of literacy programmes. For this round, persons who reported as not literate were asked i) they were ever literate, (ii) if they had completed 4 years of formal schooling and (iii) if they had completed NFEC/AEC course.

तक्ता क्रमांक / Table No.12

निरक्षरांमध्ये गणल्या जाणा-या साक्षरांची दर हजार निरक्षरांमधील संख्या

Number of literates who had relapsed into illiteracy per thousand illiterates

वयोगट (वर्षे) Age group (year)	ग्रामीण / Rural			नागरी/ Urban		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
5 आणि अधिक/and above	7	8	8	46	18	28
15 आणि अधिक/ and above	8	6	7	23	15	17
निरक्षरात मोडणा-या साक्षर व्यक्तींची विभागणी (पाच वर्षे व अधिक) Distribution of persons who had relapsed into illiteracy (5 years and above)	340	660	1000	570	430	1000

From the above table, it can be seen that in rural areas percentage of males of age 5 and above, who relapsed into illiteracy was 0.7 only. The corresponding percentage for females was slightly more i.e. 0.8 percent. These percentage were quite higher in urban areas i.e. 4.6 for males and 1.8 for females. Similar rates per thousand for age 15 years and above are given in the table.

2.13 Number of literates who lapsed into illiteracy and other related details are given below in Table No.13.

तक्ता क्रमांक / Table No.13

१) निरक्षरांत गणले जाणारे साक्षर, २) औपचारीक शिक्षणाची चार वर्षे पूर्ण केलेले निरक्षर ३) प्रौढ शिक्षण/ अनौपचारिक शिक्षण पूर्ण केलेल्या निरक्षरांची पाच वर्षे व अधिक वय असलेल्या दर हजार निरक्षरांमधील संख्या

Number of I) literates who had lapsed into illiteracy, II) illiterates who completed 4 years of formal schooling and III) illiterates who completed AEC/NFEC per thousand illiterates of age 5 years and above

क्षेत्र Area	निरक्षरात गणले जाणारे साक्षर No. of literates who lapsed into illiteracy			निरक्षरांची संख्या No. of illiterates who					
				औपचारीक शिक्षणाची चार वर्षे पूर्ण केलेले Completed 4 years of formal schooling			प्रौढ शिक्षण / अनौपचारीक शिक्षण पूर्ण झालेले Completed AEC/NFEC		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
ग्रामीण / Rural	7	8	8	0	0	0	1	0	1
नागरी / Urban	46	18	28	0	0	0	0	0	0

Number of illiterates who had completed 4 years of formal schooling was nil in both urban and rural areas. The number of illiterates who completed AEC/NFEC was very much negligible in rural areas and was nil for urban areas. The rates for literates who lapsed into illiteracy in urban areas were significantly higher for both males and females as compared to their corresponding rates in rural areas. In rural areas, only 0.1 percent illiterate persons were observed who had completed AEC/NFEC and in urban areas the percentage was nil.

2.14 Table No.14 gives number of persons of age 15 years and above tested, and not tested by reasons for not testing.

तक्ता क्रमांक / Table No.14

१५ वर्ष व अधिक वयाच्या चाचणी घेतलेल्या व न घेतलेल्या व्यक्तींची कारणांनुसार संख्या

Number of persons of age 15 years and above tested and not tested by reasons for not testing

लिंग / Sex	चाचणी करीता एकूण लायक Total eligible for test	खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to					चाचणी घेतलेले Number tested
		चाचणीची भाषा न समजणे Language of test not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Others	एकूण Total	
		वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
				ग्रामीण / RURAL				
पुरूष Male	44	0	0	0	2	1	3	41
स्त्रिया Female	21	0	0	0	1	0	1	20
व्यक्ती Persons	65	0	0	0	3	1	4	61

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
नागरी / URBAN								
पुरूष Male	56	0	0	5	0	1	6	50
स्त्रिया Female	46	0	0	3	0	1	4	42
व्यक्ती Persons	102	0	0	8	0	2	10	92

The number of persons eligible for test in rural areas was 65 per thousand out of which 3 could not be contacted and hence could not be tested. One person was not tested for reason 'other'. In urban areas number of persons eligible for test were 102 per thousand out of which 8 refused to carry out test and 2 could not be tested because of the reason 'others'.

2.15 The persons were separately tested for reading ability and writing ability. The result of the reading test had three possible outcomes.

(i) the person could read with comprehension
(ii) the person could read without comprehension
(iii) the person could not read.

The writing test resulted in only two outcomes viz. could write and could not write. Number of person tested and outcome of the test are given in Table No.15.

तक्ता क्रमांक / Table No.15

१५ वर्षे व अधिक वयाच्या व्यक्तींची साक्षरता चाचणीच्या निष्कर्षानुसार संख्या

Number of persons of age 15 years and above by results of literacy test.

लिंग Sex	एकूण चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलित/ Outcome of test					
		वाचन / Reading			लेखन / Writing		साक्षर मिळाले Found Literate
		वाचू शकतो Can read		वाचू शकत नाही Cannot read	लिहू शकतो Can write	लिहू शकत नाही Cannot write	
		आकलनासह With comprehension	आकलनाशिवाय Without comprehension				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
ग्रामीण / RURAL							
पुरूष Male	41	33	5	3	33	8	953
स्त्रिया Female	20	9	11	0	12	8	952
व्यक्ती Persons	61	42	16	3	45	16	953
नागरी / URBAN							
पुरूष Male	50	49	1	0	42	8	909
स्त्रिया Female	42	38	1	3	31	11	933
व्यक्ती Persons	92	87	2	3	73	19	920

In rural areas, out of 61 persons tested (per thousand) it is observed that 42 (i.e. 80 percent) of them can read with comprehension and 16 (i.e. 12 percent) could read without comprehension and 3 (i.e. 8 percent) could not read. Also it was observed that out of these 61 persons tested, 45 persons (i.e. 69 percent) could write and 16 (i.e. 31 percent) persons could not write. In urban areas, out of 92 persons (per thousand) tested 87 (95 percent) could read with comprehension, 2 (2 percent) could read without comprehension, 3 (3 percent) could not read. Out of these 92 persons tested, 73 (79 percent) could write and 19 (21 percent) could not write.

2.16 Literacy verification test: Literacy verification test was applied to persons who reported as literates in the age group 15 years and above. This group was split into two subgroups viz. those who were literate with education level primary and above (PA) and those who were literate with less than primary level education (PB). The rest group was considered as having passed the test. On a sample of second subgroup, the test was administered. After contacting persons in the subgroup PB, those individuals who claimed to be literate were taken as failed in the test without any test. The remaining i.e. those who on individual contact, reported as literate were subjected to the test. The PB could be corrected on the basis of the test. An adjustment factor was obtained after PB was reduced by the proportion of persons successful in the test (CF). CF was obtained as the ratio of the number of those confirmed literate by the test to the number of persons tested (i.e. those declared illiterate plus those actually tested). This proportion viz. CF is given in the Table No.16.

तक्ता क्रमांक / Table No.16

चाचणीच्या आधारे काढलेले समायोजन गुणक
Adjustment factors obtained on the basis of test

वयोगट (वर्षे) Age group (years)	ग्रामीण / RURAL			नागरी / URBAN		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Persons	पुरूष Male	स्त्रिया Female	यक्ती Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
15 - 19	0.954	0.945	0.950	0.979	0.981	0.980
20 - 24	0.917	0.891	0.910	0.992	0.977	0.984
25 - 29	0.915	0.898	0.911	0.970	0.968	0.969
30 - 34	0.949	0.903	0.931	0.977	0.956	0.969
35 - 44	0.938	0.863	0.915	0.978	0.975	0.977
45 - 59	0.899	0.790	0.873	0.984	0.966	0.978
60 आणि अधिक / & above	0.836	0.785	0.830	0.933	0.878	0.913
15 आणि अधिक / & above	0.924	0.897	0.915	0.978	0.968	0.973

From the table it is observed that in rural areas, the adjustment factor for males of age 15 years and above was 0.924 which was higher than that of females i.e. 0.897. Similar situation was observed in urban areas also. The adjustment factor for males is 0.978 which was higher than that of females i.e. 0.968. Further details of various age groups may be seen in Table No.16.

2.17 Knowledge of number system: Another related aspect as relevant as literacy in the social and economic contest is the ability in dealing with numbers or arithmetic ability. In this round certain questions relating to knowledge of number system were asked. These were knowledge of i) counting of numbers, (ii) reading of numbers, (iii) writing of numbers and (iv) simple arithmetic operations. The proportion of persons with no ability to count/read/write numbers or perform arithmetic operations obtained from the study are given in Table No. 17.

तक्ता क्रमांक / Table No.17

१५ वर्षे व अधिक वयाच्या लोकसंख्येतील संख्या मापन /संख्या वाचन / संख्या लेखन/ गणितीय कार्ये करू न शकणाऱ्या व्यक्तींची दर हजार व्यक्तिंमधील संख्या

Number of persons per 1000 persons who cannot count/ read/write numbers or perform arithmetic operations in the population of age 15 years and above

क्षेत्र / Area	लिंग / Sex	करू शकत नाही /Cannot			
		संख्या मापन Count numbers	संख्या वाचन Read numbers	संख्या लेखन Write numbers	गणितीय कार्ये Perform arithmetic operation
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
ग्रामीण / RURAL	पुरूष / Male	67	285	291	172
	स्त्रिया / Female	176	588	592	372
	व्यक्ती / Persons	121	435	440	271
नागरी / URBAN	पुरूष /Male	17	92	94	46
	स्त्रिया / Female	63	244	248	137
	व्यक्ती / Persons	39	163	166	89

For column nos. 3, 4 and 5 inability to read and write numbers upto 10 were considered. For column no. 6 persons who cannot perform even simple addition are considered for specific range of numbers and therefore the these proportions were lower than those in column nos. 4 and 5. In rural areas the percentage of persons who could not write numbers was followed by 44 for those who could not read and for those who could not count. The percentage of persons who could not perform arithmetic operation was 27. In rural areas for all the cases, the percentage for females were higher than that of males. In urban areas the percentage of persons who could not write numbers was 16 followed by those who could not read i.e. 17 percent and 4 for those who could not count numbers. The percentage of persons who could perform arithmetic operation was 9. Like rural areas, in urban areas also in all above cases percentage of females were more than that of males.

2.18 Counting of numbers : Table No.18 gives the distribution of persons by their knowledge of counting of numbers. The age group 15 years and above is considered as consistent since for this age group the knowledge of counting is more valuable as they constitute the economically active segment for this attribute.

तक्ता क्रमांक / Table No.18

संख्या मोजणीच्या ज्ञानानुसार व्यक्तींची दर हजारात विभागणी
Per thousand distribution of persons by knowledge of counting of numbers

वयोगट (वर्षे) Age Group (Years)	संख्या मोजणीचे ज्ञान / Knowledge of counting numbers				
	मोजणी करू शकत नाही Can not count	मोजणी करू शकतो / Can count			सर्व (नोंद न केलेल्या बाबींसह) All including not recorded cases
		10 पर्यंत/ Upto	100 पर्यंत/ Upto	इतर (कोणतीही संख्या) Others (any number)	
1	2	3	4	5	6
			ग्रामीण पुरूष / RURAL MALE		
15 आणि अधिक/& above	67	144	201	588	1000
7 आणि अधिक/ & above	67	133	218	583	1000
5 आणि अधिक/& above	77	148	219	556	1000
			ग्रामीण स्त्रिया / RURAL FEMALE		
15 आणि अधिक/& above	176	285	243	296	1000
7 आणि अधिक/ & above	157	253	251	339	1000
5 आणि अधिक/& above	165	262	250	323	1000
			नागरी पुरूष / URBAN MALE		
15 आणि अधिक/& above	17	46	87	851	1000
7 आणि अधिक/ & above	19	55	103	819	1000
5 आणि अधिक/& above	27	67	117	790	1000
			नागरी स्त्रिया / URBAN FEMALE		
15 आणि अधिक/& above	63	134	137	665	1000
7 आणि अधिक/ & above	56	126	149	669	1000
5 आणि अधिक/& above	64	135	155	646	1000

rural areas for the age group 15 years females the proportion of persons who any number was 59 percent which was ly lower than the proportion of urban ch was 85 percent. In rural as well as an the rates for all age groups of males count any number were higher than the ding estimates for females. Similarly proportion of females who could count any number in rural areas was 29 percent as compared to 67 percent for females in urban areas.

2.19 Reading of numbers : Table No.19 gives the distribution of persons by their ability to read numbers.

तक्ता क्रमांक / Table No.19

संख्या वाचनाच्या क्षमतेनुसार व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per thousand distribution of persons by ability to read numbers

वयोगट (वर्षे) Age Group (Years)	संख्या वाचनाची क्षमता / Ability to read numbers				
	वाचू शकत नाही Can not read	वाचू शकतो / Can read			सर्व (नोंद न केलेल्या बाबींसह) All including not recorded cases
		10 पर्यंत/ Upto	100 पर्यंत/ Upto	इतर (कोणतीही संख्या) Others (any number)	
1	2	3	4	5	6
			ग्रामीण पुरुष / RURAL MALE		
...अधिक/& above	285	44	102	569	1000
...अधिक/& above	243	52	133	568	1000
...अधिक/ & above	255	62	141	541	1000
			ग्रामीण स्त्रिया / RURAL FEMALE		
...अधिक/& above	588	49	77	286	1000
...अधिक/& above	497	56	116	330	1000
...अधिक/ & above	497	69	120	319	1000
			नागरी पुरुष / URBAN MALE		
...अधिक/& above	92	14	52	842	1000
...अधिक/& above	83	26	78	812	1000
...अधिक/ & above	92	37	83	783	1000
			नागरी स्त्रिया / URBAN FEMALE		
...अधिक/& above	244	36	72	648	1000
...अधिक/& above	207	44	95	654	1000
...अधिक/ & above	212	53	102	632	1000

In the rural areas for the age group 15 years and above the proportion of males who could read any number was 57 percent as compared to 29 percent for females. In urban areas these percentages were 84 and 65 for males and females reapectively. The percentage of females in rural areas who can read any number for all age groups were the lowest as compared to similar percentages of males and females of urban areas. The percentages of females of rural areas, who canno read were significantly higher for all age group when compared with similar percentages of male of rural areas and males and females of urba areas.

2.20 Writing of numbers: Table No.20 gives th distribution of persons by their ability to writ numbers.

तक्ता क्रमांक / Table No.20

संख्या लिहिण्याच्या क्षमतेनुसार व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per thousand distribution of persons by ability to write numbers

वयोगट (वर्षे) Age Group (Years)	संख्या लिहिण्याची क्षमता / Ability to write numbers				
	लिहू शकत नाही Can not write	लिहू शकतो / Can write			सर्व (नोंद न केलेल्या बाबींसह) All including not recorded cases
		10 पर्यंत/ Upto	100 पर्यंत/ Upto	इतर (कोणतीही संख्या) Others (any number)	
1	2	3	4	5	6
		ग्रामीण पुरूष / RURAL MALE			
15 आणि अधिक/& above	291	38	100	571	1000
7 आणि अधिक/ & above	248	47	137	568	1000
5 आणि अधिक/ & above	260	58	140	542	1000
		ग्रामीण स्त्रिया / RURAL FEMALE			
15 आणि अधिक/& above	592	45	77	286	1000
7 आणि अधिक/ & above	501	53	116	330	1000
5 आणि अधिक/ & above	501	66	119	314	1000
		नागरी पुरूष / URBAN MALE			
15 आणि अधिक/& above	94	13	51	842	1000
7 आणि अधिक/ & above	85	25	77	812	1000
5 आणि अधिक/ & above	94	36	87	783	1000
		नागरी स्त्रिया / URBAN FEMALE			
15 आणि अधिक/& above	248	34	71	647	1000
7 आणि अधिक/ & above	209	43	95	653	1000
5 आणि अधिक/ & above	215	53	101	631	1000

In rural areas the percentage of males for 15 years and above who could write any number was as compared to 29 for females, similar percentages in urban areas were 84 and 65. The percentages for females of rural areas who could write any number for all age groups were low when compared with similar percentage for males of rural areas and, males and females of urban areas. Also the percentages of urban males who could write any number were highest for all age groups when compared with similar percentages for females of urban areas and male and females of rural areas.

2.21 The distribution of persons by their ability to perform arithmetic operation for different age groups is given in Table No.21. When the ability of reading, writing and counting is tested, the next step is to measure the ability of a person to perform simple arithmetic operation.

तक्ता क्रमांक / Table No.21

सुलभ अंक गणितीय क्रियानुसार व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per thousand distribution of persons by knowledge of simple arithmetic operation

वयोगट (वर्षे) Age Group (years)	सुलभ अंकगणितीय ज्ञान / Knowledge of simple arithmatic operations						
	नाही None	फक्त बेरीज Add only	बेरीज व वजाबाकी फक्त Add and subtract only	बेरीज व गुणाकार फक्त Add and multipaly only	बेरीज, वजाबाकी व गुणाकार Add, subtract and multiply only	बेरीज, वजाबाकी गुणाकार व भागाकार Add, subtract, multiply and divide	सर्व All
1	2	3	4	5	6	7	8
				ग्रामीण पुरुष / RURAL MALE			
15 आणि अधिक/ & above	172	96	127	96	33	474	1000
आणि अधिक/ & above	154	95	141	106	42	462	1000
आणि अधिक/ & above	172	105	141	102	41	439	1000
				ग्रामीण स्त्रिया / RURAL FEMALE			
आणि अधिक/ & above	372	189	136	56	15	232	1000
आणि अधिक/ & above	322	173	148	70	29	257	1000
आणि अधिक/ & above	331	179	149	68	28	245	1000
				नागरी पुरुष / URBAN MALE			
15 आणि अधिक/ & above	46	31	60	50	46	768	1000
आणि अधिक/ & above	46	39	76	62	51	726	1000
आणि अधिक/ & above	59	47	84	64	50	697	1000
				नागरी स्त्रिया / URBAN FEMALE			
15आणि अधिक/ & above	137	80	108	61	36	579	1000
आणि अधिक/ & above	121	77	116	69	44	573	1000
5 आणि अधिक/ & above	129	86	121	69	43	551	1000

For the age group 15 years and above the proportion of males in urban areas who could perform all operations i.e. addition, division, multiplication and subtraction was highest (77 percent) when compared with similar proportion for females (58 percent), and males (47 percent) and females (26 percent) in rural areas. The proportion for males who could not do any operation (i.e. addition, division, multiplication and subtraction) in rural areas (17 percent) differ significantly form the similar proportion in urban areas (4.6 percent). The percentages in urban areas for all age groups for males differ significantly from similar percentages for female

2.22 Reading habits of literates: The person who have achieved only the minimum literac levels, the reading of books, newspapers, etc. ca help them to attain functional literacy and thi also helps them to retain the literacy status Therefore, each literate member was furthe asked if he usually read newspaper/ magazine books etc. The distribution of number of person of age 15 years and above who usually read newspaper/magazine/books etc. and members users of library is presented in Table No.22.

तक्ता क्रमांक / Table No.22

ग्रामीण व नागरी क्षेत्रातील जे साधारणत: वर्तमानपत्रे / नियतकालिके / पुस्तके वाचतात व जे ग्रंथालयाचा उपयोग करणारे आहेत अशा व्यक्तींची १००० वर्षे व अधिक वयाच्या दर हजारी साक्षरांमधील संख्या

Number of persons who usually read newspapers/magazines/books and who are members/ users of library per thousand literates of age 15 years and above for rural and urban areas.

क्षेत्र Area	साधारणत: वाचन / Usually read						ग्रंथालयाचा उपयोग करणारे / सदस्य Members/Users of library	
	वर्तमानपत्रे/Newspapers		नियतकालिके/Magazines		पुस्तके/ Books			
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	पुरूष Male	स्त्रिया Female	पुरूष Male	स्त्रिया Female	पुरूष Male	स्त्रिया Female
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
ग्रामीण / Rural	374	229	150	113	169	123	16	11
नागरी /Urban	734	644	393	398	346	332	42	25

Amongst the three types of reading materials i.e. newspaper, magazine and books the percentages in both the areas i.e. rural and urban for newspaper were highest than the corresponding percentages for magazines and books for both males and females. The proportion for males and females for all types of reading material in urban areas were more than double compared to the corresponding proportion in rural areas. The percentage of both males and females in rural and urban areas who were member/user of library were low as compared with the rate or literacy.

2.23 All the above referred tables are presented in detail in Appendix-II.

SECTION THREE
COMPARISON OF CENTRAL AND STATE SAMPLE ESTIMATES

3.0 The Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, regularly participates in the National Sample Surveys conducted by N.S.S.O., Government of India on matching sample basis. These two samples are independent and interpenetrating. Hence it is worthwhile to compare the estimates based on these two samples and their deviation from each other. In this chapter such comparison is made for selected key estimates on literacy.

3.1 Comparison of state and central sample size in rural and urban areas is given below in table no.1.

तक्ता क्रमांक / Table No.1

राज्य व केंद्र नमुन्याप्रमाणे निवडलेल्या व पाहणी केलेल्या नमुना खेडे/गटांची संख्या
Number of sample villages/blocks allotted and surveyed for state and central sample.

नमुना / Sample	निवड संख्या No. of allotted		पाहणी संख्या No. of surveyed	
	खेडे/Villages	गट / Blocks	खेडे/Villages	गट / Blocks
राज्य / State	288	456	285	454
केंद्र / Central	288	304	288	303

The sample size allotted for state sample was 288 villages in rural and 456 UFS blocks in urban areas as compared to 288 villages in rural areas and 304 UFS blocks in urban areas for central sample. In rural areas sample size for both the samples is matching (i.e.same). However, in urban areas, in the state sample there are three sub samples as against two sub samples for central sample which is why the state sample size is more than that of central sample in urban areas. For the number of units surveyed it is observed that for state sample in rural and urban areas one and two units respectively could not be surveyed for various reasons. In case of central sample all allotted units were surveyed in rural areas and only one unit was not surveyed in urban areas.

3.2 Age/sexwise per thousand distribution of persons in rural and urban areas for state and central sample is given below in table no.2.

तक्ता क्रमांक / Table No.2

राज्य व केंद्र नमुन्या करीता ग्रामीण व नागरी क्षेत्रातील व्यक्तींची वयोगट व स्त्रि/पुरुषप्रमाणे व्यक्तींची दर हजारात विभागणी
Age / sex wise per thousand distribution of persons in rural and urban areas for state and central sample

लिंग /sex	नमुना/Sample	वयोगट (वर्षे) /Age group (years)							
		0-4	5-9	10-14	15-24	25-34	35-44	45-59	60आणि अधिक/ & above
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		ग्रामीण / RURAL							
पुरूष / Male	राज्य / State	126	117	122	185	144	117	117	72
	केंद्र / Central	130	116	118	180	146	111	118	80
स्त्रिया / Female	राज्य / State	118	117	110	178	159	118	120	80
	केंद्र / Central	123	112	113	178	157	108	133	76

					नागरी / URBAN				
पुरुष / Male	राज्य / State	100	104	108	208	187	133	113	47
	केंद्र / Central	109	105	112	206	182	121	110	55
स्त्रिया / Female	राज्य / State	111	98	112	218	170	130	103	58
	केंद्र / Central	107	113	100	203	185	120	114	56

In rural areas, it is observed that both the estimates for different age groups for males were in agreement while for females except for the age groups 35-44 and 45-59, for all other age groups estimates were in agreement. In urban areas also both the estimates were close to each other for males. However, for females except for the age group 0-4 and 60 years and above for all other age groups the two estimates differ marginally.

3.3 Number of literates per thousand persons by age groups is given below in table no.3

तक्ता क्रमांक / Table No.3

राज्य व केंद्र नमुन्या करिता ग्रामीण व नागरी क्षेत्रातील प्रति हजार व्यक्तीमधील अंदाजित संख्या
Estimated number of literate persons per 1000 persons in rural and urban areas for state and central sample.

लिंग/sex	नमुना/ Sample	साक्षर व्यक्तींची संख्या / No. of literate persons		
		5 वर्षे आणि अधिक/ years and above	7 वर्षे आणि अधिक/ years and above	15 वर्षे आणि अधिक/ years and above
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
		ग्रामीण / RURAL		
पुरुष / Male	राज्य / State	691	702	651
	केंद्र / Central	663	686	641
स्त्रिया / Female	राज्य / State	435	436	338
	केंद्र / Central	398	406	325
		नागरी / URBAN		
पुरुष / Male	राज्य / State	887	896	885
	केंद्र / Central	869	885	873
स्त्रिया / Female	राज्य / State	750	753	709
	केंद्र / Central	734	740	705

In rural areas for both males and females both the central and state sample estimates were close to each other for all age groups. Similarly, in urban areas also these two estimates were very close to each other for males and females and for all age groups.

3.4 Number of literates per thousand persons for social groups are given below in table no.4.

तक्ता क्रमांक / Table No.4

राज्य व केंद्र नमुन्या प्रमाणे आणि सामाजिक गटानुसार पाच वर्षे व अधिक वयाच्या साक्षर व्यक्तींची दर हजार व्यक्तीमधील अंदाजित संख्या

Estimated number of literates per 1000 persons of age 5 years and above for various social group for state and central sample.

क्षेत्र /Area	नमुना / Sample	सामाजिक गट / Social group					
		अनुसूचित जमाती Scheduled Tribe		अनुसूचित जाती Scheduled Caste		इतर Others	
		पुरुष Male	स्त्रिया Female	पुरुष Male	स्त्रिया Female	पुरुष Male	स्त्रिया Female
1	2	3	4	5	6	7	8
ग्रामीण/ RURAL	राज्य / State	405	294	640	370	744	480
	केंद्र/Central	454	237	639	394	710	431
नागरी / URBAN	राज्य / State	799	566	798	579	783	847
	केंद्र/Central	737	507	821	529	879	759

In rural areas except for males of scheduled tribe and females of others for all other classifications central and state sample estimates were close to each other. In urban areas, for both males and females two estimates were in agreement for scheduled caste and scheduled tribe but differ significantly for the social group viz. others.

3.5 Number of literates per thousand by general education level are given below in table no.5.

तक्ता क्रमांक / Table No.5

राज्य व केंद्र नमुन्या प्रमाणे आणि सामान्य शिक्षण स्तरानुसार पाच वर्षे व अधिक वयाच्या साक्षर व्यक्तींची अंदाजित दर हजार व्यक्तीमधील विभागणी

Estimated per thousand distribution of literates of age 5 years and above by general education level for state and central sample.

लिंग/ sex	नमुना/ Sample	सामान्य शैक्षणिक स्तर/ General education level					
		प्राथमिक पेक्षा कमी Below Primary	प्राथमिक Primary	माध्यमिक पूर्व/ Middle Secondary	माध्यमिक Secondary	उच्च माध्यमिक Higher Secondary	स्नातक आणि अधिक Gradguate & above
1	2	3	4	5	6	7	8
		ग्रामीण/ RURAL					
पुरुष / Male	राज्य / State	230	319	268	124	34	22
	केंद्र/Central	214	334	275	111	45	22
स्त्रिया / Female	राज्य / State	284	371	254	67	13	6
	केंद्र/Central	269	409	237	65	13	6

		नागरी / URBAN					
पुरुष / Male	राज्य / State	136	193	291	197	78	103
	केंद्र/Central	134	213	255	208	76	115
स्त्रिया / Females	राज्य / State	156	259	289	168	56	68
	केंद्र/Central	159	270	244	188	55	86

In rural areas for both males and females the state and central sample estimates were very close to each other for all general education levels. Particularly for the education level graduate and above and higher secondary the two estimates were same for females. Similar was the case for graduate males. In urban areas also, for both males and females and for all educational levels, both the central and state sample estimates were very close to each other.

3.6 Number of literates who lapsed into literacy and other details are given below in table no.6.

तक्ता क्रमांक / Table No.6

राज्य व केंद्र नमुन्यां करीता १) निरक्षरात गणले जाणारे साक्षर, २) चार वर्षे अनौपचारीक शिक्षण पूर्ण करणारे निरक्षर, ३) प्रौढ शिक्षण/ अनौपचारिक शिक्षण पूर्ण करणारे पाच वर्षे व अधिक वयाच्या निरक्षरांची दर हजार निरक्षरामधील संख्या

Number of (i) literates who lapsed into illiteracy, (ii) illiterates who completed 4 years of formal schooling and (iii) illiterates who completed AEC/NFEC per thousand illiterates of age 5 years and above for state and central sample.

क्षेत्र /Area	नमुना / Sample	निरक्षरात गणले जाणारे साक्षर No. of literate who lapsed into illiteracy		निरक्षरांची संख्या No. of illiterates who			
				चार वर्षे अनौपचारिक शिक्षण पूर्ण केलेले Completed 4 years of formal schooling		प्रौढ शिक्षण /अनौपचारिक शिक्षण पूर्ण झालेले Completed AEC/NFEC	
		पुरुष Male	स्त्रिया Female	पुरुष Male	स्त्रिया Female	पुरुष Male	स्त्रिया Female
1	2	3	4	5	6	7	8
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1	-
	केंद्र/Central	15	7	-	-	-	1
नागरी / URBAN	राज्य / State	46	18	-	-	-	-
	केंद्र/Central	15	13	6	8	-	1

For analysis purpose, the reporting number of persons are very few and hence data should be viewed accordingly. It is observed that in rural areas the estimated number of literates who lapsed into literacy for state sample were low compared to corresponding central sample estimates. However for females they were close to each other. In urban areas for the above case the state sample estimate for males was more than three times of central sample estimates. However, in the case of females the two estimates were close to each other. The sample cases for some cells were nil for illiterates who completed 4 years of formal schooling and those who have completed AEC/NFEC and hence the estimates are not comparable.

3.7 Adjustment factors obtained on the basis of test conducted for persons of age 15 years and above are presented in table no.7.

तक्ता क्रमांक / Table No.7

राज्य व केंद्र नमुन्या करीता १५ वर्षे व अधिक वयांच्या व्यक्तिंसाठी घेण्यात आलेल्या चाचणीवर आधारित समायोजन गुणक
Adjustment factors obtained on the basis of test conducted for persons of age 15 years above for state and central sample.

क्षेत्र / Area	नमुना / Sample	समायोजन गुणक / Adjustment factor		
		पुरूष / Male	स्त्रिया / Female	व्यक्ती/ Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
ग्रामीण / RURAL	राज्य / State	0.924	0.897	0.915
	केंद्र / Central	0.966	0.960	0.964
नागरी / URBAN	राज्य / State	0.978	0.968	0.973
	केंद्र / Central	0.989	0.975	0.982

It is observed that in rural areas the adjustment factor obtained from both the samples differ marginally for males, females and persons. However in urban areas the adjustment factors obtained from state and central sample were in agreement for males, females as well as for all persons.

3.8 Estimated literates who usually read newspapers, magazines, books etc. are shown below in table no.8.

तक्ता क्रमांक / Table No.8

राज्य व केंद्र नमुन्या करीता ग्रामीण आणि नागरी क्षेत्रातील १५ वर्षे व अधिक वयांच्या व्यक्तिंची जे साधारणतः वर्तमानपत्रे / नियतकालिके / पुस्तके वाचतात व जे ग्रंथालयांचा सदस्य/ उपयोग करणारे आहेत अशा व्यक्तिंची अंदाजित संख्या
Estimated number of persons who usually read newspapers / magazines / books and who are members /users of library per thousand literates of age 15 years and above for rural and urban areas for state and central sample.

क्षेत्र / Area	नमुना / Sample	साधारणतः वाचन / Usually read						सदस्य/ग्रंथालयाचा उपयोग करणारे Members/users of library	
		वर्तमानपत्रे Newspapers		नियतकालिके Magazines		पुस्तके Books			
		पुरूष Male	स्त्रिया Female	पुरूष Male	स्त्रिया Female	पुरूष Male	स्त्रिया Female	पुरूष Male	स्त्रिया Female
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ग्रामीण / RURAL	राज्य / State	374	229	150	113	169	123	16	11
	केंद्र / Central	427	202	194	125	164	127	36	12
नागरी / URBAN	राज्य / State	734	644	393	398	346	332	42	25
	केंद्र / Central	711	603	403	397	271	287	107	89

In rural areas both the estimates were in agreement for males and females of age 15 years and above and who usually read newspapers, magazines, books etc. In rural areas, the state sample estimate was lower than central sample estimates for those males who were members/ users of library. However, two estimates were close to each other in the case of females. In urban areas, the two estimates differ marginally for those males who usually read newspapers and

books. However, two estimates were close for males who usually read magazines. Similar was the case for the estimates of females. For the members/users of library for both males and females the state sample estimates were very low compared to corresponding central sample estimates.

SECTION FOUR

SAMPLING DESIGN AND ESTIMATION PROCEDURE

MPLING DESIGN :

Sampling Frame for FSUs : The list of 1981 ...sus villages constitutes the sampling frame for ...l areas in all the districts. For the urban areas ...e lists of urban frame survey (UFS) blocks served as the sampling frame.

4.2 Stratification : States are first divided into agro-economic regions by grouping contiguous districts which are similar in respect of population density and crop pattern. The composition of the region is given below.

Sr. No.	Description of the region	Name of the district
1.	Coastal	Greater Mumbai, Thane, Raigad, Ratnagiri and Sindhudurg
2.	Inland Western	Ahmednagar, Pune, Satara, Sangli, Solapur and Kolhapur
3.	Inland Northern	Nasik, Dhule and Jalgaon
4.	Inland Central	Aurangabad, Parbhani, Beed, Nanded, Osmanabad Jalna and Latur
5.	Inland Eastern	Buldhana Akola, Amravati, Yavatmal, Wardha and Nagpur
6.	Eastern	Bhandara and Chandrapur

In the rural areas, within each region, each ...trict with 1981 census rural population less than ... million formed separate stratum. Districts ...h larger population are divided into two or ...re strata, depending on population, by grouping ...tiguous tehsils similar as far as possible, in ...pect of rural population density and crop ...ern.

In the urban areas, strata are formed, again ...hin the NSS region on the basis of the population ... classes of towns. Each city with population 10 ... or more formed separate stratum. Further, ...hin each region, the different towns are grouped ...rm three different strata on the basis of the ...lation according to the 1981 census. Table ...w gives the composition of the urban strata.

...ratum No.	Population
1	< 50,000
2	50,000 - 1,99,999
3	2,00,000 - 9,99,999
4	1 million and above

... Allocation of FSUs : The total sample for ... state is of FSUs determined on the basis of ... vestigator - strength and the approximate workload. The state sample size thus obtained is allocated again to its rural and urban areas considering the relative sizes of the rural and urban population with almost double weightage for the urban areas. Within each area of a state, the respective sample size is re-allocated to the different strata in proportion to the stratum population. All allocation have been adjusted such that the sample size for a stratum is at least 4 or a multiple of 4 for the rural and urban areas respectively.

4.4 Selection of FSUs : The sample villages have been selected circular systematically with probability proportional to population in the form of two independent sub-samples. The sample blocks have been selected circular systematically with equal probability also in the form of two independent sub-samples.

4.5 Selection of hamlet-groups/sub-block : Large villages and blocks have been sub-divided into a suitable number of hamlet-groups and sub-blocks respectively having equal population content. Two hamlet-groups are selected from large villages, whereas, only one sub-block is to be selected from large blocks.

4.6 Selection of households: From each FSU, a total of 20 (in some cases only 19) sample households have been selected for the three different topics of enquiry - disability, literacy and culture, consumer expenditure and employment & unemployment. In general, a total of 18 households have been surveyed, for literacy.

Specifically, if the number of households to be surveyed for the disability survey is less than 10, the shortfall was made up for the survey on literacy and culture. Similarly, if the number of households to be surveyed for disability is more than 10, the number of households to be surveyed for the survey on literacy and culture have been reduced accordingly. Thus, the minimum and maximum number of sample households surveyed for literacy in a village or a block is 4 and 18 respectively. The number of households selected are always multiple of 2. For the selection of the required sample, all the households of a FSUs, are arranged according to the highest educational level among earners of the households. Then required number of sample households has been selected using circular systematic sampling.

ESTIMATION PROCEDURE

Notations :- The following notations are used in the estimation procedure :

S = Subscript for S-th state/region;

s = " s-th stratum;

i = " i-th sample village/block;

j = " j-th sample household;

t = " t-th sub -sample;

P = Total frame population of the stratum in rural sector;

p = population of sample village (used for selection);

N = Total number of urban blocks in frame in urban stratum;

n = Number of sample villages/blocks available for tabulation including depopulated and other zero cases in rural/urban stratum (excluding casualty and other not received cases);

D = Number of hamlet-groups/sub-blocks formed;

D* = 1, if D = 1 and
= D/2, if D > 1;

c = Number of census villages in surveyed revenue village;

H = Total number of households listed in frame;

H1 = Total number of households with at least one disabled member listed in frame;

h = Number of sample households available for tabulation;

h1 = Number of sample households with at least one disabled member available for tabulation;

h3 = Number of sample households available for tabulation which are selected for schedule 30 and belong to the disability stratum** but not selected for schedule 26;

= Number of sample households available for tabulation which are selected for schedule 30 and do not belong to the disability stratum

= values of any character;

= aggregate x or y;

$$\text{RURAL} \qquad \hat{Y}_s = \sum_s \frac{P_s}{n_s} \sum_{i=1}^{ns} \frac{D^*_{Si} H_{Si}}{c_{Si} h_{Si} p_{Si}} \sum_{j=1}^{h_{Si}} y_{Sij}$$

$$\text{URBAN} \qquad \hat{Y}_s = \sum_s \frac{N_s}{n_s} \sum_{i=1}^{ns} D_{Si} \frac{H_{Si}}{h_{Si}} \sum_{j=1}^{h_{Si}} y_{Sij}$$

= any ratio of the form Y/X;

cap (^) placed over any symbol such as $\hat{Y}$ denotes the estimates obtained from the sample.

APPENDIX -I
LIST OF STATISTICAL TABLES

Sr. No.	Table No.	Description	Page	
			Rural	Urban
1	2	3	4	5
1	1	Number of persons (5 years and above) reported to be literate per thousand persons (5 years and above) by age group and social group for each sex.	T30	T31
2	2	Number of persons (5 years and above) reported to be literate per thousand persons (5 years and above) by age group and religion for each sex.	T32	T35
3	3	Number of persons (5 years and above) reported to be literate per thousand persons (5 years and above) by monthly per capita expenditure (MPCE) class and social group for each sex.	T38	T39
4	4	Number of persons (5 years and above) reported to be literate per thousand persons (5 years and above) by mother tongue and social group for each sex.	T40	T42
5	5R	Number of persons (5 year and above) reported to be literate per thousand persons (5 years and above) by land possessed class and social group for each sex (For rural sector only).	T44	-----
6	6	Per thousand distribution of literates (5 years and above) by literacy type for each mother tongue and sex.	T45	T51
7	7	Per thousand distribution of persons by age-group for each sex and sub-sample.	T57	T58
8	8	Per thousand distribution of literates (5 years and above) by general education level for each age group and sex.	T59	T62
9	9	Distribution of sample persons eligible for literacy test by age group and outcome of test for each sub- sample and sex.	T65	T74
10	10	Literacy rates based on informant's report, adjustment factor and adjusted rates based on literacy test by age-group for each sub-sample and sex.	T83	T84
11	11	Number of illiterates (5 years and above) per thousand persons (5 years and above) and per thousand distribution of illiterates (5 years and above) by age-group for each sex.	T85	T86
12	12	Number of ever literates (5 years and above) who lapsed into illiteracy per thousand illiterates (5 years and above), number of illiterates (5 years and above) who completed 4 years of formal schooling per thousand illiterates and number of illiterates (5 years and above) who attended AEC/NFEC per thousand illiterates (5 years and above) by age-group for each sex.	T87	T88

1	2	3	4	5
13	13	Per thousand distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system - counting of numbers for each age-group and sex.	T89	T92
14	14	Per thousand distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system - reading of numbers for each age-group and sex.	T95	T98
15	15	Per thousand distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system - writing of numbers for each age-group and sex.	T101	T104
16	16	Per thousand distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system - simple arithmetic operation for each age-group and sex.	T107	T110
17	17	Number of literates (5 years and above) who usually read (i) Newspapers, (ii) Magazines, (iii) Books and (iv) who are members (or users) of any library per thousand literates (5 years and above) for each age-group and sex.	T113	T114

तक्ता क्रमांक / Table No. 1

वयोगटानुसार आणि सामाजिक गटाप्रमाणे साक्षर असल्याचे निवेदन करणाऱ्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारे व्यक्तींमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by age group and social group for each sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — ग्रामीण / Rural

वयोगट / age-group	सामाजिक गट / social group											
	अनुसूचित जमाती / Scheduled tribe			अनुसूचित जाती / Scheduled caste			इतर / Other			सर्व / All		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
5 - 9	480	489	484	741	464	603	704	686	695	685	619	653
10 - 14	699	561	639	913	719	829	933	864	901	906	814	864
15 - 19	500	360	432	807	733	774	910	719	825	858	687	781
20 - 24	380	192	268	660	369	513	832	529	681	763	460	608
25 - 29	360	106	245	566	424	492	753	485	619	673	436	554
30 - 34	382	179	275	573	201	381	792	391	581	703	331	508
35 - 44	275	28	168	585	210	413	695	330	511	629	284	461
45 - 59	317	68	189	411	133	284	568	189	379	515	168	344
60 आणि अधिक / and above	111	10	53	388	7	204	453	69	258	410	52	227
15 आणि अधिक / and above	333	130	230	568	294	436	715	379	548	651	338	496
7 आणि अधिक / and above	414	218	317	644	374	516	757	481	621	702	436	572
5 आणि अधिक / and above	405	224	316	640	370	511	744	480	615	691	435	566
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
निवेदन करणारे अंदाजित / Estimated (00) reporting	7052	3768	10821	19644	10332	29976	90879	56625	147504	117575	70725	188300
एकूण / Total	17428	16843	34271	30671	27943	58614	122076	117904	239979	170174	162690	332864
निवेदन करणारे नमुना व्यक्ती / Reporting sample persons	225	116	341	538	289	827	2670	1676	4346	3433	2081	5514
एकूण व्यक्ती / Total Persons	539	521	1060	844	766	1610	3582	3481	7063	4965	4768	9733

[illegible] (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजार व्यक्तीमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by age group and social group for each sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — **नागरी / Urban**

वयोगट / age-group	सामाजिक गट / social group											
	अनुसूचित जमाती / Scheduled tribe			अनुसूचित जाती / Scheduled caste			इतर / Other			सर्व / All		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
5 - 9	684	835	747	806	733	767	829	833	830	820	815	818
10 - 14	1000	916	968	885	922	903	974	946	961	962	942	952
15 - 19	924	823	873	839	838	839	941	905	924	926	894	911
20 - 24	886	869	879	857	690	767	926	830	879	917	813	866
25 - 29	882	415	603	842	436	628	879	795	841	875	734	810
30 - 34	676	332	540	802	539	690	932	735	849	908	699	820
35 - 44	848	399	654	811	468	649	896	779	842	885	732	815
45 - 59	578	337	477	623	140	374	911	614	780	871	540	722
60 आणि अधिक / and above	407	35	107	510	84	319	771	434	595	734	386	553
15 आणि अधिक / and above	789	474	635	773	479	632	903	750	832	885	709	803
7 आणि अधिक / and above	836	555	702	801	579	692	912	787	854	896	753	830
5 आणि अधिक / and above	799	566	691	793	579	688	903	783	847	887	750	823
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
निवेदन करणारे अंदाजित / Estimated (00) reporting	2439	1503	3942	11784	8254	20038	92933	69493	162426	107156	79250	186407
एकूण / Total	3053	2656	5709	14860	14263	29123	102905	88771	191676	120818	105690	226508
निवेदन करणारे नमुना व्यक्ती / Reporting sample persons	238	153	391	1073	737	1810	9524	7330	16854	10835	8220	19055
एकूण व्यक्ती / Total Persons	282	253	535	1325	1229	2554	10320	9026	19346	11927	10508	22435

तक्ता क्रमांक / Table No. 2

वयोगट व धर्माप्रमाणे साक्षर असल्याचे निवेदन करणा-या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची (पांच वर्षे व अधिक वय) दर हजार व्यक्तींमधील (पांच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by age group and religion for each sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — पुरुष / Male — ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age-group	धर्म / Religion										अदाजित व्यक्ती Estimated persons		नमुना व्यक्ती Sample persons	
	हिंदू Hindu-ism	मुस्लिम Muslim	ख्रिश्चन Christ-ianity	शीख Sikh-ism	जैन Jain-ism	बौध्द Buddh-ism	पारशी Zorost-rian	इतर Other	नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	निवेदन करणारे Reporting	एकूण Total	निवेदन करणारे Reporting	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
5 - 9	680	657	1000	0	0	788	0	0	0	685	15633	22821	464	671
10 - 14	905	928	1000	0	0	914	0	0	0	906	21511	23733	659	720
15 - 19	868	796	0	0	1000	773	0	0	0	858	17617	20538	503	594
20 - 24	774	534	0	0	1000	694	0	0	0	763	11683	15320	338	445
25 - 29	677	526	1000	0	1000	676	0	0	0	673	10260	15249	284	414
30 - 34	702	643	1000	0	1000	723	0	0	0	703	8984	12777	260	376
35 - 44	639	437	1000	0	0	586	0	0	0	629	14387	22872	431	672
45 - 59	513	530	0	0	920	482	0	1000	0	515	11713	22746	336	672
60 आणि अधिक / and above	409	406	0	0	0	431	0	0	0	410	5787	14118	158	401
15 आणि अधिक / and above	654	578	1000	0	979	621	0	310	0	651	80431	123620	2310	3574
7 आणि अधिक / and above	705	464	1000	0	979	683	0	310	0	702	113140	161088	3303	4703
5 आणि अधिक / and above	693	633	1000	0	905	683	0	310	0	691	117575	170174	3433	4965
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
निवेदन करणारे अंदाजित / Estimated (00) reporting	103841	4682	334	0	681	8016	0	20	0	117575	x	x	x	x
एकूण / Total	149895	7397	334	0	752	11730	0	66	0	170174	x	x	x	x
निवेदन करणारे नमुना व्यक्ती / Reporting sample persons	3030	130	13	0	16	243	0	1	0	3433	x	x	x	x
एकूण व्यक्ती / Total Persons	4358	208	13	0	18	366	0	2	0	4965	x	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 2

वयोगट व धर्माप्रमाणे साक्षर असल्याचे निवेदन करणा-या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजार व्यक्तींमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by age group and religion for each sex

महाराष्ट्र / **Maharashtra** — स्त्रिया / **Female** — ग्रामीण / **Rural**

वयोगट / Age-group	धर्म / Religion										अदाजित व्यक्ती Estimated persons		नमुना व्यक्ती Sample persons	
	हिंदू Hindu-ism	मुस्लिम Muslim	ख्रिश्चन Christ-ianity	शीख Sikh-ism	जैन Jain-ism	बौध्द Buddh-ism	पारशी Zorost-rian	इतर Other	नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	निवेदन करणारे Reporting	एकूण Total	निवेदन करणारे Reporting	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
5 - 9	634	617	1000	0	1000	460	0	0	0	619	13393	21622	387	625
10 - 14	813	868	1000	0	1000	786	0	0	0	814	16463	20215	496	604
15 - 19	694	598	0	0	1000	645	0	1000	0	687	11498	16732	333	494
20 - 24	451	653	1000	0	1000	359	0	0	0	460	7373	16037	209	444
25 - 29	441	250	1000	0	1000	398	0	0	0	436	6653	15259	200	455
30 - 34	346	211	540	0	0	222	0	0	0	331	4654	14053	134	413
35 - 44	289	220	1000	0	1000	210	0	1000	0	284	6213	21858	191	660
45 - 59	160	309	0	0	788	139	0	0	0	168	3714	22149	108	656
60 आणि अधिक / and above	52	121	0	0	0	0	0	0	0	52	764	14763	23	417
15 आणि अधिक / and above	339	332	690	0	887	292	0	474	0	338	40869	120853	1198	3539
7 आणि अधिक / and above	438	439	763	0	899	377	0	474	0	436	67059	153908	1976	4518
5 आणि अधिक / and above	437	442	763	0	899	375	0	474	0	435	70725	162690	2081	4768
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
निवेदन करणारे अंदाजित / Estimated (00) reporting	62909	2927	193	0	418	4238	0	41	0	70725	x	x	x	x
एकूण / Total	143960	6619	252	0	465	11308	0	86	0	162690	x	x	x	x
निवेदन करणारे नमुना व्यक्ती / Reporting sample persons	1843	87	8	0	12	129	0	2	0	2081	x	x	x	x
एकूण व्यक्ती / Total Persons	4203	198	10	0	14	340	0	3	0	4768	x	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 2

वयोगट व धर्माप्रमाणे साक्षर असल्याचे निवेदन करणा-या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची (पाच वर्ष व अधिक वय) दर हजार व्यक्तींमधील (पाच वर्ष व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by age group and religion for each sex

महाराष्ट्र / **Maharashtra** — व्यक्ती / **Persons** — ग्रामीण / **Rural**

वयोगट / Age-group	धर्म / Religion										अंदाजित व्यक्ती Estimated persons		नमुना व्यक्ती Sample persons	
	हिंदू Hindu-ism	मुस्लिम Muslim	ख्रिश्चन Christ-ianity	शीख Sikh-ism	जैन Jain-ism	बौध्द Buddh-ism	पारशी Zorost-rian	इतर Other	नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	निवेदन करणारे Reporting	एकूण Total	निवेदन करणारे Reporting	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
5 - 9	657	642	1000	0	295	600	0	0	0	653	29026	44443	851	1296
10 - 14	863	896	1000	0	1000	859	0	0	0	864	37974	43947	1155	1324
15 - 19	789	735	0	0	1000	709	0	1000	0	781	29115	37270	836	1088
20 - 24	608	607	1000	0	1000	552	0	0	0	608	19057	31358	547	889
25 - 29	558	418	1000	0	1000	534	0	0	0	554	16913	30509	484	869
30 - 34	516	391	638	0	1000	464	0	0	0	508	13637	26831	394	789
35 - 44	468	323	1000	0	1000	405	0	1000	0	461	20599	44730	622	1332
45 - 59	338	420	0	0	871	319	0	1000	0	344	15427	44895	444	1328
60 आणि अधिक / and above	226	257	0	0	0	214	0	0	0	227	6552	28881	181	818
15 आणि अधिक / and above	498	459	835	0	944	461	0	403	0	496	121300	244473	3508	7113
7 आणि अधिक / and above	574	547	891	0	947	535	0	403	0	572	180199	314995	5279	9221
5 आणि अधिक / and above	567	543	898	0	903	532	0	403	0	566	188300	332864	5514	9733
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
निवेदन करणारे अंदाजित / Estimated (00) reporting	166750	7610	527	0	1099	12254	0	61	0	188300	x	x	x	x
एकूण / Total	293855	14015	587	0	1217	23038	0	151	0	332864	x	x	x	x
निवेदन करणारे नमुना व्यक्ती / Reporting sample persons	4873	217	21	0	28	372	0	3	0	5514	x	x	x	x
एकूण व्यक्ती / Total Persons	8561	406	23	0	32	706	0	5	0	9733	x	x	x	x

वयोगट व धर्माप्रमाणे साक्षर असल्याचे निवेदन करणाऱ्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजार व्यक्तींमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by age group and religion for each sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — पुरूष / Male — नागरी / Urban

वयोगट / Age-group	धर्म / Religion										अदाजित व्यक्ती Estimated persons		नमुना व्यक्ती Sample persons	
	हिंदू Hindu-ism	मुस्लिम Muslim	ख्रिश्चन Christ-ianity	शीख Sikh-ism	जैन Jain-ism	बौध्द Buddh-ism	पारशी Zoroast-rian	इतर Other	नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	निवेदन करणारे Reporting	एकूण Total	निवेदन करणारे Reporting	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
5 - 9	844	708	1000	431	884	763	1000	1000	0	820	11443	13931	1055	1260
10 - 14	966	941	1000	1000	1000	940	1000	1000	0	962	14003	14551	1453	1503
15 - 19	928	922	1000	1000	1000	861	463	1000	0	926	13096	14145	1430	1517
20 - 24	920	901	1000	1000	1000	826	949	1000	0	917	12652	13794	1245	1330
25 - 29	879	884	971	1000	1000	750	689	1000	0	875	11687	13350	1140	1228
30 - 34	931	737	1000	1000	1000	871	1000	1000	0	908	10721	11806	981	1062
35 - 44	901	803	957	1000	1000	762	1000	1000	0	885	15844	17898	1669	1831
45 - 59	884	777	968	1000	977	752	970	1000	0	871	13077	15008	1316	1494
60 आणि अधिक / and above	772	592	1000	1000	938	430	1000	0	0	734	4633	6316	546	702
15 आणि अधिक / and above	897	827	983	1000	990	765	906	1000	0	885	81711	92316	8327	9164
7 आणि अधिक / and above	907	845	986	1000	990	796	908	1000	0	896	103339	115278	10488	11440
5 आणि अधिक / and above	899	828	986	935	986	786	916	1000	0	887	107156	120818	10835	11927
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
निवेदन करणारे अंदाजित / Estimated (00) reporting	83294	13522	1840	395	2430	5122	306	248	0	107156	x	x	x	x
एकूण / Total	92635	16332	1866	422	2466	6515	334	248	0	120818	x	x	x	x
निवेदन करणारे नमुना व्यक्ती / Reporting sample persons	8090	1597	239	46	328	458	59	18	0	10835	x	x	x	x
एकूण व्यक्ती / Total Persons	8793	1884	243	48	333	545	63	18	0	11927	x	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 2

वयोगट व धर्माप्रमाणे साक्षर असल्याचे निवेदन करणा-या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजार व्यक्तींमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by age group and religion for each sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — स्त्रिया / Female — नागरी / Urban

वयोगट / Age-group	धर्म / Religion										अंदाजित व्यक्ती Estimated persons		नमुना व्यक्ती Sample persons	
	हिंदू Hindu-ism	मुस्लिम Muslim	ख्रिश्चन Christ-ianity	शीख Sikh-ism	जैन Jain-ism	बौध्द Buddh-ism	पारशी Zoroast-rian	इतर Other	नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	निवेदन करणारे Reporting	एकूण Total	निवेदन करणारे Reporting	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
5 - 9	839	713	1000	1000	918	765	1000	8880	0	815	9516	11680	941	1135
10 - 14	956	875	959	1000	975	934	1000	1000	0	942	12493	13266	1231	1303
15 - 19	897	876	949	1000	1000	842	1000	1000	0	894	11134	12449	1141	1246
20 - 24	815	744	971	1000	1000	826	1000	1000	0	813	11015	13545	992	1163
25 - 29	758	613	974	795	1000	566	245	100	0	734	8534	11622	892	1143
30 - 34	718	607	851	1000	904	490	1000	1000	0	699	5995	8572	698	902
35 - 44	749	602	942	800	971	578	1000	823	0	732	11252	15364	1195	1577
45 - 59	570	437	858	667	830	123	863	342	0	540	6662	12330	784	1268
60 आणि अधिक / and above	399	252	671	1000	541	49	901	754	0	386	2651	6862	346	771
15 आणि अधिक / and above	724	623	896	914	912	543	891	832	0	709	57242	80743	6048	8070
7 आणि अधिक / and above	766	686	907	925	924	623	906	897	0	753	76293	101259	7934	10087
5 आणि अधिक / and above	764	673	909	925	922	622	907	874	0	750	79250	105690	8220	10508
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
निवेदन करणारे अंदाजित / Estimated (00) reporting	60439	10108	1495	288	2316	4000	381	223	0	79250	x	x	x	x
एकूण / Total	79084	15028	1644	311	2513	6435	420	255	0	105690	x	x	x	x
निवेदन करणारे नमुना व्यक्ती / Reporting sample persons	6109	1166	203	31	300	327	72	12	0	8220	x	x	x	x
एकूण व्यक्ती / Total Persons	7657	1681	223	35	320	500	76	16	0	10508	x	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 2

वयोगट व धर्माप्रमाणे साक्षर असल्याचे निवेदन करणा-या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजार व्यक्तींमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by age group and religion for each sex

महाराष्ट्र / **Maharashtra** — व्यक्ती / **Persons** — नागरी / **Urban**

वयोगट / Age-group	धर्म / Religion										अंदाजित व्यक्ती Estimated persons		नमुना व्यक्ती Sample persons	
	हिंदू Hindu-ism	मुस्लिम Muslim	ख्रिश्चन Christ-ianity	शीख Sikh-ism	जैन Jain-ism	बौध्द Buddh-ism	पारशी Zoroast-rian	इतर Other	नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	निवेदन करणारे Reporting	एकूण Total	निवेदन करणारे Reporting	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
5 - 9	842	711	1000	529	904	764	1000	906	0	818	20959	25631	1996	2395
10 - 14	961	908	986	1000	986	937	1000	1000	0	952	26495	27817	2684	2806
15 - 19	913	901	978	1000	1000	852	753	1000	0	911	24230	26593	2571	2763
20 - 24	868	826	989	1000	1000	826	975	1000	0	866	23667	27339	2237	2493
25 - 29	823	759	973	905	1000	655	542	1000	0	810	20221	24972	2032	2371
30 - 34	844	675	929	1000	950	718	1000	1000	0	820	16716	20378	1679	1964
35 - 44	830	711	949	937	986	686	1000	917	0	815	27096	33262	2864	3408
45 - 59	748	614	915	886	901	381	907	566	0	722	19739	27337	2100	2762
60 आणि अधिक / and above	572	417	807	1000	764	297	939	754	0	553	7284	13178	892	1473
15 आणि अधिक / and above	817	731	942	961	952	657	898	915	0	803	138952	173060	14375	17234
7 आणि अधिक / and above	842	769	949	967	957	710	907	948	0	830	179632	216538	18422	21527
5 आणि अधिक / and above	837	753	950	931	953	704	911	936	0	823	186407	226508	19055	22435
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
निवेदन करणारे अंदाजित / Estimated (00) reporting	143733	23629	3335	683	4746	9122	687	471	0	186407	x	x	x	x
एकूण / Total	171719	31360	3510	734	4978	12949	755	503	0	226508	x	x	x	x
निवेदम करणारे नमुना व्यक्ती / Reporting sample persons	14199	2763	442	77	628	785	131	30	0	19055	x	x	x	x
एकूण व्यक्ती / Total Persons	16450	3565	466	83	653	1045	139	34	0	22435	x	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 3

मासिक दरडोई खर्चाचे वर्ग आणि सामाजिक गटाप्रमाणे साक्षर असल्याचे निवेदन करणाऱ्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजार व्यक्तींमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by monthly per capita expenditure (MPCE) class and social-group for each sex.

महाराष्ट्र / Maharashtra — व्यक्ती / Persons — ग्रामीण / Rural

मासिक दरडोई खर्चाचे वर्ग (रु.) Monthly Per capita expenditure (MPCE) class (Rs)	सामाजिक गट / Social group											
	अनुसूचित जमाती / Scheduled tribe			अनुसूचित जाती / Scheduled caste			इतर / Other			सर्व / All		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
65 पेक्षा कमी / Below	0	0	0	0	0	0	1000	0	500	1000	0	500
65 - 80	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80 - 95	1000	1000	1000	518	217	424	0	538	387	536	402	483
95 - 110	212	68	135	516	155	349	639	463	541	561	365	456
110 - 125	300	184	239	727	159	436	662	512	587	600	391	493
125 - 140	264	289	277	683	289	491	642	332	486	581	312	446
140 - 160	249	150	204	617	314	477	710	400	552	603	340	475
160 - 180	242	75	172	605	475	545	671	406	542	600	388	500
180 - 215	506	254	376	634	413	521	745	484	616	704	449	577
215 - 280	572	263	420	665	336	516	739	471	608	718	439	583
280 - 385	624	313	462	704	450	580	819	530	684	797	506	660
385 आणि अधिक / and above	901	600	773	965	677	843	903	776	844	906	766	842
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
सर्व वर्ग / All classes	405	224	316	640	370	511	744	480	615	691	435	566
निवेदन करणारे अंदाजित / Estimated (00) reporting	7052	3768	10821	19644	10332	29976	90879	56625	147504	117575	70725	188300
एकूण / Total	17428	16843	34271	30671	27943	58614	122076	117904	239979	170174	162690	332864
निवेदन करणारे नमुना व्यक्ती / Reporting sample persons	225	116	341	538	289	827	2670	1676	4346	3433	2081	5514
एकूण व्यक्ती / Total Persons	539	521	1060	844	766	1610	3582	3481	7063	4965	4768	9733

तक्ता क्रमांक / Table No. 3

मासिक दरडोई खर्चाचे वर्ग आणि सामाजिक गटाप्रमाणे साक्षर असल्याचे निवेदन करणाऱ्या स्त्री/पुरुष व्यक्तींची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजार व्यक्तींमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by monthly per capita expenditure (MPCE) class and social-group for each sex.

महाराष्ट्र / Maharashtra

व्यक्ती / Persons

नागरी / Urban

मासिक दरडोई खर्चाचे वर्ग (रु.) Monthly Per capita expenditure (MPCE) class (Rs)	सामाजिक गट / Social group											
	अनुसूचित जमाती / Scheduled tribe			अनुसूचित जाती / Scheduled caste			इतर / Other			सर्व / All		
	पुरुष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरुष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरुष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरुष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
90 पेक्षा कमी / Below	0	0	0	1000	844	902	1000	1000	1000	1000	855	915
90-110	808	292	583	610	546	572	680	556	617	664	525	588
110-135	757	492	621	646	387	499	849	557	702	769	481	616
135-160	654	611	628	541	519	529	658	485	569	629	498	561
160-185	809	516	652	659	401	544	775	592	685	749	548	652
185-215	663	405	546	749	532	642	800	647	725	784	615	701
215-255	917	611	772	835	568	711	865	709	791	861	682	777
255-310	880	694	790	856	606	737	923	779	853	914	757	839
310-385	716	448	610	962	631	784	908	829	867	908	789	851
385-520	958	944	952	881	861	872	958	880	925	954	879	922
520-700	1000	1000	1000	1000	646	854	991	946	971	991	940	969
700 आणि अधिक / and above	1000	1000	1000	889	702	812	985	963	975	982	957	971
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
सर्व वर्ग / All classes	799	566	691	793	579	688	903	783	847	887	750	823
नवेदन करणारे अंदाजित / Estimated (00) reporting	2439	1503	3942	11784	8254	20038	92933	69493	162426	107156	79250	186407
एकूण / Total	3053	2656	5709	14860	14263	29123	102905	88771	191676	120818	105690	226508
निवेदन करणारे नमुना व्यक्ती / Reporting sample persons	238	153	391	1073	737	1810	9524	7330	16854	10835	8220	19055
एकूण व्यक्ती / Total Persons	282	253	535	1325	1229	2554	10320	9026	19346	11927	10508	22435

तक्ता क्रमांक / Table No. 4

मातृभाषा आणि सामाजिक गटाप्रमाणे साक्षर असल्याचे निवेदन करणाऱ्या स्त्री/पुरुष व्यक्तींची (पाच वर्ष व अधिक वय) दर हजार व्यक्तींमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by mother tongue and social-group for each sex.

महाराष्ट्र / Maharashtra

ग्रामीण / Rural

मातृभाषा / Mother tongue	सामाजिक गट / Social group											
	अनुसूचित जमाती / Scheduled tribe			अनुसूचित जाती / Scheduled caste			इतर / Other			सर्व / All		
	पुरुष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरुष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरुष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरुष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
आसामी / Assamese (1)	0	0	0	0	0	0	0	1000	1000	0	1000	1000
बंगाली / Bengali (2)	0	0	0	0	0	0	623	575	605	623	575	605
गुजराथी / Gujrati (3)	0	0	0	0	0	0	826	890	856	748	795	770
हिंदी / Hindi (4)	504	294	391	500	0	500	627	382	514	620	380	510
कन्नड / Kannada (5)	0	0	0	500	375	444	648	490	582	630	475	565
काश्मिरी / Kashmiri (6)	0	1000	539	0	0	0	0	0	0	0	1000	539
मल्याळम / Malayalam (7)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
मराठी / Marathi (8)	447	251	350	644	371	513	756	482	621	708	441	577
ओडीया / Oriya (9)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
पंजाबी / Punjabi (10)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
संस्कृत / Sanskrit (11)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
सिंधी / Sindhi (12)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
तामीळ / Tamil (13)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
तेलगु / Telgu (14)	333	250	286	0	0	0	704	233	484	626	223	422
उर्दू / Urdu (15)	0	0	0	0	0	0	585	570	577	585	570	577
इंग्रजी / English (16)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
भिल्ली / Bhilli (17)	197	45	137	0	0	0	0	0	0	197	45	137
डोग्री / Dogri (18)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
नेपाळी / Nepali (19)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
कोंकणी / Konkani (20)	0	0	0	0	0	0	1000	857	933	620	635	626
मणिपुरी / Manipuri (21)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
संताली / Santali (22)	0	0	0	0	0	0	1000	0	1000	1000	0	1000

तक्ता क्रमांक / Table No. 4 (चालू / cont.,)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
गोंडी / Gondi (24)	802	447	643	0	0	0	0	0	0	802	447	643
खासी / Khasi (25)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
गारे / Gare (26)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
कुरूख/ओरायन/ Kurukh/Oraon (27)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
मुनादरी / Munadari (28)	0	0	0	0	0	0	0	1000	1000	0	1000	1000
त्रिपुरी / Tripuri (29)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
लुशै /मिझो / Lushai / Mizo (30)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
नागामी / Nagameese (31)	0	0	0	0	0	0	1000	0	1000	1000	0	1000
इतर / Others (32)	157	48	100	0	0	0	103	0	57	145	40	91
सर्व भाषा / All languages	405	224	316	640	370	611	744	480	615	691	435	566
निवेदन करणारे अंदाजित Estd.,(000) reporting	7052	3768	10821	19644	10332	29976	90879	56625	147504	117575	70725	188300
एकूण / Total	17428	16843	34271	30671	27943	58614	122076	117904	239979	170174	162690	332864
निवेदन करणारे नमुना व्यक्ती Estd.,(000) reporting	225	116	341	538	289	827	2670	1676	4346	3433	2081	5514
एकूण व्यक्ती / Total Persons	539	521	1060	844	766	1610	3582	3481	7063	4965	4768	9733

तक्ता क्रमांक / Table No. 4

मातृभाषा आणि सामाजिक गटाप्रमाणे साक्षर असल्याचे निवेदन करणाऱ्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजार व्यक्तींमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by mother tongue and social-group for each sex.

महाराष्ट्र / Maharashtra — **नागरी / Urban**

मातृभाषा / Mother tongue	सामाजिक गट / Social group											
	अनुसूचित जमाती / Scheduled tribe			अनुसूचित जाती / Scheduled caste			इतर / Other			सर्व / All		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
आसामी / Assamese (1)	0	0	0	0	0	0	789	675	739	789	589	693
बंगाली / Bengali (2)	0	0	0	0	0	0	963	873	926	963	873	926
गुजराथी / Gujrati (3)	1000	1000	1000	874	733	785	990	943	968	988	935	963
हिंदी / Hindi (4)	845	664	780	773	559	674	840	685	774	837	677	768
कन्नड / Kannada (5)	1000	0	1000	167	55	101	962	741	882	892	606	780
काश्मिरी / Kashmiri (6)	0	0	0	0	0	0	1000	1000	1000	1000	1000	1000
मल्याळम / Malayalam (7)	0	0	0	1000	1000	1000	988	946	967	988	946	967
मराठी / Marathi (8)	798	571	689	807	597	704	914	791	856	890	746	822
ओडिया / Oriya (9)	0	0	0	0	0	0	1000	1000	1000	1000	1000	1000
पंजाबी / Punjabi (10)	0	0	0	0	0	0	948	963	954	948	963	954
संस्कृत / Sanskrit (11)	0	0	0	0	0	0	0	1000	1000	0	1000	1000
सिंधी / Sindhi (12)	0	0	0	0	0	0	957	870	916	957	870	916
तामीळ / Tamil (13)	0	0	0	600	250	444	955	857	908	947	844	898
तेलगु / Telgu (14)	1000	611	854	740	337	538	708	580	653	738	537	649
उर्दू / Urdu (15)	0	0	0	625	353	485	840	684	764	839	681	762
इंग्रजी / English (16)	0	0	0	0	0	0	1000	980	992	1000	980	992
भिल्ली / Bhilli (17)	0	0	0	0	0	0	0	1000	1000	0	1000	1000
डोग्री / Dogri (18)	0	0	0	0	0	0	1000	0	1000	1000	0	1000
नेपाळी / Nepali (19)	0	0	0	0	0	0	932	632	793	932	632	793
कोंकणी / Konkani (20)	0	0	0	0	0	0	975	967	971	975	967	971
मणिपुरी / Manipuri (21)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
संताली / Santali (22)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
तुलु / Tulu (23)	0	0	0	0	0	0	982	835	932	982	835	932

तुलु / Tulu (23)	0	0	0	0	0	0	982	835	932	982	835	932

तक्ता क्रमांक / Table No. 4 (चालू / cont.,)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
गोंडी / Gondi (24)	0	0	0	617	500	590	714	833	769	647	686	659
खासी / Khasi (25)	0	0	0	0	0	0	857	889	875	857	889	875
गारे / Gare (26)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
कुरूख/आरायन/ Kurukh/Oraon (27)	0	0	0	0	0	0	0	1000	1000	0	1000	1000
मनादरी / Munadari (28)	0	0	0	0	0	0	0	1000	1000	0	290	290
त्रिपुरी / Tripuri (29)	0	0	0	0	0	0	1000	0	1000	1000	0	1000
लुशी / मिझो / Lushai / Mizo (30)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
नागामी / Nagameese (31)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
इतर / Others (32)	543	320	454	732	723	729	964	796	897	861	700	798
सर्व भाषा / All languages	799	566	691	793	579	688	903	783	847	887	759	823
निवेदन करणारे अंदाजित Estd.,(000) reporting	2439	1503	3942	11784	8254	20038	92933	69493	162426	107156	79250	186407
एकूण / Total	3053	2656	5709	14860	14263	29123	102905	88771	191676	120818	105690	226508
निवेदन करणारे नमुना व्यक्ती Estd.,(000) reporting	238	153	391	1073	737	1810	9524	7330	16854	10835	8220	19055
एकूण व्यक्ती / Total Persons	282	253	535	1325	1229	2554	10320	9026	19346	11927	10508	22435

तक्ता क्रमांक / Table No. 5- R

जमिनधारणा वर्ग आणि सामाजिक गटाप्रमाणे साक्षर असल्याचे निवेदन करणा-या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजार व्यक्तींमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of persons (5years and above) reported to be literate per 1000 persons (5 years and above) by land posssessed class and social group for each sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — ग्रामीण / Rural

जमीनधारणा वर्ग (हेक्टरस) Land possessed class (Hectares)	सामाजिक गट / Social group											
	अनुसूचित जमाती / Scheduled tribe			अनुसूचित जाती / Scheduled caste			इतर / Other			सर्व / All		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
पेक्षा कमी / Less than 0.01	407	273	341	633	333	489	712	487	602	654	417	539
0.01 - 0.20	571	295	414	716	566	642	751	489	622	734	489	612
0.21 - 0.40	340	175	255	734	528	638	761	495	621	719	477	596
0.41 - 1.00	294	254	274	607	400	512	713	448	580	654	421	538
1.01 - 2.00	372	147	263	633	368	501	736	423	580	669	378	524
2.01 - 3.00	596	152	420	582	292	444	769	451	617	732	409	579
3.01 - 4.00	47	0	21	506	261	402	752	500	627	708	462	586
4.01 - 6.00	448	183	340	422	173	296	754	530	647	721	497	615
6.01 - 8.00	667	250	429	355	481	398	816	428	648	768	418	627
8.01 आणि अधिक / and above	1000	500	600	729	392	573	875	633	755	859	607	734
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
निवेदन करणारे अंदाजित व्यक्ती / Estimated (00) reporting	7052	3768	10821	19644	10332	29976	90879	56625	147504	117575	70725	188300
एकूण / Total	17428	16843	34271	30671	27943	58614	122076	117904	239979	170174	162690	332864
निवेदन करणारे नमुना व्यक्ती / Reporting sample persons	225	116	341	538	289	827	2670	1676	4346	3433	2081	5514
एकूण व्यक्ती / Total Persons	539	521	1060	844	766	1610	3582	3491	7063	4965	4768	9733

साक्षरतेच्या प्रकारानुसार प्रत्येक मातृभाषेकरीता स्त्री / पुरूष साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of literates (5 years and above) by literacy type for each mother tongue and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

पुरूष / Male

ग्रामीण / Rural

मातृभाषा / Mother tongue	दर हजार व्यक्तीमधील साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक) संख्या No.of literates (5+) per 1000 persons	साक्षरतेचा प्रकार / Literacy type				नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution	साक्षर / Literates	
		फक्त मातृभाषेत Only in mother tongue	मातृभाषेत आणि इतर भाषेत Mother tounge and other language	मातृभाषेत नाही परंतु Not in mother tounge but फक्त एका भाषेत Only one language	मातृभाषेत नाही परंतु Not in mother tounge but एका भाषेपेक्षा जास्त भाषेत More than one language				अंदाजित Estd (00)	नमुना Sample
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1. आसामी / Assamese	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. बंगाली / Bengali	623	717	283	0	0	0	1000	2	268	6
3. गुजराथी / Gujrati	748	457	394	150	0	0	1000	5	595	9
4. हिंदी / Hindi	620	523	327	101	49	0	1000	35	4065	106
5. कन्नड / Kannada	630	427	573	0	0	0	1000	3	355	13
6. काश्मिरी / Kashmiri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. मल्याळम / Malayalam	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. मराठी / Marathi	708	704	258	8	30	0	1000	934	109870	3220
9. ओडिया / Oriya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10. पंजाबी / Punjabi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. संस्कृत / Sanskrit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. सिंधी / Sindhi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13. तामीळ / Tamil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14. तेलगु / Telgu	626	119	0	881	0	0	1000	2	264	5
15. उर्दू / Urdu	585	688	159	0	153	0	1000	8	945	33
16. इंग्रजी / English	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17. भिल्ली / Bhilli	197	1000	0	0	0	0	1000	2	264	6
18. डोग्री / Dogri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19. नेपाळी / Nepali	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20. कोंकणी / Konkani	620	0	1000	0	0	0	1000	2	177	8

तक्ता क्रमांक / Table No. 6 (चालू / Cont.,)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
21. मणिपुरी / Manipuri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. संताली / Santali	1000	0	1000	0	0	0	1000	0	22	1
23. तुलु / Tulu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24. गोंडी / Gondi	802	474	151	150	225	0	1000	3	384	13
25. खासी / Khasi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26. गारे / Gare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27. कुरूख/आरायन/ Kurukh/Orion	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28. मनादरी / Munadari	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29. त्रिपुरी / Tripuri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30. लुशी / मिझो / Lushai / Mizo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31. नागामी / Nagameese	1000	0	0	0	1000	0	1000	0	40	1
32. इतर / Others	145	770	230	0	0	0	1000	3	326	12
सर्व भाषा / All languages	691	693	261	14	32	0	1000	1000	117575	3433
अंदाजित साक्षर Estd. literates (00)	117575	81443	30710	1704	3717	0	117575	x	x	x
नमुना साक्षर Sample literates	3433	2393	889	43	108	0	3433	x	x	x

साक्षरतेच्या प्रकारानुसार प्रत्येक मातृभाषेकरीता स्त्री / पुरूष साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारात विभागणी
Per 1000 distribution of literates (5 years and above) by literacy type for each mother tongue and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — स्त्रिया / Female — ग्रामीण / Rural

मातृभाषा / Mother tongue	दर हजार व्यक्तीमधील साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक) संख्या No.of literates (5+) per 1000 persons	साक्षरतेचा प्रकार / Literacy type				नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution	साक्षर / Literates	
		फक्त मातृभाषेत Only in mother tongue	मातृभाषेत आणि इतर भाषेत Mother tounge and other language	मातृभाषेत नाही परंतु Not in mother tounge but फक्त एका भाषेत Only one language	मातृभाषेत नाही परंतु Not in mother tounge but एका भाषेपेक्षा जास्त भाषेत More than one language				अंदाजित Estd (00)	नमुना Sample
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1. आसामी / Assamese	1000	0	1000	0	0	0	1000	1	37	1
2. बंगाली / Bengali	575	541	459	0	0	0	100	2	154	4
3. गुजराथी / Gujrati	795	211	260	529	0	0	1000	8	559	9
4. हिंदी / Hindi	380	497	396	115	0	0	1000	30	2097	59
5. कन्नड / Kannada	475	371	629	0	0	0	1000	3	193	8
6. काश्मिरी / Kashmiri	1000	1000	0	0	0	0	1000	0	73	1
7. मल्याळम / Malayalam	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. मराठी / Marathi	441	769	210	4	17	0	1000	932	65916	1940
9. ओडिया / Oriya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10. पंजाबी / Punjabi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. संस्कृत / Sanskrit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. सिंधी / Sindhi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13. तामीळ / Tamil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14. तेलगु / Telgu	223	0	0	1000	0	0	1000	1	97	2
15. उर्दू / Urdu	570	750	186	0	64	0	1000	16	1130	41
16. इंग्रजी / English	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17. भिल्ली / Bhilli	45	1000	0	0	0	0	1000	1	40	1
18. डोग्री / Dogri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19. नेपाळी / Nepali	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20. कोंकणी / Konkani	635	0	1000	0	0	0	1000	2	133	6

तक्ता क्रमांक / Table No. ४ (चालू / Cont.,)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
21. मणिपुरी / Manipuri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. संताली / Santali	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23. तुलु / Tulu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24. गोंडी / Gondi	447	286	382	332	0	0	1000	2	173	6
25. खासी / Khasi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26. गारे / Gare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27. कुरुख/आरायन// Kurukh/Orion	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28. मनादरी / Munadari	1000	1000	0	0	0	0	1000	0	30	1
29. त्रिपुरी / Tripuri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30. लुशी / मिझो / Lushai / Mizo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31. नागामी / Nagameese	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32. इतर / Others	40	1000	0	0	0	0	1000	1	92	2
सर्व भाषा / All languages	435	751	218	13	17	0	1000	1000	70725	2081
अंदाजित साक्षर Estd. literates (00)	70725	53135	15434	934	1222	0	70725	x	x	x
नमुना साक्षर Sample literates	2081	1548	475	23	35	0	2081	x	x	x

साक्षरतेच्या प्रकारानुसार प्रत्येक मातृभाषेकरीता स्त्री / पुरूष साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of literates (5 years and above) by literacy type for each mother tongue and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — **स्त्रिया / Female** — **ग्रामीण / Rural**

मातृभाषा / Mother tongue	दर हजार व्यक्तीमधील साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक) संख्या No.of literates (5+) per 1000 persons	साक्षरतेचा प्रकार / Literacy type				नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution	साक्षर / Literates	
		फक्त मातृभाषेत Only in mother tongue	मातृभाषेत आणि इतर भाषेत Mother tounge and other language	मातृभाषेत नाही परंतु फक्त एका भाषेत Not in mother tounge but Only one language	मातृभाषेत नाही परंतु एका भाषेपेक्षा जास्त भाषेत More than one language				अंदाजित Estd (00)	नमुना Sample
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1. आसामी / Assamese	1000	0	1000	0	0	0	1000	0	37	1
2. बंगाली / Bengali	605	653	347	0	0	0	1000	2	422	10
3. गुजराथी / Gujrati	770	338	329	333	0	0	1000	6	1154	18
4. हिंदी / Hindi	510	510	351	106	32	0	1000	33	6161	165
5. कन्नड / Kannada	565	407	593	0	0	0	1000	3	548	21
6. काश्मिरी / Kashmiri	539	1000	0	0	0	0	1000	0	73	1
7. मल्याळम / Malayalam	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. मराठी / Marathi	577	728	240	7	25	0	1000	934	175786	5160
9. ओडीया / Oriya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10. पंजाबी / Punjabi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. संस्कृत / Sanskrit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. सिंधी / Sindhi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13. तामीळ / Tamil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14. तेलगु / Telgu	422	87	0	913	0	0	1000	2	361	7
15. उर्दू / Urdu	577	722	174	0	105	0	1000	11	2076	74
16. इंग्रजी / English	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17. भिल्ली / Bhilli	137	1000	0	0	0	0	1000	2	304	7
18. डोग्री / Dogri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19. नेपाळी / Nepali	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20. कोंकणी / Konkani	626	0	1000	0	0	0	1000	2	310	14

तक्ता क्रमांक / Table No. 6 (चालू / Cont.,)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
21. मणिपुरी / Manipuri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. संताली / Santali	1000	0	1000	0	0	0	1000	0	22	1
23. तुलु / Tulu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24. गोंडी / Gondi	643	415	223	207	155	0	1000	3	557	19
25. खासी / Khasi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26. गारे / Gare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27. कुरूख/ आरायन / Kurukh/ Orion	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28. मनादरी / Munadari	1000	1000	0	0	0	0	1000	0	30	1
29. त्रिपुरी / Tripuri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30. लुशी / मिझो / Lushai / Mizo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31. नागामी / Nagameese	1000	0	0	0	1000	0	1000	0	40	1
32. इतर / Others	91	821	179	0	0	0	1000	2	419	14
सर्व भाषा / All languages	566	715	245	14	26	0	1000	1000	188300	5514
अंदाजित साक्षर Estd. literates (00)	188300	134578	46145	2638	4940	0	188300	x	x	x
नमुना साक्षर Sample literates	5514	3941	1364	66	143	0	5514	x	x	x

साक्षरतेच्या प्रकारानुसार प्रत्येक मातृभाषेकरीता स्त्री / पुरूष साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of literates (5 years and above) by literacy type for each mother tongue and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — **पुरूष / Male** — **नागरी / Urban**

मातृभाषा / Mother tongue	दर हजार व्यक्तींमधील साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक) संख्या No.of literates (5+) per 1000 persons	साक्षरतेचा प्रकार / Literacy type				नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution	साक्षर / Literates	
		फक्त मातृभाषेत Only in mother tongue	मातृभाषेत आणि इतर भाषेत Mother tounge and other language	मातृभाषेत नाही परंतु Not in mother tounge but फक्त एका भाषेत Only one language	एका भाषेपेक्षा जास्त भाषेत More than one language				अंदाजित Estd (00)	नमुना Sample
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1. आसामी / Assamese	789	453	311	236	0	0	1000	1	118	11
2. बंगाली / Bengali	963	449	465	86	0	0	1000	2	247	32
3. गुजराथी / Gujrati	988	456	446	77	21	0	1000	92	9834	1221
4. हिंदी / Hindi	837	590	325	48	37	0	1000	145	15497	1623
5. कन्नड / Kannada	892	241	425	74	260	0	1000	19	2081	155
6. काश्मिरी / Kashmiri	1000	438	562	0	0	0	1000	0	16	5
7. मल्याळम / Malayalam	988	397	444	66	93	0	1000	7	797	97
8. मराठी / Marathi	890	573	362	25	40	0	1000	587	62943	5895
9. ओडिया / Oriya	1000	682	318	0	0	0	1000	0	27	3
10. पंजाबी / Punjabi	948	298	512	103	88	0	1000	6	631	91
11. संस्कृत / Sanskrit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. सिंधी / Sindhi	957	538	387	24	52	0	1000	14	1478	178
13. तामीळ / Tamil	947	496	412	81	10	0	1000	10	1121	137
14. तेलगु / Telgu	738	290	268	266	175	0	1000	14	1547	188
15. उर्दू / Urdu	839	608	309	53	30	0	1000	75	8000	973
16. इंग्रजी / English	1000	335	549	0	117	0	1000	7	736	82
17. भिल्ली / Bhilli	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. डोग्री / Dogri	1000	1000	0	0	0	0	1000	0	8	2
19. नेपाळी / Nepali	932	687	240	73	0	0	1000	1	86	13
20. कोंकणी / Konkani	975	330	507	83	80	0	1000	7	751	102

तक्ता क्रमांक / Table No. 6 (चालू / Cont.,)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
21. मणिपुरी / Manipuri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. संताली / Santali	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23. तुलु / Tulu	982	337	521	87	55	0	1000	2	222	33
24. गोंडी / Gondi	647	661	339	0	0	0	1000	1	61	8
25. खासी / Khasi	857	0	333	667	0	0	1000	1	92	6
26. गारे / Gare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27. कुरूख/आरायन/Kurukh/Oriaon	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28. मनादरी / Munadari	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29. त्रिपुरी / Tripuri	1000	0	0	0	1000	0	1000	0	6	1
30. लुशी / मिझो / Lushai / Mizo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31. नागामी / Nagameese	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32. इतर / Others	861	621	303	10	66	0	1000	8	859	79
सर्व भाषा / All languages	887	548	365	42	45	0	1000	1000	107156	10835
अंदाजित साक्षर Estd. literates (00)	107156	58761	39120	4506	4770	0	107156	x	x	x
नमुना साक्षर Sample literates	10835	6142	3775	549	369	0	10835	x	x	x

साक्षरतेच्या प्रकारानुसार प्रत्येक मातृभाषेकरीता स्त्री / पुरूष साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of literates (5 years and above) by literacy type for each mother tongue and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

स्त्रिया / Female

नागरी / Urban

मातृभाषा / Mother tongue	दर हजार व्यक्तींमधील साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक) संख्या No.of literates (5+) per 1000 persons	साक्षरतेचा प्रकार / Literacy type				नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution	साक्षर / Literates	
		फक्त मातृभाषेत Only in mother tongue	मातृभाषेत आणि इतर भाषेत Mother tounge and other language	मातृभाषेत नाही परतु Not in mother tounge but फक्त एका भाषेत Only one language	एका भाषेपेक्षा जास्त भाषेत More than one language				अंदाजित Estd (00)	नमुना Sample
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1. आसामी / Assamese	589	398	517	86	0	0	1000	1	81	10
2. बंगाली / Bengali	873	302	666	32	0	0	1000	2	154	18
3. गुजराथी / Gujrati	935	508	365	112	15	0	1000	105	8328	1072
4. हिंदी / Hindi	677	593	331	41	36	0	1000	119	9426	968
5. कन्नड / Kannada	606	510	248	149	93	0	1000	11	904	114
6. काश्मिरी / Kashmiri	1000	578	422	0	0	0	1000	0	24	7
7. मल्याळम / Malayalam	946	249	567	94	90	0	1000	10	775	85
8. मराठी / Marathi	746	598	357	23	23	0	1000	604	47842	4526
9. ओडिया / Oriya	1000	0	404	596	0	0	1000	0	28	4
10. पंजाबी / Punjabi	963	211	495	57	237	0	1000	6	463	62
11. संस्कृत / Sanskrit	1000	1000	0	0	0	0	1000	1	48	1
12. सिंधी / Sindhi	870	509	399	22	70	0	1000	15	1209	155
13. तामीळ / Tamil	844	465	465	58	13	0	1000	11	901	110
14. तेलगु / Telgu	537	343	299	149	209	0	1000	11	880	128
15. उर्दू / Urdu	681	624	291	59	26	0	1000	78	6188	711
16. इंग्रजी / English	980	377	562	0	61	0	1000	6	468	57
17. भिल्ली / Bhilli	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	6	1
18. डोग्री / Dogri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19. नेपाळी / Nepali	632	485	137	377	0	0	1000	1	50	8
20. कोंकणी / Konkani	967	416	392	131	61	0	1000	10	772	101

तक्ता क्रमांक / Table No. 6 (चालू / Cont.,)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
21. मणिपुरी / Manipuri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. संताली / Santali	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23. तुलु / Tulu	835	332	426	241	0	0	1000	1	96	18
24. गोंडी / Gondi	686	321	679	0	0	0	1000	0	30	6
25. खासी / Khasi	889	125	750	125	0	0	1000	2	122	8
26. गारे / Gare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27. कुरूख/आरायन/Kurukh/Orion	1000	1000	0	0	0	0	1000	0	2	1
28. मनादरी / Munadari	290	0	-1000	0	0	0	1000	0	4	1
29. त्रिपुरी / Tripuri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30. लुशी / मिझो / Lushai / Mizo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31. नागामी / Nagameese	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32. इतर / Others	700	482	436	19	63	0	1000	6	448	48
सर्व भाषा / All languages	750	572	355	43	30	0	1000	1000	79250	8220
अंदाजित साक्षर Estd. literates (00)	79250	45300	28172	3417	2362	0	79250	x	x	x
नमुना साक्षर Sample literates	8220	4871	2740	382	227	0	8220	x	x	x

साक्षरतेच्या प्रकारानुसार प्रत्येक मातृभाषेकरीता स्त्री / पुरूष साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारात विभागणी
Per 1000 distribution of literates (5 years and above) by literacy type for each mother tongue and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — व्यक्ती / Persons — नागरी / Urban

मातृभाषा / Mother tongue	दर हजार व्यक्तीमधील साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक) संख्या No.of literates (5+) per 1000 persons	साक्षरतेचा प्रकार / Literacy type				नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution	साक्षर / Literates	
		फक्त मातृभाषेत Only in mother tongue	मातृभाषेत आणि इतर भाषेत Mother tounge and other language	मातृभाषेत नाही परंतु Not in mother tounge but फक्त एका भाषेत Only one language	मातृभाषेत नाही परंतु Not in mother tounge but एका भाषेपेक्षा जास्त भाषेत More than one language				अंदाजित Estd (00)	नमुना Sample
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1. आसामी / Assamese	693	430	395	175	0	0	1000	1	198	21
2. बंगाली / Bengali	926	393	542	65	0	0	1000	2	400	50
3. गुजराथी / Gujrati	963	480	409	93	18	0	1000	97	18162	2293
4. हिंदी / Hindi	768	591	327	45	37	0	1000	134	24923	2491
5. कन्नड / Kannada	780	323	371	97	209	0	1000	16	2985	269
6. काश्मिरी / Kashmiri	1000	521	479	0	0	0	1000	0	40	12
7. मल्याळम / Malayalam	967	324	505	80	91	0	1000	8	1572	182
8. मराठी / Marathi	822	584	360	24	32	0	1000	594	110785	10421
9. ओडिया / Oriya	1000	329	363	308	0	0	1000	0	55	7
10. पंजाबी / Punjabi	954	261	505	83	151	0	1000	6	1094	153
11. संस्कृत / Sanskrit	1000	1000	0	0	0	0	1000	0	48	1
12. सिंधी / Sindhi	916	525	392	23	60	0	1000	14	2687	333
13. तामीळ / Tamil	898	482	436	71	11	0	1000	11	2022	247
14. तेलगु / Telgu	649	309	279	224	188	0	1000	13	2428	316
15. उर्दू / Urdu	762	615	301	55	28	0	1000	76	14188	1684
16. इंग्रजी / English	992	351	554	0	95	0	1000	6	1204	139
17. भिल्ली / Bhilli	1000	0	0	1000	0	0	1000	0	6	1
18. डोग्री / Dogri	1000	1000	0	0	0	0	1000	0	8	2
19. नेपाळी / Nepali	793	613	202	185	0	0	1000	1	136	21
20. कोंकणी / Konkani	971	374	448	107	70	0	1000	8	1523	203

तक्ता क्रमांक / Table No. 6 (चालू / Cont.,)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
21. मणिपुरी / Manipuri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. संताली / Santali	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23. तुलु / Tulu	932	336	492	133	39	0	1000	2	317	51
24. गोंडी / Gondi	659	548	452	0	0	0	1000	0	91	14
25. खासी / Khasi	875	71	571	357	0	0	1000	1	214	14
26. गारे / Gare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27. कुरूख/आरायन/Kurukh/Orion	1000	1000	0	0	0	0	1000	0	2	1
28. मनादरी / Munadari	290	0	1000	0	0	0	1000	0	4	1
29. त्रिपुरी / Tripuri	1000	0	0	0	1000	0	1000	0	6	1
30. लुशी / मिझो / Lushai / Mizo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31. नागामी / Nagameese	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32. इतर / Others	798	574	349	13	65	0	1000	7	1306	127
सर्व भाषा / All languages	823	558	361	43	38	0	1000	1000	194407	19055
अंदाजित साक्षर Estd. literates (00)	186407	104060	57292	7923	7131	0	166407	x	x	x
नमुना साक्षर Sample literates	19055	11013	6515	931	596	0	19055	x	x	x

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी
Per 1000 distribution of persons by age-group for each sex and sub-sample

ग्रामीण / Rural

वयोगट/ Age group	उप-नमुना / Sub-sample-1			उप-नमुना / Sub-sample-2			एकत्रित / Combined			अदाजित/ Estd. (00)			नमुना / Sample		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
0 - 4	129	123	126	124	113	118	126	118	122	24428	21705	46133	709	623	1332
5 - 9	123	108	116	113	126	119	117	117	117	22821	21622	44443	671	625	1296
10 - 14	123	111	117	121	107	115	122	110	116	23733	20215	43947	720	604	1324
15 - 19	100	92	96	110	90	100	106	91	98	20538	16732	37270	594	494	1088
20 - 24	73	85	79	83	88	86	79	87	83	15320	16037	31358	445	444	889
25 - 29	75	77	76	82	88	85	78	83	80	15249	15259	30509	414	455	869
30 - 34	67	77	72	65	76	70	66	76	71	12777	14053	26831	376	413	789
35 - 39	66	70	68	69	52	61	68	61	64	13243	11167	24410	381	345	726
40 - 44	56	54	55	44	63	53	49	58	54	9629	10691	20320	291	315	606
45 - 49	45	44	45	48	50	49	46	47	47	9013	8687	17700	271	258	529
50 - 54	38	43	41	42	32	37	40	37	39	7734	6895	14630	219	203	422
55 - 59	32	39	35	29	33	31	31	36	33	5998	6567	12565	182	195	377
60 आणि अधिक/ and above	74	77	76	71	84	77	73	80	76	14118	14763	28881	401	417	818
5 आणि अधिक/ and above	871	877	874	876	887	882	874	882	878	170174	162690	332864	2965	4768	9733
15 आणि अधिक/ and above	625	657	641	642	655	648	635	655	645	123620	120853	244473	3574	3539	7113
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
एकूण / Total	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	194602	184395	378997	5674	5391	11065
अंदाजित व्यक्ती Estd. persons(0.00)	192224	182610	374834	194570	183609	378179	194602	184395	378997	x	x	x	x	x	x
नमुना व्यक्ती Estd. persons(0.00)	2882	2734	5616	2792	2657	5449	5674	5391	11065	x	x	x	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 7

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons by age-group for each sex and sub-sample

नागरी / Urban

वयोगट Age-group	उप-नमुना १ Sub-sample 1			उप-नमुना २ Sub-sample 2			उप-नमुना ३ Sub-sample 3			एकत्रित Combined			अदाजित Estd.(00)			नमुना Sample		
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
0 - 4	94	121	107	112	108	111	106	102	104	100	111	105	13356	13237	26593	1217	1110	2327
5 - 9	110	89	100	99	100	100	102	108	105	104	98	101	13951	11680	25631	1260	1135	2395
10 - 14	102	106	103	106	111	109	113	122	117	108	112	110	14551	13266	27817	1503	1303	2806
15 - 19	95	110	102	117	106	112	101	99	100	105	105	105	14145	12449	26593	1517	1246	2763
20 - 24	99	127	112	97	118	107	112	100	106	108	114	108	13794	13545	27339	1330	1163	2493
25 - 29	106	81	94	101	110	105	100	107	103	99	98	99	13350	11622	24972	1228	1143	2371
30 - 34	87	60	74	92	78	86	84	77	81	88	72	81	11806	8572	20378	1062	902	1964
30 - 39	71	75	73	81	73	77	72	78	75	75	75	75	10075	8877	18952	989	938	1927
40 - 44	61	64	62	55	46	51	62	48	55	58	55	57	7824	6487	14310	842	639	1481
45 - 49	61	48	55	41	36	39	40	46	43	50	44	57	6645	5271	11916	674	519	1193
50 - 54	40	30	35	26	31	28	34	30	32	35	31	33	4663	3736	8399	465	394	859
55 - 59	32	31	31	23	30	26	23	26	25	28	28	28	3700	3322	7022	355	355	710
60 आणि अधिक/ and above	44	58	50	49	52	50	51	57	54	47	58	52	6316	6862	13178	702	771	1473
5 आणि अधिक/ and above	906	879	893	888	892	889	894	898	896	900	889	895	120818	105690	226508	11927	10508	22435
15 आणि अधिक/ and above	694	684	689	682	680	681	679	668	674	688	679	684	92316	80743	173060	9164	8070	17234
नोंद नसलेले /N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
एकूण Total	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	134174	118927	253101	13144	11618	24762
अंदाजित व्यक्ती Estd. persons (00)	158596	144709	303305	135754	117504	253258	122433	106902	229335	134174	118927	253101	x	x	x			
नमुना व्यक्ती Sample persons (00)	4523	4072	8595	4506	3942	8448	4115	3604	7719	13144	11618	24762	x	x	x			

सामान्य शैक्षणिक स्तरानुसार प्रत्येक वयोगटाकरीता स्त्री/ पुरूष साक्षरांची (पाच वर्ष व अधिक वय) दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of literates (5years and above) by general educational level for each age group and sex

महाराष्ट्र / **Maharashtra**

पुरूष / Male

ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age-group	दर हजार व्यक्तींमधील साक्षरांची (पाच वर्ष व अधिक) संख्या No. of literates (5+) per 1000 persons	सामान्य शैक्षणिक स्तर / General educational level										दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution	साक्षर literates	
		औपचारीक शिक्षण न घेता साक्षर Literate without formal schooling through			प्राथमिक पेक्षा कमी Literate but below primary	प्राथमिक primary	माध्यमिक पूर्व Middle	माध्यमिक Secondary	उच्च माध्यमिक Higher Secondary	स्नातक आणि अधिक Graduate and above	एकूण Total		अंदाजित Estd. (00)	नमुना Sample
		अनौपचारिक शिक्षण केंद्रात उपस्थित राहून Attending NFEC	प्रौढ शिक्षण केंद्रात उपस्थित राहून Attending AEC	इतर मार्गाने Other means										
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
5 - 9	685	1	1	0	887	101	8	2	0	0	1000	133	1633	464
10 - 14	906	3	0	0	204	509	267	17	0	0	1000	183	21511	659
15 - 19	858	3	0	0	55	234	452	194	60	1	1000	150	17617	503
20 - 24	763	0	2	0	107	197	313	225	110	46	1000	99	11683	338
25 - 29	673	0	0	3	99	266	284	236	44	67	1000	87	10260	284
30 - 34	703	0	4	0	81	334	289	199	47	45	1000	76	8984	260
35 - 44	629	0	2	0	127	326	323	153	29	40	1000	122	14387	431
45 - 59	515	0	2	3	173	405	246	122	16	31	1000	100	11713	336
60 आणि अधिक/ and above	410	0	0	0	164	586	171	50	29	0	1000	49	5787	158
15 आणि अधिक/ and above	651	1	2	1	109	311	319	176	50	33	1000	684	80431	2310
7 आणि अधिक/ and above	702	1	1	1	200	331	279	129	35	23	1000	962	113140	3303
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक/ and above	691	1	1	1	230	319	268	124	34	22	1000	1000	117575	3433
अंदाजित साक्षर Estd. literates(00)	117575	148	140	67	27017	37512	31514	14563	3999	2614	117575	x	x	x
नमुना साक्षर Sample literates	3433	4	5	2	817	1105	897	407	115	81	3433	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 8

सामान्य शैक्षणिकस्तरानुसार प्रत्येक वयोगटाकरीता स्त्री/ पुरूष साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of literates (5years and above) by general educational level for each age group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra | **स्त्रिया / Female** | **ग्रामीण / Rural**

वयोगट / Age-group	दर हजार व्यक्तींमधील साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक) संख्या No. of literates (5+) per 1000 persons	सामान्य शैक्षणिक स्तर / General educational level										दर हजारात विभागणी Per 1000 distri-bution	साक्षर literates	
		औपचारीक शिक्षण न घेता साक्षर Literate without formal schooling through			साक्षर but below primary	प्राथमिक primary	माध्यमिक पूर्व Middle	माध्यमिक Secon-dary	उच्च माध्यमिक Higher Secondary	स्नातक आणि अधिक Graducate and above	एकूण Total		अंदाजित Estd. (00)	नमुना Sample
		अनौपचारिक शिक्षण केंद्रा-त उपस्थित राहून Atten-ding NFEC	प्रौढ शिक्षण केंद्रात उपस्थित राहून Atten-ding AEC	इतर मार्गाने Other means										
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
5 - 9	619	0	0	0	864	129	6	0	0	2	1000	189	13393	387
10 - 14	814	0	0	0	236	530	224	10	0	0	1000	233	16463	496
15 - 19	687	0	0	7	47	290	435	188	28	5	1000	163	11498	333
20 - 24	460	0	0	4	105	349	380	121	19	22	1000	104	7373	209
25 - 29	436	0	0	0	102	439	321	92	32	15	1000	94	6653	200
30 - 34	331	0	6	0	115	405	377	80	8	8	1000	66	4654	134
35 - 44	284	0	0	19	206	433	245	75	16	6	1000	88	6213	191
45 - 59	168	9	0	22	185	537	212	10	30	0	1000	53	3714	108
60 आणि अधिक/ and above	52	0	0	0	215	508	277	0	0	0	1000	11	764	23
15 आणि अधिक/ and above	338	0	1	8	114	386	348	111	22	10	1000	578	40869	1198
7 आणि अधिक/ and above	436	0	0	5	250	381	260	70	14	6	1000	948	67059	1976
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक/ and above	435	0	0	4	284	371	254	67	13	6	1000	1000	70725	2081
अंदाजित साक्षर Estd. literates(00)	70725	12	29	313	20212	26237	17972	4708	914	428	70725	x	x	x
नमुना साक्षर Sample literates	2081	1	1	5	610	776	508	141	24	15	2061	x	x	x

सामान्य शैक्षणिकस्तरानुसार प्रत्येक वयोगटातील व्यक्ती/ पुरूष साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of literates (5years and above) by general educational level for each age group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra | **व्यक्ती / Persons** | **ग्रामीण / Rural**

वयोगट / Age-group	दर हजार व्यक्तींमधील साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक) संख्या No. of literates (5+) per 1000 persons	सामान्य शैक्षणिकस्तर / General educational level										दर हजारात विभागणी Per 1000 distri-bution	साक्षर literates	
		औपचारीक शिक्षण न घेता साक्षर Literate without formal schooling through			प्राथमिक पेक्षा कमी Literate but below primary	प्राथमिक primary	माध्यमिक पूर्व Middle	माध्यमिक Secon-dary	उच्च माध्यमिक Higher Secondary	स्नातक आणि अधिक Graduate and above	एकूण Total		अंदाजित Estd. (00)	नमुना Sample
		अनौपचारिक शिक्षण केंद्रा-त उपस्थित राहून Atten-ding NFEC	प्रौढ शिक्षण केंद्रात उपस्थित राहून Atten-ding AEC	इतर मार्गाने Other means										
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
5 - 9	653	1	1	0	876	114	7	1	0	1	1000	154	29026	851
10 - 14	864	2	0	0	218	518	248	14	0	0	1000	202	37974	1155
15 - 19	781	2	0	3	52	256	445	192	47	3	1000	155	29115	836
20 - 24	608	0	2	2	106	256	338	185	75	37	1000	101	19057	547
25 - 29	554	0	0	2	100	334	298	179	39	47	1000	90	16913	484
30 - 34	508	0	5	0	93	358	319	158	34	33	1000	72	13637	394
35 - 44	461	0	1	6	151	358	299	129	25	30	1000	109	20599	622
45 - 59	344	1	2	8	176	437	238	95	20	24	1000	82	15427	444
60 आणि अधिक/ and above	227	0	0	0	170	577	184	44	26	0	1000	35	6552	181
15 आणि अधिक/ and above	496	1	1	3	111	336	329	154	41	25	1000	644	121300	3508
7 आणि अधिक/ and above	572	1	1	2	219	352	275	107	27	17	1000	957	180199	5279
नोंद नसलेले/ N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक/ and above	566	1	1	2	250	339	263	102	26	16	1000	1000	188300	5514
अंदाजित साक्षर Estd. literates(00)	188300	160	169	380	47129	63748	49486	19272	4914	3042	188300	x	x	x
नमुना साक्षर Sample literates	5514	5	6	7	1427	1881	1405	548	139	96	5514	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 8

सामान्य शैक्षणिकस्तरानुसार प्रत्येक वयोगटाकरीता स्त्री/ पुरूष साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of literates (5years and above) by general educational level for each age group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — पुरूष / Male — नागरी / Urban

वयोगट / Age-group	दर हजार व्यक्तींमधील साक्षरसंची (पाच वर्षे व अधिक) संख्या No. of literates (5+) per 1000 per-sons	सामान्य शैक्षणिकस्तर / General educational level										दर हजारात विभागणी Per 1000 distri-bution	साक्षर literates	
		औपचारीक शिक्षण न घेता साक्षर Literate without formal schooling through			प्राथमिक पेक्षा कमी Literate but below primary	प्राथमिक primary	माध्यमिक पूर्व Middle	माध्यमिक Secon-dary	उच्च माध्यमिक Higher Secondary	स्नातक आणि अधिक Graduate and above	एकूण Total		अंदाजित Estd. (00)	नमुना Sample
		अनौपचारिक शिक्षण केंद्रा-त उपस्थित राहून Atten-ding NFEC	प्रौढ शिक्षण केंद्रात उपस्थित राहून Atten-ding AEC	इतर मार्गाने Other means										
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
5 - 9	820	5	0	0	791	171	28	4	0	0	1000	107	11443	1055
10 - 14	962	0	0	0	182	443	358	17	0	0	1000	131	14003	1453
15 - 19	926	1	0	0	26	115	433	299	113	12	1000	122	13096	1430
20 - 24	917	0	0	0	21	125	322	215	186	131	1000	118	12652	1245
25 - 29	875	0	0	0	38	145	325	242	103	147	1000	109	11687	1140
30 - 34	908	0	0	1	29	143	317	276	91	143	1000	100	10721	981
35 - 44	885	0	0	1	34	150	295	242	60	218	1000	148	15844	1669
45 - 59	871	4	0	4	44	196	242	270	93	147	1000	122	13077	1316
60 आणि अधिक/ and above	734	0	0	0	105	281	225	223	40	126	1000	43	4633	546
15 आणि अधिक/ and above	885	1	0	1	36	154	316	255	103	135	1000	763	81711	8327
7 आणि अधिक/ and above	896	1	0	1	107	199	301	204	81	107	1000	964	103339	10488
नोंद नसलेले/ N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक/ and above	887	1	0	1	136	193	291	197	78	103	1000	1000	107156	10835
अंदाजित साक्षर Estd. literates(00)	107156	129	5	84	14557	20703	31164	21103	8387	11024	107156	x	x	x
नमुना साक्षर Sample literates	10835	8	1	5	1360	2021	3205	2204	888	1143	10835	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 8

सामान्य शैक्षणिकस्तरानुसार प्रत्येक वयोगटाकरीता स्त्री/ पुरूष साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of literates (5years and above) by general educational level for each age group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — स्त्रिया / Female — नागरी / Urban

वयोगट / Age-group	दर हजार व्यक्तींमधील साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक) संख्या No. of literates (5+) per 1000 persons	सामान्य शैक्षणिक स्तर / General educational level: औपचारीक शिक्षण न घेता साक्षर Literate without formal schooling through: अनौपचारिक शिक्षण केंद्रात उपस्थित राहून Attending NFEC	प्रौढ शिक्षण केंद्रात उपस्थित राहून Attending AEC	इतर मार्गाने Other means	प्राथमिक पेक्षा कमी Literate but below primary	प्राथमिक primary	माध्यमिक पूर्व Middle	माध्यमिक Secondary	उच्च माध्यमिक Higher Secondary	स्नातक आणि अधिक Graduate and above	एकूण Total	दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution	साक्षर literates: अंदाजित Estd. (00)	साक्षर literates: नमुना Sample
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
5 - 9	815	27	0	0	811	138	23	1	0	1	1000	120	9516	941
10 - 14	942	0	0	0	143	427	402	26	1	0	1000	158	12493	1231
15 - 19	894	0	0	0	30	143	400	283	134	9	1000	140	11134	1141
20 - 24	813	0	0	0	28	172	354	179	114	152	1000	139	11015	992
25 - 29	734	0	0	0	42	227	306	233	73	120	1000	108	8534	892
30 - 34	699	0	0	0	71	263	298	200	57	111	1000	76	5995	698
35 - 44	732	0	0	1	45	299	232	249	40	134	1000	142	11252	1195
45 - 59	540	0	0	8	73	360	237	247	31	50	1000	84	6662	784
60 आणि अधिक/ and above	386	0	0	16	158	417	261	97	15	36	1000	33	2651	346
15 आणि अधिक/ and above	709	0	0	1	50	242	308	227	77	94	1000	722	57242	6048
7 आणि अधिक/ and above	753	0	0	1	128	268	299	175	58	71	1000	963	76293	7934
नोंद नसलेले/ N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक/ and above	750	3	0	1	156	259	289	168	56	68	1000	1000	79250	8220
अंदाजित साक्षर Estd. literates(00)	79250	225	0	76	12351	20525	22869	13345	4414	5415	79250	x	x	x
नमुना साक्षर Sample literates	8220	8	0	4	1181	2040	2439	1408	545	595	8220	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 8

सामान्य शैक्षणिकस्तरानुसार प्रत्येक वयोगटाकरीता स्त्री/ पुरुष साक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of literates (5years and above) by general educational level for each age group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — व्यक्ती / Persons — नागरी / Urban

वयोगट / Age-group	दर हजार व्यक्तींमधील साक्षरांची (पाच वर्ष व अधिक) संख्या No. of literates (5+) per 1000 persons	सामान्य शैक्षणिकस्तर / General educational level										दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution	साक्षर literates	
		औपचारीक शिक्षण न घेता साक्षर Literate without formal schooling through			प्राथमिक पेक्षा कमी Literate but below primary	प्राथमिक primary	माध्यमिक पूर्व Middle	माध्यमिक Secondary	उच्च माध्यमिक Higher Secondary	स्नातक आणि अधिक Graduate and above	एकूण Total		अंदाजित Estd. (00)	नमुना Sample
		अनौपचारिक शिक्षण केंद्रात उपस्थित राहून Attending NFEC	प्रौढ शिक्षण केंद्रात उपस्थित राहून Attending AEC	इतर मार्गाने Other means										
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
5 - 9	818	15	0	0	800	156	26	3	0	1	1000	112	20959	1996
10 - 14	952	0	0	0	164	435	379	21	1	0	1000	142	26495	2684
15 - 19	911	1	0	0	28	128	418	291	123	11	1000	130	24230	2571
20 - 24	866	0	0	0	24	147	337	198	152	141	1000	127	23667	2237
25 - 29	810	0	0	0	40	179	317	238	90	135	1000	108	20221	2032
30 - 34	820	0	0	0	44	166	311	249	79	131	1000	90	16716	1679
35 - 44	815	0	0	1	39	212	269	245	52	183	1000	145	27096	2864
45 - 59	722	2	0	4	54	252	240	262	72	114	1000	106	19739	2100
60 आणि अधिक/ and above	553	0	0	6	124	330	238	178	31	93	1000	39	7284	892
15 आणि अधिक/ and above	803	0	0	1	42	190	313	243	92	118	1000	745	138952	14375
7 आणि अधिक/ and above	830	1	0	1	115	228	300	192	71	92	1000	984	179632	18422
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक/ and above	823	2	0	1	144	221	290	185	69	88	1000	1000	186407	19055
अंदाजित साक्षर Estd. literates(00)	186407	383	5	161	26908	41228	54033	34448	12800	16439	186407	x	x	x
नमुना साक्षर Sample literates	19055	16	1	9	2541	4061	5644	3612	1433	1738	19055	x	x	x

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत

Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | **उप नमुना / Sub-sample 1** | **पुरूष / Male** | **ग्रामीण / Rural**

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्ती-मधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate											आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course			वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator											
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1000
20-24	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	0	1000
25-29	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0	1	1	1000
30-34	0	2	0	0	0	2	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	1000
35-44	4	5	0	0	0	9	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	500
45-59	3	3	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	6	3	3	0	6	0	889
60 आणि अधिक/ and above	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1000
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	12	11	0	0	0	23	0	0	0	2	0	2	21	15	4	2	16	5	913

तक्ता क्रमांक / Table No. 9

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत
Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | उप नमुना / Sub-sample 1 | स्त्रिया / Female | ग्रामीण / Rural

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्ती-मधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate											आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course			वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator											
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1000
20-24	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1000
25-29	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1000
30-34	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0	1	1	1000
35-44	1	4	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5	3	2	0	4	1	1000
45-59	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60 आणि अधिक/ and above	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	3	7	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	10	4	6	0	7	3	1000

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत

Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | **उप नमुना / Sub-sample 1** | **व्यक्ती / Person** | **ग्रामीण / Rural**

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तीं-मधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate				वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator						आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course															
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0	1	1	1000
20-24	3	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	2	1	0	3	0	1000
25-29	1	2	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	1	2	0	2	1	1000
30-34	1	3	0	0	0	4	0	0	0	1	0	1	3	1	1	1	1	2	750-
35-44	5	9	0	0	0	14	0	0	0	1	0	1	13	10	2	1	10	3	929
45-59	3	3	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	6	3	3	0	6	0	1000
60 आणि अधिक/ and above	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1000
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	15	18	0	0	0	33	0	0	0	2	0	2	31	19	10	2	23	8	939

तक्ता क्रमांक / Table No. 9

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत
Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | **उप नमुना / Sub-sample 2** | **पुरूष / Male** | **ग्रामीण / Rural**

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तींमधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate				वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator						आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course															
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1000
20-24	2	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	2	1	0	2	1	1000
25-29	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1000
30-34	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	0	1000
35-44	3	3	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	6	6	0	0	6	0	1000
45-59	3	4	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	7	6	0	1	5	2	1000
60 आणि-- अधिक/ and above	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	11	9	0	1	0	21	0	0	0	0	1	1	20	18	1	1	17	3	1000

तक्ता क्रमांक / Table No. 9

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत
Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | उप नमुना / Sub-sample 2 | स्त्रिया / Female | ग्रामीण / Rural

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्ती-मधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate				वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator						आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course															
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1000
20-24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25-29	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
30-34	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0	2	0	1000
35-44	2	3	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5	3	2	0	3	2	1000
45-59	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0	0	2	1000
60 आणि-- अधिक/ and above	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	2	9	0	0	0	11	0	0	0	1	0	1	10	5	5	0	5	5	909

तक्ता क्रमांक / Table No. 9

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत
Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | **उप नमुना / Sub-sample 2** | **व्यक्ती / Person** | **ग्रामीण / Rural**

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तीं-मधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate											आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course			वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator											
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0	1	1	1000
20-24	2	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	2	1	0	2	1	1000
25-29	0	2	0	0	0	2	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	1	0	500
30-34	2	2	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	4	3	1	0	4	0	1000
35-44	5	6	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	11	9	2	0	9	2	1000
45-59	3	6	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	9	7	1	1	5	4	1000
60 आणि अधिक/ and above	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	13	10	0	1	0	32	0	0	0	1	1	2	30	23	6	1	22	8	968

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत
Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | उप नमुना - एकत्रित / Sub-sample combined | पुरूष / Male | ग्रामीण / Rural

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तीं-मधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate											आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course			वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator											
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	0	1000
20-24	4	1	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5	4	1	0	4	1	1000
25-29	1	2	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	2	1	0	2	1	1000
30-34	2	2	0	0	0	4	0	0	0	1	0	1	3	2	0	1	2	1	750
35-44	7	8	0	0	0	15	0	0	0	1	0	1	14	13	0	1	12	2	933
45-59	6	7	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	13	9	3	1	11	2	1000
60 आणि-- अधिक/ and above	1	0	0	1	0	2	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1000
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	23	20	0	1	0	44	0	0	0	2	1	3	41	33	5	3	33	8	953

तक्ता क्रमांक / Table No. 9

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत

Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | उप नमुना - एकत्रित / Sub-sample combined | स्त्रिया / Female | ग्रामीण / Rural

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तीमधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate											आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course			वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator											
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	2	1000
20-24	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1000
25-29	0	2	0	0	0	2	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	500
30-34	1	3	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	4	2	2	0	3	1	1000
35-44	3	7	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	10	6	4	0	7	3	1000
45-59	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	1	1	0	0	2	1000
60 आणि अधिक/ and above	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	5	16	0	0	0	21	0	0	0	1	0	1	20	9	11	0	12	8	952

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत
Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / **Maharashtra** — उप नमुना - एकत्रित / **Sub-sample combined** — व्यक्ती / **person** — ग्रामीण / **Rural**

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तीं-मधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate				वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator						आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course															
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	2	2	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	4	2	2	0	2	2	1000
20-24	5	1	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	6	4	2	0	5	1	1000
25-29	1	4	0	0	0	5	0	0	0	1	0	1	4	2	2	0	3	1	800
30-34	3	5	0	0	0	8	0	0	0	1	0	1	7	4	2	1	5	2	875
35-44	10	15	0	0	0	25	0	0	0	1	0	1	24	19	4	1	19	5	960
45-59	6	9	0	0	0	15	0	0	0	0	0	0	15	10	4	1	11	4	1000
60 आणि-- अधिक/ and above	1	0	0	1	0	2	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1000
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	28	36	0	1	0	65	0	0	0	3	1	4	61	42	16	3	45	16	953

तक्ता क्रमांक / Table No. 9

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत
Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra — उप नमुना / Sub-sample 1 — पुरूष / Male — नागरी / Urban

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तींमधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate											आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course			वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator											
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20-24	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	0	1000
25-29	0	3	0	0	0	3	0	0	1	0	0	1	2	1	1	0	2	0	667
30-34	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1000
35-44	3	5	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	8	8	0	0	6	2	1000
45-59	3	2	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5	5	0	0	5	0	1000
60 आणि अधिक/ and above	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	1	1	1000
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	9	12	0	0	0	21	0	0	1	0	0	1	20	19	1	0	16	4	952

Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | उप नमुना / Sub-sample 1 | स्त्रिया / Female | नागरी / Urban

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तीं-मधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate				वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator						आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course															
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	1	1	0	0	0	2	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	1	0	500
20-24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25-29	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1000
30-34	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	1	1	1000
35-44	1	3	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	3	1	1000
45-59	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1000
60 आणि-- अधिक/ and above	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	0	1000
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	6	6	0	0	0	12	0	0	1	0	0	1	11	11	0	0	8	3	917

तक्ता क्रमांक / Table No. 9

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत
Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | उप नमुना / Sub-sample 1 | व्यक्ती / Person | नागरी / Urban

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तीमधीले चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total								वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate				चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course			वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator											
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	1	1	0	0	0	2	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	1	0	500
20-24	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	0	1000
25-29	0	4	0	0	0	4	0	0	1	0	0	1	3	2	1	0	2	1	750
30-34	2	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	1	2	1000
35-44	4	8	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0	12	12	0	0	9	3	1000
45-59	4	2	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	6	6	0	0	6	0	1000
60 आणि-- अधिक/ and above	3	1	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	3	1	1000
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	15	18	0	0	0	33	0	0	2	0	0	2	31	30	1	0	24	7	939

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत

Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | **उप नमुना / Sub-sample 2** | **पुरूष / Male** | **नागरी / Urban**

वयोगट Age group	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तींमधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual													वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate		संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course			वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator											
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	2	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	3	0	1000
20-24	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	0	1000
25-29	2	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	2	1	1000
30-34	1	3	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	3	1	1000
35-44	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1000
45-59	2	2	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	4	0	1000
60 आणि-- अधिक/ and above	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	0	1000
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	11	8	0	0	0	19	0	0	0	0	0	0	19	19	0	0	17	2	1000

तक्ता क्रमांक / Table No. 9

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत
Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | **उप नमुना / Sub-sample 2** | **स्त्रिया / Female** | **नागरी / Urban**

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तीं-मधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate											आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course			वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator											
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	1	2	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	3	0	1000
20-24	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	1	1	1000
25-29	1	2	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	2	0	1	2	1	1000
30-34	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1000
35-44	3	2	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5	4	1	0	4	1	1000
45-59	3	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	3	0	1000
60 आणि-- अधिक/ and above	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1000
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	11	7	0	0	0	18	0	0	0	0	0	0	18	15	1	2	15	3	1000

तक्ता क्रमांक / Table No. 9

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत
Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra — उप नमुना / Sub-sample 2 — व्यक्ती / Person — नागरी / Urban

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total								वाचन / Reading			लेखन / Writing		वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तींमधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate				चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course			वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator											
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	3	3	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	6	6	0	0	6	0	1000
20-24	2	2	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	4	3	0	1	3	1	1000
25-29	3	3	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	6	5	0	1	4	2	1000
30-34	2	3	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5	5	0	0	4	1	1000
35-44	4	2	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	6	5	1	0	5	1	1000
45-59	5	2	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	7	7	0	0	7	0	1000
60 आणि-- अधिक/ and above	3	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	3	0	1000
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	22	15	0	0	0	37	0	0	0	0	0	0	37	34	1	2	32	5	1000

तक्ता क्रमांक / Table No. 9

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत

Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sx and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | **उप नमुना एकत्रित / Sub-sample -combined** | **पुरूष / Male** | **नागरी / Urban**

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तीं-मधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate				वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator						आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course															
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	2	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	3	0	1000
20-24	3	2	0	0	0	5	0	0	1	0	0	1	4	4	0	0	4	0	800
25-29	2	5	0	0	0	7	0	0	1	0	0	1	06	5	1	0	5	1	857
30-34	6	4	0	0	1	11	0	0	2	0	0	3	8	8	0	0	5	3	800
35-44	6	5	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	11	11	0	0	9	2	1000
45-59	8	4	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0	12	12	0	0	12	0	1000
60 आणि-- अधिक/ and above	6	1	0	0	0	7	0	0	1	0	0	1	6	6	0	0	4	2	857
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	33	22	0	0	1	56	0	0	5	0	1	6	50	49	1	0	42	8	909

तक्ता क्रमांक / Table No. 5

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत

Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | उप नमुना-एकत्रित / Sub-sample-combined | स्त्रिया / Female | नागरी / Urban

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्ती-मधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	व्यक्तीनुसार / As per individual				संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate				वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator						आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course															
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	3	3	0	0	0	6	0	0	1	0	0	1	5	5	0	0	4	1	833
20-24	3	2	0	0	0	5	0	0	1	0	0	1	4	3	0	1	3	1	800
25-29	1	5	0	1	0	7	0	0	0	0	1	1	6	5	0	1	3	3	1000
30-34	5	1	0	0	0	6	0	0	1	0	0	1	5	4	0	1	3	2	833
35-44	6	5	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	11	10	1	0	9	2	1000
45-59	6	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	6	6	0	0	6	0	1000
60 आणि-- अधिक/ and above	5	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5	5	0	0	3	2	1000
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	29	16	0	1	0	46	0	0	3	0	1	4	42	38	1	3	31	11	933

तक्ता क्रमांक / Table No. 9

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता साक्षरता चाचणीसाठी पात्र असणा-या स्त्री/पुरूष नमुना व्यक्तींची विभागणी आणि चाचणीचे फलीत
Distribution of sample persons eligible for literacy test and outcome of test for each sex and sub-sample

महाराष्ट्र / Maharashtra | उप नमुना एकत्रित / Sub-sample -combined | व्यक्ती / Person | नागरी / Urban

वयोगट Age group	व्यक्तींची संख्या / Number of persons																		
	चाचणी करीता पात्र / Eligible for test						खालील कारणामुळे चाचणी होऊ शकली नाही Could not be tested due to						चाचणी घेतलेले Total tested	चाचणीचे फलीत / Outcome of test					
	व्यक्तीनुसार / As per individual													वाचन / Reading			लेखन / Writing		
	साक्षर Literate		साक्षर नाही Not literate		संपर्क नाही Not contacted	एकूण Total	चाचणीची भाषा न समजणे Language not known by		नकार Refusal	संपर्क नाही Not contacted	इतर Other	एकूण Total		आकलना सह with comprehension	आकलना शिवाय without comprehension	वाचू शकत नाही cannot read	लिहू शकतो can write	लिहू शकत नाही cannot write	वैयक्तीक रित्या चाचणीकरीता लायक असलेल्या दर हजार व्यक्तींमधील चाचणी घेतलेल्या व्यक्तींची संख्या No. of persons tested per 1000 persons eligible for test as per individual
	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित Attending F/NF course	औपचारिक/ अनौपचारिक पाठयक्रमास उपस्थित नाही Not attending F/NF course			वैयक्तिक Individual	अन्वेषक Investigator											
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
15-19	5	4	0	0	0	9	0	0	1	0	0	1	8	8	0	0	7	1	889
20-24	6	4	0	0	0	10	0	0	2	0	0	2	8	7	0	1	7	1	800
25-29	3	10	0	1	0	14	0	0	1	0	1	2	12	10	1	1	8	4	923
30-34	11	5	0	0	1	17	0	0	3	0	1	4	13	12	0	1	8	5	813
35-44	12	10	0	0	0	22	0	0	0	0	0	0	22	21	1	0	18	4	1000
45-59	14	4	0	0	0	18	0	0	0	0	0	0	18	18	0	0	18	0	1000
60 आणि-अधिक/ and above	11	1	0	0	0	12	0	0	1	0	0	1	11	11	0	0	7	4	917
नोंद नसलेले N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 आणि अधिक/ and above	62	38	0	1	1	102	0	0	8	0	2	10	92	87	2	3	73	19	920

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता माहीती देणा-याच्या निवेदनावर आधारित साक्षरता दर, समायोजन गुणक आणि साक्षरता चाचणीवर आधारित समायोजित दर

Literacy rates based on informant's report, adjustment factor and adjusted rates based on literacy test for each sub-sample and sex

महाराष्ट्र / **Maharashtra** उप नमुना एकत्रित / **Sub-sample -combined** ग्रामीण / **Rural**

वयोगट / Age-group	पुरूष / Male			स्त्रिया / Female			व्यक्ती / Persons		
	दर / Rate	समायोजन गुणक Adjustment factor (0.000)	समायोजित दर Adjustment Rate	दर / Rate	समायोजन गुणक Adjustment factor (0.000)	समायोजित दर Adjustment Rate	दर / Rate	समायोजन गुणक Adjustment factor (0.000)	समायोजित दर Adjustment Rate
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15 - 19	858	0.954	819	687	0.945	649	781	0.950	742
20 - 24	763	0.917	700	460	0.891	410	608	0.910	553
25 - 29	673	0.915	616	436	0.898	392	554	0.911	505
30 - 34	703	0.949	667	331	0.903	299	508	0.931	473
35 - 44	629	0.938	590	284	0.863	245	461	0.915	422
45 - 59	515	0.899	463	168	0.790	133	344	0.873	300
60 आणि अधिक / and above	410	0.836	343	52	0.785	41	227	0.830	188
नोंद नसलेले / N.R.	0	0.000	0	0	0.000	0	0	0.000	0
15 आणि अधिक / and above	651	0.924	602	338	0.897	303	496	0.915	454
अंदाजित व्यक्ती **Estd. (00) persons**									
साक्षर / Literates	80431	x	x	40869	x	x	121300	x	x
एकूण / Total	123620	x	x	120853	x	x	244473	x	x
नमुना व्यक्ती **Sample persons**									
साक्षर / Literates	2310	x	x	1198	x	x	3508	x	x
एकूण / Total	3574	x	x	3539	x	x	7113	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 10

वयोगटानुसार प्रत्येक उपनमुन्याकरीता माहीती देणाऱ्याच्या निवेदनावर आधारित साक्षरता दर, समायोजन गुणक आणि साक्षरता चाचणीवर आधारित समायोजित दर

Literacy rates based on informant's report, adjustment factor and adjusted rates based on literacy test for each sub-sample and sex

महाराष्ट्र / **Maharashtra** — उप नमुना एकत्रित / **Sub-sample -combined** — नागरी / **Urban**

वयोगट / Age-group	पुरूष / Male			स्त्रिया / Female			व्यक्ती / Persons		
	दर / Rate	समायोजन गुणक Adjustment factor (0.000)	समायोजित दर Adjustment Rate	दर / Rate	समायोजन गुणक Adjustment factor (0.000)	समायोजित दर Adjustment Rate	दर / Rate	समायोजन गुणक Adjustment factor (0.000)	समायोजित दर Adjustment Rate
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15 - 19	926	0.979	907	894	0.981	877	911	0.980	893
20 - 24	917	0.992	910	813	0.977	794	866	0.984	852
25 - 29	875	0.970	849	734	0.968	711	810	0.969	785
30 - 34	908	0.977	887	699	0.956	668	820	0.969	795
35 - 44	885	0.978	866	732	0.975	714	815	0.977	796
45 - 59	871	0.984	857	540	0.966	522	722	0.978	706
60 आणि अधिक / and above	734	0.933	685	386	0.878	339	553	0.913	505
नोंद नसलेले / N.R.	0	0.000	0	0	0.000	0	0	0.000	0
15 आणि अधिक / and above	885	0.978	866	709	0.968	686	803	0.973	781
अंदाजित व्यक्ती **Estd. (00) persons**									
साक्षर / Literates	81711	x	x	57242	x	x	138952	x	x
एकूण / Total	92316	x	x	80743	x	x	173060	x	x
नमुना व्यक्ती **Sample persons**									
साक्षर / Literates	8327	x	x	6048	x	x	14375	x	x
एकूण / Total	9164	x	x	8070	x	x	17234	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 11

वयोगटानुसार स्त्री /पुरूष निरक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारामधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या व विभागणी

Number of illiterates (5 years and above) per 1000 persons (5 years and above) and per 1000 distribution of illiterates (5 years and above) by age-group for each sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — **उप नमुना एकत्रित / Sub-sample -combined** — **ग्रामीण / Rural**

वयोगट / Age-group	दर हजार व्यक्तीमधील निरक्षरांची संख्या No. of illiterates per 1000 persons			निरक्षरांची दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution of illiterates			व्यक्ती Persons	
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	अंदाजित Estd.(00)	नमुना Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9
5 - 9	315	381	347	137	89	107	15417	445
10 - 14	94	186	136	42	41	41	5973	169
15 - 19	142	313	219	56	57	56	8155	252
20 - 24	237	540	392	69	94	85	12301	342
25 - 29	327	564	446	95	94	94	13595	385
30 - 34	297	669	492	72	102	91	13193	395
35 - 39	340	714	511	86	87	86	12478	370
40 - 44	413	718	573	76	83	81	11653	340
45 - 59	485	832	656	210	200	204	29468	884
60 आणि अधिक / and above	590	948	773	158	152	154	22330	637
15 आणि अधिक / and above	349	662	504	821	870	852	123173	3605
7 आणि अधिक / and above	298	564	428	912	944	932	134796	3942
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	309	565	434	1000	1000	1000	144563	4219
निरक्षरांची दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution of illiterates	x	x	x	364	636	1000	x	x
अंदाजित / Estd.(00)								
निरक्षर / Illiterates	52599	91964	144563	x	x	x	x	x
व्यक्ती / Persons	170174	162690	332864	x	x	x	x	x
नमुना / Sample								
निरक्षर / Illiterates	1532	2687	4219	x	x	x	x	x
व्यक्ती / Persons	4965	4768	9733	x	x	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 11

वयोगटानुसार स्त्री /पुरूष निरक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) दर हजारामधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या व विभागणी

Number of illiterates (5 years and above) per 1000 persons (5 years and above) and per 1000 distribution of illiterates (5 years and above) by age-group for each sex

महाराष्ट्र / **Maharashtra** — उप नमुना एकत्रित / **Sub-sample -combined** — नागरी / **Urban**

वयोगट / Age-group	दर हजार व्यक्तीमधील निरक्षराची संख्या No. of illiterates per 1000 persons			निरक्षराची दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution of illiterates			व्यक्ती Persons	
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	अंदाजित Estd.(00)	नमुना Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9
5 - 9	180	185	182	184	82	117	4672	399
10 - 14	38	58	48	40	29	33	1322	122
15 - 19	74	106	89	77	50	59	2364	192
20 - 24	83	187	134	84	96	92	3672	256
25 - 29	125	266	190	122	117	118	4751	339
30 - 34	92	301	180	79	97	91	3662	285
35 - 39	114	241	173	84	81	82	3287	289
40 - 44	116	304	201	66	75	72	2880	255
45 - 59	129	460	278	141	214	189	7598	662
60 आणि अधिक / and above	266	614	447	123	159	147	5894	581
15 आणि अधिक / and above	115	291	197	776	889	851	34107	2859
7 आणि अधिक / and above	104	247	170	874	944	920	36906	3105
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	113	250	177	1000	1000	1000	40101	3380
निरक्षरांची दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution of illiterates	x	x	x	341	659	1000	x	x
अंदाजित / Estd.(00)								
निरक्षर / Illiterates	13662	26440	40101	x	x	x	x	x
व्यक्ती / Persons	120818	105690	226908	x	x	x	x	x
नमुना / Sample								
निरक्षर / Illiterates	1092	2288	3380	x	x	x	x	x
व्यक्ती / Persons	11927	10508	22435	x	x	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 12

वयोगटानुसार दर हजार स्त्री /पुरूष निरक्षरांमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) निरक्षरात गणल्या जाणा-या साक्षरांची संख्या, दर हजार निरक्षरांमधील औपचारीक शिक्षणाची चार वर्षे पूर्ण केलेल्या स्त्री /पुरूष निरक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या आणि दरे हजार निरक्षरांमधील प्रौढ शिक्षण/अनौपचारीक शिक्षण पूर्ण केलेल्या स्त्री /पुरूष निरक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of ever literates (5 years and above) who lapsed into illiteracy per 1000 illiterates (5 years and above), number of illiterates (5 years and above) who completed 4 years of formal schooling per 1000 illeterates (5 years and above) and number of illiterates (5 years and above) who attended AEC/NFEC per 1000 illiterates (5 years and above) by age group for each sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age-group	दर हजार निरक्षरांमधील निरक्षरात मोडणा-या साक्षरांची संख्या No. of ever literate who lapsed into illiteracy per 1000 illiterates			दर हजार निरक्षरांमधील औपचारीक शिक्षणाची चार वर्षे पूर्ण केलेल्या निरक्षरांची संख्या No. of illiterates who had at some stage completed 4 yers of formal schooling per 1000 illiterates			दर हजार निरक्षरांमधील प्रौढ शिक्षण / अनौपचारीक शिक्षण पूर्ण झालेल्या निरक्षरांची संख्या No. of illiterates who completed AEC/ NFEC per 1000 illiterates			निरक्षर Illiterates	
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	अदाजित Estd. (00)	नमुना Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5 - 9	3	26	15	0	0	0	0	0	0	15417	445
10 - 14	0	9	6	0	0	0	0	0	0	5973	169
15 - 19	0	15	9	0	0	0	0	0	0	8155	252
20 - 24	7	10	9	0	0	0	0	2	1	12301	342
25 - 29	7	1	4	0	0	0	0	0	0	13595	385
30 - 34	19	1	6	0	0	0	2	0	1	13193	395
35 - 44	3	6	5	0	0	0	5	0	2	24131	710
45 - 59	12	9	10	0	0	0	0	0	0	29468	884
60 आणि अधिक / and above	8	2	4	2	0	1	2	0	1	22330	637
15 आणि अधिक / and above	8	6	7	0	0	0	1	0	1	123173	3605
7 आणि अधिक / and above	7	8	8	0	0	0	0	0	0	134796	3942
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	1	0	1	144563	4219
5 आणि अधिक / and above	7	8	8	0	0	0	24	176	1000	x	x
निरक्षर/ Illiterates											
दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution	340	660	1000	1000	0	1000					
अंदाजित / Estd.(00)											
निवेदन करणारे / Reporting	377	732	1109	16	0	16	68	15	63	x	x
एकूण / Total	52599	91964	144563	52599	91984	144563	52599	91964	144563	x	x
नमुना / Sample											
निवेदन करणारे / Reporting	12	23	35	1	0	1	2	1	3	x	x
एकूण / Total	1532	2687	4219	1532	2687	4219	1532	2687	4219	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 12

वयोगटानुसार दर हजार स्त्री /पुरूष निरक्षरांमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) निरक्षरात गणल्या जाणा-या साक्षरांची संख्या, दर हजार निरक्षरांमधील औपचारीक शिक्षणाची चार वर्षे पूर्ण केलेल्या स्त्री /पुरूष निरक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या आणि दर हजार निरक्षरांमधील प्रौढ शिक्षण/अनौपचारीक शिक्षण पूर्ण केलेल्या स्त्री /पुरूष निरक्षरांची (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of ever literates (5 years and above) who lapsed into illiteracy per 1000 illiterates (5 years and above), number of illiterates (5 years and above) who completed 4 years of formal schooling per 1000 illeterates (5 years and above) and number of illiterates (5 years and above) who attended AEC/NFEC per 1000 illiterates (5 years and above) by age group for each sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

नागरी / Urban

वयोगट / Age-group	दर हजार निरक्षरांमधील निरक्षरात मोडणा-या साक्षरांची संख्या No. of ever literate who lapsed into illiteracy per 1000 illiterates			दर हजार निरक्षरांमधील औपचारीक शिक्षणाची चार वर्षे पूर्ण केलेल्या निरक्षरांची संख्या No. of illiterates who had at some stage completed 4 yers of formal schooling per 1000 illiterates			दर हजार निरक्षरांमधील प्रौढ शिक्षण / अनौपचारीक शिक्षण पूर्ण झालेल्या निरक्षरांची संख्या No. of illiterates who completed AEC/ NFEC per 1000 illiterates			निरक्षर Illiterates	
	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	पुरूष Male	स्त्रिया Female	व्यक्ती Person	अंदाजित Estd. (00)	नमुना Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5 - 9	104	59	83	0	0	0	0	0	0	4672	399
10 - 14	224	10	98	0	0	0	0	0	0	1322	122
15 - 19	20	6	12	0	0	0	0	0	0	2364	192
20 - 24	11	17	15	0	0	0	0	0	0	3672	256
25 - 29	9	52	37	0	0	0	0	0	0	4751	339
30 - 34	5	0	1	0	0	0	0	0	0	3662	285
35 - 44	26	15	19	0	0	0	0	0	0	6167	944
45 - 59	38	12	18	0	0	0	1	0	0	7598	662
60 आणि अधिक / and above	40	1	12	0	0	0	0	0	0	5894	581
15 आणि अधिक / and above	23	15	17	0	0	0	0	0	0	34107	2859
7 आणि अधिक / and above	42	16	25	0	0	0	0	0	0	36906	3105
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	46	18	28	0	0	0	0	0	0	40101	3380
निरक्षर / Illiterate											
दर हजारात विभागणी Per 1000 distribution	570	430	1000	0	0	0	1000	0	1000	x	x
अंदाजित / Estd.(00)											
निवेदन करणारे / Reporting	632	477	1109	0	0	0	3	0	3	x	x
एकूण / Total	13662	26440	40101	13662	26440	40101	13662	26440	40101	x	x
नमुना / Sample											
निवेदन करणारे / Reporting	31	23	54	0	0	0	1	0	1	x	x
एकूण / Total	1092	2288	3380	1092	2288	3380	1092	2288	3380	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 13

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या मोजण्री पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- counting of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

पुरूष / Male

ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age group	संख्या मोजणी / Counting of numbers					दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	मोजणी करू शकत नाही	मोजणी करू शकतो / Can count			नोंद नसलेले	एकूण		
		१० पर्यंत	१०० पर्यंत	कोणतीही संख्या			अंदाजित	नमुना
1	Can not count 2	upto ten 3	upto hundred 4	Any number 5	Not reported 6	Total 7	Per 1000 Distribution 8	Estd.(00) 9	Sample 10
5 - 9	159	281	344	215	0	1000	134	22821	671
10 - 14	49	43	191	717	0	1000	139	23733	720
15 - 19	38	60	116	786	0	1000	121	20538	594
20 - 24	53	102	148	697	0	1000	90	15320	445
25 - 29	57	147	181	615	0	1000	90	15249	414
30 - 34	65	113	187	635	0	1000	75	12777	376
35 - 44	72	147	223	558	0	1000	134	22872	672
45 - 59	83	184	273	460	0	1000	134	22746	672
60 आणि अधिक / and above	104	269	263	363	0	1000	83	14118	401
15 आणि अधिक / and above	67	144	201	588	0	1000	726	123620	3574
7 आणि अधिक / and above	67	133	218	583	0	1000	947	161088	4703
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	77	148	219	556	0	1000	1000	170174	4965
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	13085	25266	37217	94606	0	170174	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	389	692	1092	2792	0	4965	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 13

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या मोजणी पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरुष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- counting of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

स्त्रिया / Female

ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age group	संख्या मोजणी / Counting of numbers						दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	मोजणी करू शकत नाही	मोजणी करू शकतो / Can count			नोंद नसलेले	एकूण		अंदाजित	नमुना
		१० पर्यंत	१०० पर्यंत	कोणतीही संख्या					
	Can not count	upto ten	upto hundred	Any number	Not reported	Total	Per 1000 Distribution	Estd.(00)	Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	186	299	326	189	0	1000	133	21622	625
10 - 14	73	82	215	630	0	1000	124	20215	604
15 - 19	80	131	175	614	0	1000	103	16732	494
20 - 24	144	218	227	411	0	1000	99	16037	444
25 - 29	161	228	239	372	0	1000	94	15259	455
30 - 34	182	251	235	293	0	1000	86	14053	413
35 - 44	177	293	293	237	0	1000	134	21858	660
45 - 59	218	394	248	140	0	1000	136	22149	656
60 आणि अधिक / and above	268	412	265	55	0	1000	91	14763	417
15 आणि अधिक / and above	176	285	243	296	0	1000	743	120853	3539
7 आणि अधिक / and above	157	253	251	339	0	1000	946	153908	4518
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	165	262	250	323	0	1000	1000	162690	4768
अंदाजित व्यक्ती **Estd.Persons (00)**	26826	42605	40696	52563	0	162690	x	x	x
नमुना व्यक्ती **Sample Persons**	762	1261	1187	1558	0	4768	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 13

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या मोजणी पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- counting of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

व्यक्ती / Person

ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age group	संख्या मोजणी / Counting of numbers						दर हजारात विभागणी Per 1000 Distribution	व्यक्ती / Persons	
	मोजणी करू शकत नाही Can not count	मोजणी करू शकतो / Can count			नोंद नसलेले Not reported	एकूण Total		अंदाजित Estd.(00)	नमुना Sample
		१० पर्यंत upto ten	१०० पर्यंत upto hundred	कोणतीही संख्या Any number					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	172	290	335	202	0	1000	134	44443	1296
10 - 14	60	61	202	677	0	1000	132	43947	1324
15 - 19	57	92	142	709	0	1000	112	37270	1088
20 - 24	100	161	188	551	0	1000	94	31358	889
25 - 29	109	188	210	493	0	1000	92	30509	869
30 - 34	126	206	212	455	0	1000	81	26831	789
35 - 44	123	219	257	401	0	1000	134	44730	1332
45 - 59	150	287	261	302	0	1000	135	44895	1328
60 आणि अधिक / and above	188	342	264	206	0	1000	87	28881	818
वय माहित नाही / Age not stated	121	214	221	443	0	1000	734	244473	7113
एकूण / Total	111	192	234	464	0	1000	946	314995	9221
नोंद नसलेले / Not reported	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	120	204	234	442	0	1000	1000	332864	9733
अंदाजित व्यक्ती (00) Estd. Persons (00)	39911	67871	77913	147169	0	332864	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	1151	1953	2279	4350	0	9733	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 13

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या मोजणी पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- counting of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

पुरूष / Male

नागरी / Urban

वयोगट / Age group	संख्या मोजणी / Counting of numbers						दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	मोजणी करू शकत नाही	मोजणी करू शकतो / Can count			नोंद नसलेले	एकूण		अंदाजित	नमुना
	Can not count	१० पर्यंत upto ten	१०० पर्यंत upto hundred	कोणतीही संख्या Any number	Not reported	Total	Per 1000 Distribution	Estd.(00)	Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	106	232	300	362	0	1000	115	13951	1260
10 - 14	11	42	135	811	0	1000	120	14551	1503
15 - 19	16	36	55	892	0	1000	117	14145	1517
20 - 24	10	38	59	894	0	1000	114	13794	1330
25 - 29	15	37	112	836	0	1000	110	13350	1228
30 - 34	15	41	68	876	0	1000	90	11806	1062
35 - 44	16	46	85	853	0	1000	148	17898	1831
45 - 59	20	44	99	837	0	1000	124	15008	1494
60 आणि अधिक / and above	40	112	176	672	0	1000	62	6316	702
15 आणि अधिक / and above	17	46	87	851	0	1000	764	92316	9164
7 आणि अधिक / and above	19	55	108	819	0	1000	954	115278	11440
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	27	67	117	790	0	1000	1000	120818	11927
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	3220	8056	14147	95394	0	120818	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	283	681	1109	9854	0	11927	x	x	x

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या मोजणी पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- counting of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

स्त्रिया / Female

नागरी / Urban

वयोगट / Age group	संख्या मोजणी / Counting of numbers						दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	मोजणी करू शकत नाही	मोजणी करू शकलो / Can count			नोंद नसलेले	एकूण		अंदाजित	नमुना
	Can not count	१० पर्यंत upto ten	१०० पर्यंत upto hundred	कोणतीही संख्या Any number	Not reported	Total	Per 1000 Distribution	Estd.(00)	Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	116	240	310	335	0	1000	111	11680	1135
10 - 14	23	48	122	506	0	1000	126	13266	1303
15 - 19	18	56	86	840	0	1000	118	12449	1246
20 - 24	47	90	109	753	0	1000	128	13545	1163
25 - 29	54	127	143	676	0	1000	110	11622	1143
30 - 34	56	152	181	611	0	1000	81	8572	902
35 - 44	59	116	131	693	0	1000	145	15364	1577
45 - 59	97	213	174	516	0	1000	117	12330	1268
60 आणि अधिक / and above	150	252	170	428	0	1000	65	6862	771
15 आणि अधिक / and above	63	134	137	665	0	1000	764	80743	8070
7 आणि अधिक / and above	56	126	149	669	0	1000	958	101259	10087
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	64	125	155	646	0	1000	1000	105690	10508
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	6764	14298	16832	68297	0	105690	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	624	1245	1345	7294	0	10508	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 13

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या मोजणी पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- counting of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra | व्यक्ती / Person | नागरी / Urban

वयोगट / Age group	संख्या मोजणी / Counting of numbers						दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	मोजणी करू शकत नाही	मोजणी करू शकतो / Can count			नोंद नसलेले	एकूण		अंदाजित	नमुना
	Can not count	१० पर्यत upto ten	१०० पर्यत upto hundred	कोणतीही संख्या Any number	Not reported	Total	Per 1000 Distribution	Estd.(00)	Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	110	236	304	350	0	1000	113	25631	2395
10 - 14	17	45	129	809	0	1000	123	27817	2806
15 - 19	17	46	69	868	0	1000	114	26593	2763
20 - 24	28	64	84	824	0	1000	121	27339	2493
25 - 29	33	79	127	761	0	1000	110	24972	2371
30 - 34	33	88	116	764	0	1000	90	20378	1964
35 - 44	36	79	106	779	0	1000	147	33262	3408
45 - 59	55	120	133	692	0	1000	121	27337	2762
60 आणि अधिक / and above	97	185	173	545	0	1000	58	13178	1473
15 आणि अधिक / and above	39	87	110	764	0	1000	764	173060	17234
7 आणि अधिक / and above	36	88	127	749	0	1000	956	216538	21527
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	44	99	135	723	0	1000	1000	226508	22435
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	9984	22354	30479	163691	0	226508	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	907	1926	2454	17146	0	22435	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 14

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या वाचन पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- reading of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

पुरूष / Male

ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age group	संख्या वाचन / Reading of numbers						दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	वाचता येत नाही	वाचता येते / Can read			नोंद नसलेले	एकूण		अंदाजित	नमुना.
		१० पर्यंत	१०० पर्यंत	कोणतीही संख्या					
1	Can not read 2	upto ten 3	upto hundred 4	Any number 5	Not reported 6	Total 7	Per 1000 Distribution 8	Estd.(00) 9	Sample 10
5 - 9	276	199	312	213	0	1000	134	22821	671
10 - 14	81	26	181	712	0	1000	139	23733	720
15 - 19	125	17	76	782	0	1000	121	20538	594
20 - 24	185	40	93	682	0	1000	90	15320	445
25 - 29	255	47	100	598	0	1000	90	15249	414
30 - 34	251	24	108	618	0	1000	75	12777	376
35 - 44	285	54	121	541	0	1000	134	22872	672
45 - 59	413	54	103	430	0	1000	134	22746	672
60 आणि अधिक / and above	481	74	110	335	0	1000	83	14118	401
15 आणि अधिक / and above	285	44	102	569	0	1000	726	123620	3574
7 आणि अधिक / and above	243	52	138	568	0	1000	947	161088	4703
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	255	62	141	541	0	1000	1000	170174	4965
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	43422	10632	23976	92141	0	170174	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	1295	262	701	2707	0	4965	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 14

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या वाचन पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- reading of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra | स्त्रिया / Female | ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age group	संख्या वाचन / Reading of numbers						दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	वाचता येत नाही	वाचता येते / Can read			नोंद नसलेले	एकूण		अंदाजित	नमुना
		१० पर्यंत	१०० पर्यंत	कोणतीही संख्या					
	Can not read	upto ten	upto hundred	Any number	Not reported	Total	Per 1000 Distribution	Estd.(00)	Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	305	217	294	185	0	1000	133	21633	625
10 - 14	158	30	187	625	0	1000	124	20215	604
15 - 19	274	30	88	607	0	1000	103	16732	494
20 - 24	482	36	89	393	0	1000	99	16037	444
25 - 29	476	48	103	373	0	1000	94	15259	455
30 - 34	595	52	66	286	0	1000	86	14053	413
35 - 44	628	57	87	228	0	1000	134	21858	660
45 - 59	762	56	60	121	0	1000	136	22149	656
60 आणि अधिक / and above	847	60	48	46	0	1000	91	14763	417
15 आणि अधिक / and above	588	49	77	286	0	1000	743	120853	3539
7 आणि अधिक / and above	497	56	116	330	0	1000	948	153908	4518
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	497	69	120	315	0	1000	1000	162690	4768
अंदाजित व्यक्ती **Estd.Persons (00)**	80843	11213	19464	51170	0	162690	x	x	x
नमुना व्यक्ती **Sample** Persons	2384	289	589	1506	0	4768	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 14

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या वाचन पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयाच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- reading of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

व्यक्ती / Person

ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age group	संख्या वाचन / Reading of numbers						दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	वाचता येत नाही	वाचता येते / Can read			नोंद नसलेले	एकूण		अंदाजित	नमुना
		१० पर्यंत	१०० पर्यंत	कोणतीही संख्या					
1	Can not read 2	upto ten 3	upto hundred 4	Any number 5	Not reported 6	Total 7	Per 1000 Distribution 8	Estd.(00) 9	Sample 10
5 - 9	290	207	303	199	0	1000	134	44443	1296
10 - 14	117	28	184	672	0	1000	132	43947	1324
15 - 19	192	23	82	704	0	1000	112	37270	1088
20 - 24	337	38	91	535	0	1000	94	31358	889
25 - 29	365	48	102	486	0	1000	92	30509	869
30 - 34	431	39	86	444	0	1000	81	26831	789
35 - 44	453	55	104	388	0	1000	134	44730	1332
45 - 59	586	55	82	277	0	1000	135	44895	1328
60 आणि अधिक / and above	668	67	78	187	0	1000	87	28881	818
15 आणि अधिक / and above	435	47	90	429	0	1000	734	244473	7113
7 आणि अधिक / and above	367	54	127	452	0	1000	946	314995	9221
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	373	66	131	431	0	1000	1000	332864	9733
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	124265	21848	43440	143310	0	332864	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	3679	551	1290	4213	0	9733	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 14

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या वाचन पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- reading of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra | पुरूष / Male | नागरी / Urban

वयोगट / Age group	संख्या वाचन / Reading of numbers						दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	वाचता येत नाही	वाचता येते / Can read			नोंद नसलेले	एकूण		अंदाजित	नमुना
		१० पर्यंत	१०० पर्यंत	कोणतीही संख्या					
	Can not read	upto ten	upto hundred	Any number	Not reported	Total	Per 1000 Distribution	Estd.(00)	Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	154	198	287	362	0	1000	115	13951	1260
10 - 14	34	26	123	817	0	1000	120	14551	1503
15 - 19	67	11	36	887	0	1000	117	14145	1517
20 - 24	64	12	40	885	0	1000	114	13794	1330
25 - 29	80	10	79	831	0	1000	110	13350	1228
30 - 34	73	8	55	864	0	1000	58	11806	1062
35 - 44	89	15	50	846	0	1000	148	17898	1831
45 - 59	113	12	50	824	0	1000	124	15008	1494
60 आणि अधिक / and above	233	47	65	655	0	1000	52	6316	702
15 आणि अधिक / and above	92	14	52	842	0	1000	764	92316	9164
7 आणि अधिक / and above	83	26	78	812	0	1000	954	115278	11440
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	92	87	88	763	0	1000	1000	120818	11927
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	11158	4436	10598	94625	0	120818	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	938	357	851	9781	0	11927	x	x	x

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या वाचन पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- reading of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

स्त्रिया / Female

नागरी / Urban

वयोगट / Age group	संख्या वाचन / Reading of numbers						दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	वाचता येत नाही	वाचता येते / Can read			नोंद नसलेले	एकूण		अंदाजित	नमुना
		१ते पर्यंत	१०० पर्यंत	कोणतीही संख्या					
	Can not read	upto ten	upto hundred	Any number	Not reported	Total	Per 1000 Distribution	Estd.(00)	Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	180	201	292	327	0	1000	111	11680	1135
10 - 14	48	21	119	803	0	1000	126	13266	1303
15 - 19	82	12	68	838	0	1000	118	12449	1246
20 - 24	145	26	85	744	0	1000	128	13545	1163
25 - 29	229	25	80	666	0	1000	110	11622	1143
30 - 34	238	52	104	606	0	1000	81	8572	902
35 - 44	233	27	63	676	0	1000	145	15364	1577
45 - 59	384	61	56	498	0	1000	117	12330	1268
60 आणि अधिक / and above	541	70	45	344	0	1000	65	6862	771
15 आणि अधिक / and above	244	36	72	648	0	1000	764	80743	8070
7 आणि अधिक / and above	207	44	95	654	0	1000	958	101259	10087
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	812	53	102	632	0	1000	1000	105690	10508
अंदाजित व्यक्ती **Estd.Persons (00)**	22457	5650	10767	66817	0	105690	x	x	x
नमुना व्यक्ती **Sample** Persons	1996	453	857	7202	0	10508	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 14

प्रत्येक वयोगटकरीता संख्या वाचन पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- reading of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — व्यक्ती / Person — नागरी / Urban

वयोगट / Age group	संख्या वाचन / Reading of numbers						दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	वाचता येत नाही	वाचता येते / Can read			नोंद नसलेले	एकूण		अंदाजित	नमुना
		१० पर्यंत	१०० पर्यंत	कोणतीही संख्या	Not reported	Total	Per 1000 Distribution	Estd.(00)	Sample
1	Can not read 2	upto ten 3	upto hundred 4	Any number 5	6	7	8	9	10
5 - 9	166	199	289	346	0	1000	113	25631	2395
10 - 14	41	28	121	810	0	1000	123	27817	2806
15 - 19	74	11	51	864	0	1000	117	26593	2763
20 - 24	104	19	62	815	0	1000	121	27339	2493
25 - 29	149	17	79	755	0	1000	110	24972	2371
30 - 34	142	27	76	755	0	1000	90	20378	1964
35 - 44	156	21	56	768	0	1000	147	38262	3408
45 - 59	236	35	53	677	0	1000	121	27337	2762
60 आणि अधिक / and above	394	59	55	493	0	1000	58	13178	1473
15 आणि अधिक / and above	163	24	61	751	0	1000	764	173060	17234
7 आणि अधिक / and above	141	34	86	739	0	1000	956	216538	21527
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	148	45	94	713	0	1000	1000	226508	22435
अंदाजित व्यक्ती **Estd.Persons (00)**	33615	10086	21365	161443	0	226508	x	x	x
नमुना व्यक्ती **Sample** Persons	2934	810	1708	16983	0	22435	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 15

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या लेखन पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- writing of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

पुरूष / Male

ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age group	संख्या लेखन / Writing of numbers						दर हजारात विभागणी Per 1000 Distribution	व्यक्ती / Persons	
	लिहिता येत नाही Can not write	लिहिता येते / Can write			नोंद नसलेले Not reported	एकूण Total		अंदाजित Estd.(00)	नमुना Sample
		१० पर्यंत upto ten	१०० पर्यंत upto hundred	कोणतीही संख्या Any number					
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	277	199	311	213	0	1000	134	22821	671
10 - 14	81	32	178	709	0	1000	139	23733	720
15 - 19	129	9	74	787	0	1000	121	20538	594
20 - 24	188	36	94	682	0	1000	90	15320	445
25 - 29	267	40	95	598	0	1000	90	15249	414
30 - 34	259	19	105	618	0	1000	75	12777	376
35 - 44	290	48	121	541	0	1000	134	22872	672
45 - 59	418	46	104	432	0	1000	134	22746	672
60 आणि अधिक / and above	491	66	108	335	0	1000	83	14118	401
15 आणि अधिक / and above	291	38	100	571	0	1000	726	123620	3574
7 आणि अधिक / and above	248	47	137	568	0	1000	947	161088	4703
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	260	58	140	542	0	1000	1000	170174	4965
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	44257	9936	23751	92229	0	170174	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	1311	252	693	2709	0	4965	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 15

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या लेखन पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- writing of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — स्त्रिया / Female — ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age group	संख्या लेखन / Writing of numbers						दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	लिहिता येत नाही	लिहिता येते / Can write			नोंद नसलेले	एकूण	Per 1000 Distribution	अंदाजित	नमुना
	Can not write	१० पर्यंत upto ten	१०० पर्यंत upto hundred	कोणतीही संख्या Any number	Not reported	Total		Estd.(00)	Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	308	216	295	180	0	1000	133	21622	625
10 - 14	158	32	184	627	0	1000	124	20215	604
15 - 19	281	25	86	607	0	1000	103	16732	494
20 - 24	483	32	89	397	0	1000	99	16037	444
25 - 29	480	46	102	372	0	1000	94	15259	455
30 - 34	595	53	65	286	0	1000	86	14053	413
35 - 44	628	57	87	228	0	1000	134	21858	660
45 - 59	767	51	61	121	0	1000	136	22149	656
60 आणि अधिक / and above	862	45	48	46	0	1000	91	14763	417
15 आणि अधिक / and above	592	45	77	286	0	1000	743	120853	3539
7 आणि अधिक / and above	501	53	116	330	0	1000	946	153908	4518
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	501	66	119	314	0	1000	1000	162690	4768
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	81442	10719	19382	51147	0	162690	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	2400	278	584	1506	0	4768	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 15

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या लेखन पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system-writing of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

व्यक्ती / Person

ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age group	संख्या लेखन / Writing of numbers						दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	लिहिता येत नाही	लिहिता येते / Can write			नोंद नसलेले	एकूण		अंदाजित	नमुना
		१० पर्यंत	१०० पर्यंत	कोणतीही संख्या					
1	Can not write 2	upto ten 3	upto hundred 4	Any number 5	Not reported 6	Total 7	Per 1000 Distribution 8	Estd.(00) 9	Sample 10
5 - 9	292	207	304	197	0	1000	134	44443	1296
10 - 14	117	32	181	671	0	1000	132	43947	1324
15 - 19	198	16	80	707	0	1000	112	37270	1088
20 - 24	339	34	91	536	0	1000	94	31358	889
25 - 29	374	43	98	485	0	1000	92	30509	869
30 - 34	435	37	84	444	0	1000	81	26831	789
35 - 44	455	52	104	388	0	1000	134	44730	1332
45 - 59	590	48	83	279	0	1000	135	44895	1328
60 आणि अधिक / and above	681	55	77	187	0	1000	87	28881	818
15 आणि अधिक / and above	440	41	89	430	0	1000	734	244473	7113
7 आणि अधिक / and above	371	50	126	452	0	1000	946	314995	9221
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	378	62	130	431	0	1000	1000	332864	9733
अंदाजित व्यक्ती **Estd.Persons (00)**	125699	20655	43133	143377	0	332864	x	x	x
नमुना व्यक्ती **Sample** Persons	3711	530	1277	4215	0	9733	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 15

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या लेखन पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system-writing of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra | पुरूष / Male | नागरी / Urban

वयोगट / Age group	संख्या लेखन / Writing of numbers						दर हजारात विभागणी Per 1000 Distribution	व्यक्ती / Persons	
	लिहिता येत नाही Can not write	लिहिता येते / Can write			नोंद नसलेले Not reported	एकूण Total		अंदाजित Estd.(00)	नमुना Sample
		१० पर्यंत upto ten	१०० पर्यंत upto hundred	कोणतीही संख्या Any number					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	155	196	287	362	0	1000	115	13951	1260
10 - 14	35	25	124	815	0	1000	120	14551	1503
15 - 19	68	9	35	887	0	1000	117	14145	1517
20 - 24	64	12	39	885	0	1000	114	13794	1330
25 - 29	82	10	77	831	0	1000	110	13350	1228
30 - 34	77	8	51	864	0	1000	98	11806	1062
35 - 44	90	15	50	845	0	1000	98	11806	1062
45 - 59	117	9	48	825	0	1000	124	15008	1494
60 आणि अधिक / and above	233	47	62	658	0	1000	52	6316	702
15 आणि अधिक / and above	94	13	51	842	0	1000	764	92316	9164
7 आणि अधिक / and above	85	25	77	812	0	1000	954	115278	11440
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	94	36	87	783	0	1000	1000	120818	11927
अंदाजित व्यक्ती **Estd.Persons (00)**	11376	4320	10504	94618	0	120818	x	x	x
नमुना व्यक्ती **Sample** Persons	962	341	847	9777	0	11927	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 15

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या लेखन पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system-writing of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

स्त्रिया / Female

वयोगट / Age group	संख्या लेखन / Writing of numbers						नागरी / Urban		
	लिहिता येत नाही	लिहिता येते / Can write			नोंद नसलेले	एकूण	दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	Can not write	१० पर्यंत upto ten	१०० पर्यंत upto hundred	कोणतीही संख्या Any number	Not reported	Total	Per 1000 Distribution	अंदाजित Estd.(00)	नमुना Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	178	202	289	330	0	1000	111	11680	1135
10 - 14	40	33	118	801	0	1000	126	13266	1303
15 - 19	82	11	69	839	0	1000	118	12449	1246
20 - 24	149	24	84	743	0	1000	128	13545	1163
25 - 29	226	32	81	661	0	1000	110	11622	1143
30 - 34	241	52	100	606	0	1000	81	8572	902
35 - 44	234	26	64	676	0	1000	145	15364	1577
45 - 59	393	56	54	497	0	1000	117	12330	1268
60 आणि अधिक / and above	559	57	41	497	0	1000	65	6862	771
15 आणि अधिक / and above	248	34	71	647	0	1000	764	80743	8070
7 आणि अधिक / and above	209	43	95	653	0	1000	958	101259	10087
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	215	53	101	631	0	1000	1000	105690	10508
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	22729	5563	10666	66732	0	105690	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	2025	499	851	7193	0	10508	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 15

प्रत्येक वयोगटाकरीता संख्या लेखन पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- writing of numbers for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra | व्यक्ती / Person | नागरी / Urban

वयोगट / Age group	संख्या लेखन / Writing of numbers						दर हजारात विभागणी Per 1000 Distribution	व्यक्ती / Persons	
	लिहिता येत नाही Can not write	लिहिता येते / Can write			नोंद नसलेले Not reported	एकूण Total		अंदाजित Estd.(00)	नमुना Sample
		१० पर्यंत upto ten	१०० पर्यंत upto hundred	कोणतीही संख्या Any number					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 - 9	166	199	288	347	0	1000	113	25631	2395
10 - 14	41	29	121	808	0	1000	123	27817	2806
15 - 19	75	10	51	864	0	1000	117	26593	2763
20 - 24	106	18	61	814	0	1000	121	27339	2493
25 - 29	149	20	79	752	0	1000	110	24972	2371
30 - 34	146	26	72	755	0	1000	90	20378	1984
35 - 44	157	20	56	767	0	1000	147	33262	3408
45 - 59	241	31	51	677	0	1000	121	27337	2762
60 आणि अधिक / and above	403	52	51	494	0	1000	58	13178	1473
15 आणि अधिक / and above	166	23	60	751	0	1000	764	173060	17234
7 आणि अधिक / and above	143	34	86	738	0	1000	956	216538	21527
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	151	44	93	712	0	1000	1000	226508	22435
अंदाजित व्यक्ती **Estd.Persons (00)**	34105	9882	21171	161350	0	226508	x	x	x
नमुना व्यक्ती **Sample** Persons	2987	780	1698	16970	0	22435	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 16

प्रत्येक वयोगटाकरीता सुलभ अंक गणितीय पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- (Simple arithmetic operations) for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

वयोगट / Age group	पुरूष / Male								ग्रामीण / Rural		
	सुलभ अंक गणितीय आकडेमोड / Simple arithmetic opertion								दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	नाही None	फक्त बेरीज Addition only	फक्त बेरीज व वजाबाकी Addition & Subtraction only	फक्त बेरीज व गुणाकार Addition Multiplication only	फक्त बेरीज, वजाबाकी व गुणाकार Addition Subtraction & Multiplication only	बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार व भागाकार Addition Subtraction, Multiplication & Division	नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	Per 1000 Distribution	अंदाजित Estd.(00)	नमुना Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5 - 9	288	199	240	104	67	112	0	1000	134	22821	671
10 - 14	62	54	115	129	68	571	0	1000	139	23733	720
15 - 19	85	28	74	121	19	672	0	1000	121	20538	594
20 - 24	117	56	126	98	33	571	0	1000	90	15320	445
25 - 29	170	75	127	96	42	290	0	1000	90	15249	414
30 - 34	141	93	115	112	36	504	0	1000	75	12777	376
35 - 44	168	108	137	92	45	450	0	1000	134	22872	672
45 - 59	255	119	160	88	28	350	0	1000	134	22746	672
60 आणि अधिक / and above	268	223	149	63	30	273	0	1000	83	14118	401
15 आणि अधिक / and above	172	98	127	96	33	474	0	1000	726	123620	3574
7 आणि अधिक / and above	154	95	141	106	42	462	0	1000	947	161088	4703
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	172	105	141	102	41	439	0	1000	1000	170174	4965
अंदाजित व्यक्ती **Estd.Persons (00)**	29321	17909	23941	17313	7004	74686	0	170174	x	x	x
नमुना व्यक्ती **Sample** Persons	894	506	659	514	177	2215	0	4965	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 16

प्रत्येक वयोगटाकरीता सुलभ अंक गणितीय पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- (Simple arithmetic operations) for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

वयोगट / Age group	स्त्रिया / Female								ग्रामीण / Rural		
	सुलभ अंक गणितीय आकडेमोड / Simple arithmetic opertion								दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	नाही None	फक्त बेरीज Addition only	फक्त बेरीज व वजाबाकी Addition & Subtraction only	फक्त बेरीज व गुणाकार Addition Multiplication only	फक्त बेरीज, वजाबाकी व गुणाकार Addition Subtraction & Multiplication only	बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार व भागाकार Addition Subtraction , Multiplication & Division	नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	Per 1000 Distribution	अंदाजित Estd.(00)	नमुना Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5 - 9	296	226	233	34	66	96	0	1000	133	21622	625
10 - 14	123	64	143	123	65	482	0	1000	124	20215	604
15 - 19	175	89	106	99	35	496	0	1000	103	16732	494
20 - 24	329	131	133	82	20	804	0	1000	99	16037	444
25 - 29	263	183	157	76	20	300	0	1000	94	15259	455
30 - 34	380	189	130	41	18	242	0	1000	86	14053	413
35 - 44	413	212	140	39	10	186	0	1000	134	21858	660
45 - 59	458	239	160	42	4	98	0	1000	136	22149	656
60 आणि अधिक / and above	560	265	112	21	2	40	0	1000	91	14763	417
15 आणि अधिक / and above	372	189	136	56	15	232	0	1000	743	120853	3539
7 आणि अधिक / and above	322	173	148	70	29	257	0	1000	946	153908	4518
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	331	179	149	68	28	245	0	1000	1000	162690	4768
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	53886	29060	24316	11097	4541	39790	0	162690	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	1617	808	708	333	125	1177	0	4768	x	x	x

प्रत्येक वयोगटाकरीता सुलभ अंक गणितीय पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- (Simple arithmetic operations) for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra

वयोगट / Age group	व्यक्ती / Person								ग्रामीण / Rural		
	सुलभ अंक गणितीय आकडेमोड / Simple arithmetic opertion								दर हजारात विभागणी	व्यक्ती / Persons	
	नाही None	फक्त बेरीज Addition only	फक्त बेरीज व वजाबाकी Addition & Subtraction only	फक्त बेरीज व गुणाकार Addition Multiplication only	फक्त बेरीज, वजाबाकी व गुणाकार Addition Subtraction & Multiplication only	बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार व भागाकार Addition Subtraction, Multiplication & Division	नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total	Per 1000 Distribution	अंदाजित Estd.(00)	नमुना Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5 - 9	291	212	236	94	61	104	0	1000	134	44443	1296
10 - 14	90	59	128	126	67	530	0	1000	132	43947	1324
15 - 19	126	55	89	111	26	593	0	1000	112	37270	1088
20 - 24	226	95	130	90	26	435	0	1000	94	31358	889
25 - 29	217	129	142	86	31	395	0	1000	92	30509	869
30 - 34	266	143	123	75	26	367	0	1000	81	26831	789
35 - 44	288	159	139	66	28	321	0	1000	134	44730	1332
45 - 59	355	178	160	65	16	226	0	1000	135	44895	1326
60 आणि अधिक / and above	414	244	130	41	16	154	0	1000	87	18881	818
15 आणि अधिक / and above	271	143	131	76	24	354	0	1000	734	244473	7113
7 आणि अधिक / and above	236	133	145	88	36	362	0	1000	946	314995	9221
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक/ and above	250	141	145	85	35	344	0	1000	1000	332864	9733
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	83207	46969	48258	28410	11545	114475	0	332864	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	2511	1314	1367	847	302	3392	0	9733	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 16

प्रत्येक वयोगटाकरीता सुलभ अंक गणितीय पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- (Simple arithmetic operations) for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra | पुरूष / Male | नागरी / Urban

वयोगट / Age group	सुलभ अंक गणितीय आकडेमोड / Simple arithmetic opertion								दर हजारात विभागणी Per 1000 Distribution	व्यक्ती / Persons	
	नाही None	फक्त बेरीज Addition only	फक्त बेरीज व वजाबाकी Addition & Subtraction only	फक्त बेरीज व गुणाकार Addition Multiplication only	फक्त बेरीज, वजाबाकी व गुणाकार Addition Subtraction & Multiplication only	बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार व भागाकार Addition Subtraction, Multiplication & Division	नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total		अंदाजित Estd.(00)	नमुना Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5 - 9	177	168	243	117	53	242	0	1000	115	13951	1260
10 - 14	23	29	82	105	74	686	0	1000	120	14551	1503
15 - 19	35	20	43	38	27	837	0	1000	117	14145	1517
20 - 24	37	24	33	51	35	820	0	1000	114	13794	1330
25 - 29	49	21	64	51	78	737	0	1000	110	13350	1228
30 - 34	19	24	62	72	79	743	0	1000	98	11806	1062
35 - 44	44	24	69	55	36	770	0	1000	148	17898	1831
45 - 59	56	41	72	37	30	764	0	1000	124	15008	1454
60 आणि अधिक / and above	120	101	87	42	41	609	0	1000	52	6316	702
15 आणि अधिक / and above	46	31	60	50	46	768	0	1000	764	92316	9164
7 आणि अधिक / and above	46	39	76	62	51	726	0	1000	954	115278	11440
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	59	47	84	64	50	697	0	1000	1000	120818	11927
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	7099	5626	10127	7742	6014	64210	0	120818	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	627	490	818	651	488	8853	0	11927	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 16

प्रत्येक वयोगटाकरीता सुलभ अंक गणितीय पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- (Simple arithmetic operations) for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — स्त्रिया / Female — नागरी / Urban

वयोगट / Age group	सुलभ अंक गणितीय आकडेमोड / Simple arithmetic opertion								दर हजारात विभागणी Per 1000 Distribution	व्यक्ती / Persons	
	माही None	फक्त बेरीज Addition only	फक्त बेरीज व वजाबाकी Addition & Subtraction only	फक्त बेरीज व गुणाकार Addition Multiplication only	फक्त बेरीज, वजाबाकी व गुणाकार Addition Subtraction & Multiplication only	बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार व भागाकार Addition Subtraction, Multiplication & Division	नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total		अंदाजित Estd.(00)	नमुना Sample
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5 - 9	181	192	245	112	66	205	0	1000	111	11680	1135
10 - 14	37	32	96	82	67	686	0	1000	126	13266	1303
15 - 19	40	34	53	72	28	773	0	1000	118	12449	1246
20 - 24	75	55	95	67	45	663	0	1000	128	13545	1163
25 - 29	133	66	93	70	48	590	0	1000	110	11622	1143
30 - 34	144	87	130	71	18	551	0	1000	81	8572	902
35 - 44	135	73	96	49	32	606	0	1000	145	15364	1577
45 - 59	221	125	143	41	42	428	0	1000	117	12330	1268
60 आणि अधिक / and above	289	159	192	65	33	262	0	1000	65	6862	771
15 आणि अधिक / and above	137	80	108	61	36	579	0	1000	764	80743	8070
7 आणि अधिक / and above	121	77	116	69	44	573	0	1000	958	101259	10087
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	129	86	121	69	43	551	0	1000	1000	105690	10508
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	13681	9091	12828	7300	4566	58224	0	105690	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	1295	793	1033	611	409	6367	0	10508	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 16

प्रत्येक वयोगटाकरीता सुलभ अंक गणितीय पध्दतीच्या ज्ञानानुसार पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष व्यक्तींची दर हजारात विभागणी

Per 1000 distribution of persons (5 years and above) by knowledge of number system- (Simple arithmetic operations) for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — व्यक्ती / Person — नागरी / Urban

वयोगट / Age group	सुलभ अंक गणितीय आकडेमोड / Simple arithmetic opertion								दर हजारात विभागणी Per 1000 Distribution	व्यक्ती / Persons अंदाजित Estd.(00)	व्यक्ती / Persons नमुना Sample
	नाही None	फक्त बेरीज Addition only	फक्त बेरीज व वजाबाकी Addition & Subtraction only	फक्त बेरीज व गुणाकार Addition Multiplication only	फक्त बेरीज, वजाबाकी व गुणाकार Addition Subtraction & Multiplication only	बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार व भागाकार Addition Subtraction, Multiplication & Division	नोंद नसलेले N.R.	एकूण Total			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5 - 9	179	179	244	115	59	225	0	1000	113	25631	2395
10 - 14	30	30	89	94	71	686	0	1000	123	27817	2806
15 - 19	38	26	48	53	28	807	0	1000	117	26593	2763
20 - 24	56	40	64	59	40	742	0	1000	121	27339	2493
25 - 29	89	42	78	60	64	668	0	1000	110	24972	2371
30 - 34	72	50	91	71	53	662	0	1000	90	20378	1964
35 - 44	86	47	82	52	34	699	0	1000	147	33262	3408
45 - 59	130	79	104	39	36	613	0	1000	121	27337	2762
60 आणि अधिक / and above	208	131	142	54	37	428	0	1000	58	13178	1473
15 आणि अधिक / and above	89	54	82	55	41	679	0	1000	764	173060	17234
7 आणि अधिक / and above	81	57	95	66	48	654	0	1000	956	216538	21527
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	92	65	101	66	47	629	0	1000	1000	226508	22435
अंदाजित व्यक्ती Estd.Persons (00)	20779	14717	22956	15042	10580	142433	0	226508	x	x	x
नमुना व्यक्ती Sample Persons	1922	1283	1851	1262	897	15220	0	22435	x	x	x

तक्ता क्रमांक / Table No. 17

प्रत्येक वयोगटाकरीता जे साधारणतः वर्तमानपत्रे/नियतकालिके/पुस्तके वाचतात व जे ग्रंथालयाचा उपयोग करणारे किंवा सदस्य आहेत अशा पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष साक्षरांची दर हजार साक्षरांमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of literates (5years and above) who usually read (I) Newspapers, (II) Magazines, (III) Books and (IV) who are members (or users) of any library per 1000 literates (5 years and above) for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — ग्रामीण / Rural

वयोगट / Age-group	पुरूष / Male				स्त्रिया / Female				व्यक्ती / Persons			
	साधारणतः वाचन / Usually read			सदस्य/ग्रंथालयाचा उपयोग करणारे Members/ user of any library	साधारणतः वाचन / Usually read			सदस्य/ग्रंथालयाचा उपयोग करणारे Members/ user of any library	साधारणतः वाचन / Usually read			सदस्य/ग्रंथालयाचा उपयोग करणारे Members/ user of any library
	वर्तमान पत्रे News Papers	नियतकालिके Magazines	पुस्तके Books		वर्तमान पत्रे News Papers	नियतकालिके Magazines	पुस्तके Books		वर्तमान पत्रे News Papers	नियतकालिके Magazines	पुस्तके Books	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
5 - 9	65	33	139	3	71	31	105	2	68	32	123	2
10 - 14	166	79	170	3	128	71	124	1	150	75	150	2
15 - 19	349	166	201	9	244	114	168	27	308	145	188	16
20 - 24	412	191	193	27	234	135	116	7	343	169	163	19
25 - 29	426	178	224	31	210	110	94	12	341	151	173	23
30 - 34	407	177	155	9	236	122	120	0	349	158	143	6
35 - 44	358	135	146	21	224	106	89	0	318	127	128	15
45 - 59	378	95	127	7	220	71	110	0	340	89	123	5
60 आणि अधिक / and above	256	79	87	0	189	144	144	0	248	86	94	0
15 आणि अधिक / and above	374	150	169	16	229	113	123	11	325	138	153	14
7 आणि अधिक / and above	304	126	165	12	182	92	123	7	259	113	149	10
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	295	121	165	12	176	88	120	7	250	109	148	10
साक्षर / Literates												
निवेदन करणारे अंदाजे Estd.Persons (00)												
नोंदविलेले / Reported	34639	14284	19400	1369	12436	6210	8491	486	47075	20494	27891	1855
एकूण / Total	117575	117575	117575	117575	70725	70725	70725	70725	188300	188300	188300	188300
नमुना व्यक्ती Sample Persons												
नोंदविलेले / Reported	1048	450	599	40	386	195	277	12	1434	645	876	52
एकूण / Total	3433	3433	3433	3433	2081	2081	2081	2081	5514	5514	5514	5514

तक्ता क्रमांक / Table No. 17

प्रत्येक वयोगटाकरीता जे साधारणतः वर्तमानपत्रे/नियतकालिके/पुस्तके वाचतात व जे ग्रंथालयाचा उपयोग करणारे किंवा सदस्य आहेत अशा पाच वर्षे व अधिक वयांच्या स्त्री/पुरूष साक्षरांची दर हजार साक्षरांमधील (पाच वर्षे व अधिक वय) संख्या

Number of literates (5years and above) who usually read (I) Newspapers, (II) Magazines, (III) Books and (IV) who are members (or users) of any library per 1000 literates (5 years and above) for each age-group and sex

महाराष्ट्र / Maharashtra — नागरी / Urban

वयोगट / Age-group	पुरूष / Male				स्त्रिया / Female				व्यक्ती / Persons			
	साधारणतः वाचन / Usually read			सदस्य/ग्रंथालयाचा उपयोग करणारे Members/ user of any library	साधारणतः वाचन / Usually read			सदस्य/ग्रंथालयाचा उपयोग करणारे Members/ user of any library	साधारणतः वाचन / Usually read			सदस्य/ग्रंथालयाचा उपयोग करणारे Members/ user of any library
	वर्तमान पत्रे News Papers	नियतकालिके Magazines	पुस्तके Books		वर्तमान पत्रे News Papers	नियतकालिके Magazines	पुस्तके Books		वर्तमान पत्रे News Papers	नियतकालिके Magazines	पुस्तके Books	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
5 - 9	264	165	269	1	191	103	171	2	231	137	224	1
10 - 14	390	224	269	11	423	238	296	7	406	231	282	9
15 - 19	639	341	358	59	612	406	365	44	627	371	362	52
20 - 24	750	407	365	58	653	448	371	27	705	426	367	44
25 - 29	720	359	293	32	649	356	289	16	690	358	291	25
30 - 34	765	438	380	34	549	306	253	14	688	391	334	27
35 - 44	744	367	308	44	686	427	351	20	720	392	326	34
45 - 59	789	473	408	30	713	419	340	26	764	455	385	29
60 आणि अधिक / and above	734	341	267	28	590	325	249	5	682	335	260	19
15 आणि अधिक / and above	734	393	346	42	644	398	332	25	697	395	340	35
7 आणि अधिक / and above	658	357	331	35	569	346	312	20	620	352	323	29
नोंद नसलेले / N.R.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 आणि अधिक / and above	639	346	327	34	555	338	307	19	603	343	319	28
साक्षर / Literates												
निवेदन करणारे अंदाजे Estd.Persons (00)												
नोंदविलेले / Reported	68476	37126	35088	3627	43975	26749	24338	1513	112450	63876	59426	5140
एकूण / Total	107156	107156	107156	107156	79250	79250	79250	79250	186407	186407	186407	186407
नमुना व्यक्ती Sample Persons												
नोंदविलेले / Reported	6959	3506	3178	412	4553	2561	2199	193	11512	6067	5377	605
एकूण / Total	10835	10835	10835	10835	8220	8220	8220	8220	19055	19055	19055	19055

राष्ट्रीय नमुना पाहणीच्या ४७ व्या फेरीतील (जुलै १९९१ ते डिसेंबर १९९१) 'साक्षरता' या विषयावरील पाहणीचा गोषवारा

प्रस्तावना

रा.न.पा. च्या ४७ व्या फेरीत 'कुटुंबाचा उपभोग्य बाबींवरील खर्च ' या विषयाबरोबरच 'अपंगता' व 'साक्षरता आणि संस्कृती ' या विषयांबर माहिती गोळा करण्यात आली. 'साक्षरता' या विषयावर माहिती गोळा करताना साक्षर म्हणजे ज्या व्यक्तिंना पूर्ण आकलनानिशी कोणत्याही भाषेतील साधे पत्र लिहिता वाचता येते अशी संज्ञा वापरण्यात आली होती. ज्या व्यक्तिंनी साक्षर असल्याचा दावा केलेला आहे अशा व्यक्तिंकरीताही साक्षरतेबाबत पडताळणी चाचणी घेण्यात आली होती. ही पाहणी महाराष्ट्रातील ग्रामीण व नागरी या दोन्ही क्षेत्रात घेण्यात आली असून ग्रामीण भागात २८७ खेडयांमधील २,२४० कुटुंबांकडून व नागरी भागात ४५६ घटकामधील ५,२३६ कुटुंबांकडून माहिती गोळा करण्यात आली.

पाहणीचे निष्कर्ष

साक्षरता आणि शिक्षण विषयक अभ्यास करण्यासाठी लोकांची विभागणी महत्वाची असते. पाहणीत गोळा केलेल्या माहितीचे विश्लेषण केले असता असे आढळून आले की, ग्रामीण क्षेत्रातील बहुतांश लोकसंख्या (५४ टक्के) ही २४ वर्षाखालील वयोगटातील होती तर नागरी क्षेत्राकरिता ही टक्केवारी ४३ टक्के होती. साक्षरतेच्या दराबाबत रा.न.पा. च्या ४७ व्या, ४३ व्या आणि ३८ व्या फेरीत गोळा केलेल्या माहितीची तुलना केली असता ग्रामीण व नागरी या दोन्ही क्षेत्रात साक्षरता दराचा वाढीव कल दिसून आला. त्यातल्या त्यात ग्रामीण भागात ही वाढ जास्त असल्याचे आढळून आले. तसेच ग्रामीण व नागरी या दोन्ही भागात रा.न.पा. च्या ४७ व्या फेरीतील साक्षरतेचा दर हा भारताच्या जनगणनेनुसारच्या साक्षरतेच्या दसपेक्षा जास्तच होता.

२. वयोगटानुसार काढलेल्या साक्षरता दरावरून एकूण लोकसंख्येत साक्षरतेचा प्रसार कितपत झाला याची कल्पना येते. राज्याच्या ग्रामीण व नागरी क्षेत्रात वयोगट १० ते १४ वयोगटातील व्यक्तिंचा साक्षरता दर हा एकूण वयोगटातील व्यक्तिंच्या तुलनेत अधिक होता. तसेच ५, ७ व १५ वर्षावरील वयोगटातील साक्षरता दर ग्रामीण भागापेक्षा नागरी भागात जास्त आढळला. ही वाढ स्त्रियांपेक्षा पुरूषांच्या बाबतीत जास्त होती.

३. लोकसंख्येतील तफावतीचा अभ्यास करताना गोळा केलेल्या माहितीवरून असे दिसून आले की ग्रामीण भागात ५ वर्षापेक्षा जास्त व १५ वर्षापेक्षा जास्त वयोगटातील अनुसूचित जातीच्या व्यक्तिंचा साक्षरता दर याच वयोगटातील अनुसूचित जमातीच्या व्यक्तिंपेक्षा कमी होता. नागरी भागात पुरूषांसाठी हे प्रमाण विरूद्ध असल्याचे आढळले. सर्व वयोगटातील व्यक्तिंच्या साक्षरता दराचा विचार करता अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीतील व्यक्तिंपेक्षा 'इतर ' सामाजिक गटातील व्यक्तिंचा साक्षरता दर जास्त असल्याचे दिसून आले. त्याचप्रमाणे मासिक दरडोई खर्चाच्या वर्गानुसार ग्रामीण भागात इतर वर्गाच्या तुलनेत ३८५ रूपयांपेक्षा जास्त या वर्गातील साक्षरता दर जास्त होता. तर नागरी भागात ७०० रूपयांपेक्षा जास्त या वर्गातील व्यक्तिंचा साक्षरता दर अधिक असल्याचे दिसून आले (९७%). जमीन धारणा वर्गाच्या प्रकारानुसार अभ्यास केला असता साक्षरता दराच्या वाढीमध्ये कोणताही विशेष कल आढळून आला नाही. परंतु सर्वात कमी जमीन धारणा वर्गाकरीता साक्षरता दर सर्वात कमी होता तर सर्वात जास्त जमीन धारणा वर्गाकरीता साक्षरता दर सर्वात जास्त होता.

४. साक्षरता ही औपचारिक व अनौपचारिक शिक्षणाद्वारे प्राप्त होते. साक्षरतेचा अभ्यास करताना १) अनौपचारिक शिक्षण केंद्र २) प्रौढ शिक्षण केंद्र व ३) इतर साधने अशी साक्षरता शिक्षणाची वर्गवारी करण्यात आली होती. त्यानुसार असे निदर्शनास आले की, ग्रामीण तसेच नागरी भागात १५ वर्षे व अधिक वयाच्या व्यक्तिंमध्ये अनौपचारिक शिक्षणकेंद्र, प्रौढ शिक्षण स्तराप्रमाणे साक्षरता तपासली असताना ग्रामीण भागात प्राथमिक स्तरात पुरूषांचा साक्षरता दर स्त्रियांपेक्षा कमी आढळला तर माध्यमिक व त्यापुढील स्तरातील पुरूषांचा साक्षरता दर स्त्रियांपेक्षा जास्त असल्याचे दिसून आले. कारण ग्रामीण भागात स्त्रियांचा शाळेतील गळतीचा दर जास्त आहे.

५. साक्षरता कार्यक्रमाच्या नियोजनामध्ये धारणाशक्ती हा महत्वाचा घटक आहे. या पाहणीत जे साक्षर होते किंवा ज्यांनी औपचारिक शिक्षणाची ४ वर्षे पूर्ण केलेली होती किंवा ज्यांनी अनौपचारिक शिक्षण केंद्र/प्रौढ शिक्षण केंद्राचा अभ्यासक्रम पूर्ण केला होता अशा व्यक्तिंची साक्षरता तपासण्यात आली. त्यापैकी ग्रामीण भागात ५ वर्षे व अधिक या वयोगटातील निरक्षरात मोडणा-या पुरूष व स्त्रियांची टक्केवारी अनुक्रमे ०.७ व ०.८ अशी होती. नागरी भागात अनुक्रमे ४.६ व १.८ टक्के पुरूष व स्त्रिया निरक्षरात मोडत होत्या. एकंदरित निरक्षरात मोडणा-या पुरूष व स्त्रियांचा साक्षरता दर ग्रामीण भागाच्या तुलनेत नागरी भागात जास्त असल्याचे दिसून आले.

६. या पाहणीमध्ये व्यक्तींची चाचणी घेण्यात आली होती. यामध्ये वाचन क्षमता, लेखन क्षमता सुध्दा आजमावण्यात आली. त्यामध्ये ग्रामीण भागात व नागरी भागात अनुक्रमे दर हजारी ६१ व ९२ व्यक्तिंची चाचणी घेण्यात आली. निष्कर्षावरून असे आढळले की, ग्रामीण भागात ८० टक्के व्यक्ती आकलनासह व १२ टक्के व्यक्ती आकलनाशिवाय वाचन करू शकतात. तर ७४ टक्के व्यक्ती लिखाण करू शकतात. नागरी भागात वाचन क्षमतेच्या बाबतीत हीच टक्केवारी अनुक्रमे ९५ व २ अशी असल्याचे आढळले. तर ७९ टक्के व्यक्तिंमध्ये लेखन क्षमता असल्याचे दिसून आले.

७. या पाहणीमध्ये अंकगणिताचे ज्ञान आहे की नाही हे आजमावण्याच्या दृष्टीकोनातून साक्षरांना साध्या अंकगणितावर आधारित प्रश्न विचारण्यात आले. यामध्ये संख्या मापन, संख्या वाचन, संख्या लिखाण व साधी अंकगणितीय पध्दतीची आकडेमोड अशावर आधारित प्रश्नांचा अंतर्भाव करण्यात आला होता. या अनुषंगाने ग्रामीण भागातील लिहिता, वाचता व संख्या मापन न करता येऊ शकणा-या व्यक्तिंची टक्केवारी अनुक्रमे ४४, ४४ व १२ अशी असल्याचे आढळले. तर साधी

अंकगणितीय आकडेमोड करता न येणारे २७ टक्के व्यक्ति असल्याचे दिसून आले. यामध्ये स्त्रियांची टक्केवारी पुरूषांपेक्षा अधिक होती. नागरी भागात हीच टक्केवारी अनुक्रमे १६, १७, व ४ असल्याचे दिसून आले. तर गणितीय आकडेमोड करू न शकणा-या ९ टक्के व्यक्ति आढळल्या.

८. १५ वर्षे व अधिक वयोगटातील व्यक्तींमध्ये संख्या मापन करू शकणा-या ग्रामीण पुरूषांचे प्रमाण ५९ टक्के असल्याचे आढळले. हे प्रमाण नागरी पुरूषांपेक्षा (८५%) कमी होते. ग्रामीण व नागरी या दोन्ही भागातील सर्व वयोगटातील संख्या मापन करू शकणा-या पुरूषांचे प्रमाण स्त्रियांपेक्षा जास्त असल्याचे दिसून आले. याच वयोगटातील संख्या वाचन करू शकणा-या तसेच संख्या लिखाण करू शकणा-या ग्रामीण व नागरी या दोन्ही भागातील पुरूषांचे व स्त्रियांचे एकूण व्यक्तिंमधील प्रमाण अनुक्रमे ५७ व २९ असे होते. हेच प्रमाण नागरी भागात अनुक्रमे ८४ व ६५ असल्याचे दिसून आले. एकंदरित संख्या मापन, संख्या लेखन व संख्या वाचन करू न शकणा-या व्यक्तिंमध्ये स्त्रियांची टक्केवारी जास्त असल्याचे दिसते. साधी गणितीय आकडेमोड हा चाचणीचा दुसरा टप्पा होता. त्यानुसार १५ वर्षे व अधिक वयोगटातील साधी गणितीय आकडेमोड (जसे बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार) करू शकणा-या नागरी पुरूषांचे प्रमाण (७७%) स्त्रियांच्या तुलनेत (५८%) जास्त असल्याचे आढळले. ग्रामीण भागात ज्यांना गणितीय आकडेमोड करता येत नाही अशा पुरूषांचे प्रमाण (१७%) नागरी पुरूषांपेक्षा (५%) जास्त असल्याचे दिसून आले. ज्यांनी किमान साक्षरता स्तर प्राप्त केलेला आहे, अशा व्यक्तिंना पुस्तके वर्तमानपत्रे वाचनाच्या सवयीमुळे साक्षरता दर्जा प्राप्त होवू शकतो. १५ वर्षे व अधिक वयोगटातील व्यक्तिंची वर्तमानपत्र, नियतकालिके, व पुस्तके वाचण्याबाबत चौकशी केली असता ग्रामीण व नागरी या दोन्ही भागात वर्तमानपत्र वाचणा-यांची टक्केवारी ग्रामीण भागाच्या दुप्पटीहून अधिक होती.

FINAL LIST

List of Reports of various rounds of N.S.S. published in Maharashtra Quarterly Bulletin of Economics and Statistics, Mumbai

Serial No. (1)	Round No. (2)	Name of the Report (3)	Bulletin in which report published (4)
1	9,10	Pattern of Consumer Expenditure in Pre-recognised Bombay State (May 1955-56).	Vol.1, No. 1 April- June 1960.
2	13	A Report on Consumer Expenditure in Maharashtra State (Sept. 1957- May 1958).	Vol II, No. 1 April- June 1966
3	14	Consumer Expenditure in Maharashtra State (July 1958-June 1959).	Vol.VIII, No. 2,3 July-December 1966
4	13	A Report on Urban Labour Force in Maharashtra State (September 1957-May 1958).	Vol. III, No. 2 July- September 1967.
5	14	A Report on Urban Labour Force in Maharashtra State (July 1958-June 1959).	Vol. VIII, No. 2 July-September 1967.
6	15	A Report on Consumer Expenditure in Maharashtra State (July 1959- June 1960).	Vol.X, No.1 April-June 1969.
7	16	A Report on Consumer Expenditure in Maharashtra State (July 1960- August 1961).	Vol.X, No.4 January - March 1970.
8	17	A Report on Consumer Expenditure in Maharashtra State (September 1961-July 1962).	Vol XII, No.2 July-September 1971.
9	18	Tables with note on Consumer Expenditure in Maharashtra State (February 1963-January 1964).	Vol.XII, No.3 October- December 1971.
10	25	A Report on Economic Condition of the Weaker section of Rural Population in Maharashtra(July 1970- June 1971).	Vol. XII,No.2 July - September 1972.
11	14 to 23	A Report on Urban Labour Force in Maharashtra State	Vol. XI, No.4, Vol.XV, No. 1 and 2.
12	26	A Report on Land Holding in Rural Maharashtra (July 1971-June 1972)	Vol.XV, No.3 October- December 1974.
13	24	A Report on Non-registered Distributive Trade in Maharashtra State (July1969- January 1970).	Vol.XVI, No. 1 April-June 1975.
14	24	A Report on Nutritional Content of Diet of the Population of Maharashtra (July 1969- June 1970).	Vol. XVII, No. 1 April-June 1976.
15	26	A Report on Consumer Expenditure in Maharashtra State (July 1971- June 1972).	Vol. XVII, No.2 July-September 1976.
16	23	A Report on Household manufacturing Industries in Maharashtra State (July 1968-June 1969).	Vol. XVII, No.2 October- December 1976.
17	26	A Study of Assets and Liabilities of Rural Households in Maharashtra State (November 1969- March 1973).	Vol XVIII, No. 1 April - June 1977.
18	28	Report on Consumer Expenditure in Maharashtra (October 1973- June 1974).	Vol. XX, No. 3 October - December 1979.
19	28	A Report on Housing Condition in Maharashtra State (October 1973- June 1974).	Vol.XXVIII, No.3 October - December 1982.
20	29	A Report on Rural labour Enquiry in Maharashtra State (July 1974-June 1975).	Vol. XXIV, No. 1 April- June 1983.
21	28	A Report on Survey on Family Planning in Maharashtra (October 1973- June 1974).	Vol. XXIV, No. 2 July- September 1983.
22	30	A Report on Live Stock Number Products and Enterprises Survey in Maharashtra State (July 1975-June 1976)	Vol. XXV, No.3 October- December 1983.
23	31	A Report on Economic Condition of Slum Dwellers in Maharashtra State (July 1976- June 1977)	Vol. XXIV, No. 3 October - December 19[illegible]